

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(Internet Addictive Behavior among Chulalongkorn University Students)

อาจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี

อาจารย์ ดร. อรุณี กำลั้ง

2545

ภาควิชาสถิติ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จฬ
พศ 15
011500

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมพฤติติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(Internet Addictive Behavior among Chulalongkorn University Students)

อาจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี

อาจารย์ ดร. อรุณี กำลั้ง

2545

ภาควิชาสถิติ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การใช้อินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและลบ ในขณะที่ผลกระทบทางบวก เช่น ค่าใช้จ่ายที่ลดลง การได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและทันต่อการตัดสินใจ หรือความถูกต้องรวดเร็วของการทำธุรกรรมออนไลน์ ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย แต่ทว่าผลกระทบทางลบ เช่น การละเมิดสิทธิของข้อมูลส่วนบุคคล หรือการใช้อินเทอร์เน็ตจนถึงขั้นเสพติด ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบทางลบในสภาพแวดล้อมของประเทศไทย งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อ (1) รายงานภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีของหลักสูตรปกติ ทั้งในภาพรวมและแยกตามสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสาธารณสุขศาสตร์ และ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับ (ก) สัมฤทธิผลทางการสื่อสาร และ (ข) ความวิตกจากการสื่อสาร

ข้อมูลสำหรับตอบวัตถุประสงค์ได้จากการแจกแบบสอบถามให้กับนิสิตตัวอย่างจำนวน 380 คน ที่ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยที่ชั้นภูมิ คือ คณะต่างๆในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้างต้น ทำให้ทราบว่า (1) ประมาณร้อยละ 9 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสพติดอินเทอร์เน็ต โดยส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่หนึ่งหรือสองที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตจากที่พักได้เกรดเฉลี่ย 3.04 และเล่นอินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยวันละประมาณ 2.8 ชั่วโมง กิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตที่ทำบ่อยที่สุด คือ การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และการท่องเว็บ แต่มากกว่าร้อยละ 80 ไม่เคยซื้อสินค้าบนอินเทอร์เน็ต (2) การทดสอบสมมติฐานทางสถิติไม่สามารถยืนยันได้ว่าสาขาใดมีส่วนนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตสูงกว่าอีกสองสาขา และ (3) ถึงแม้การสำรวจวรรณกรรมทำให้คาดคะเนว่านิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตน่าจะมีสัมฤทธิผลทางการสื่อสารต่ำกว่าและน่าจะมีความวิตกทางการสื่อสารสูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต แต่การทดสอบสมมติฐานทางสถิติกับข้อมูลที่รวบรวมมาไม่สามารถยืนยันตามที่คาดคะเนได้ แต่ถึงกระนั้นข้อมูลจากตัวอย่างพอจะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร และความวิตกทางการสื่อสารของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์สำคัญของข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ คือ การต่อ ยอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับผลกระทบทางลบของการใช้อินเทอร์เน็ตในบริบท (Context) ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย อาจพิจารณาใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทที่ 1 การเสพติดอินเทอร์เน็ต : ปัญหาและความสำคัญ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์และคำถามนำวิจัย.....	2
1.3 นิยามศัพท์.....	3
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 ข้อยกักตในการวิจัย.....	5

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทนำ.....	6
2.2 ผลของการใช้อินเทอร์เน็ต.....	6
2.3 ความวิตกทางการสื่อสารและสัมฤทธิ์ผลของการสื่อสาร (Communication anxiety & competency).....	10
2.4 การใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาไทย.....	14

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 บทนำ.....	16
3.2 ประชากร.....	16
3.3 ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง.....	17
3.4 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	20
3.5 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 บทนำ.....	26
4.2 ความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล.....	26
4.3 ภาพรวมการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	27
4.4 สัดส่วนของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต.....	28

สารบัญ

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.5 ลักษณะสำคัญ (Profile) ของนิสิตที่พบว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต.....	28
4.6 ความสัมพันธ์ของการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร.....	39
4.7 ความสัมพันธ์ของการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับความวิตกในการสื่อสาร.....	39
4.8 การทดสอบสมมติฐาน.....	40

บทที่ 5 สรุปผล

5.1 บทนำ.....	43
5.2 สักส่วนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดอินเทอร์เน็ต.....	43
5.3 การเสพติดอินเทอร์เน็ตกับสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร.....	47
5.4 การเสพติดอินเทอร์เน็ตกับความวิตกในการสื่อสาร.....	49
5.5 การอภิปรายผลและประโยชน์ของการวิจัย.....	51
5.6 ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	54

เอกสารอ้างอิง.....	56
--------------------	----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.....	61
ภาคผนวก ข.....	65
ภาคผนวก ค.....	67
ภาคผนวก ง.....	69
ภาคผนวก จ.....	70
ภาคผนวก ฉ.....	71
ภาคผนวก ช.....	73
ภาคผนวก ซ.....	74
ภาคผนวก ฎ.....	75

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ตัวแปรหลักและนิยาม.....	21
ตารางที่ 3.2 แสดงความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆของแบบสอบถามกับข้อถกนนำวิจัย.....	25
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและสัดส่วนนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต.....	29
ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะสำคัญของนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติด.....	30
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยของความเห็นต่อทัศนคติต่อการใช้อินเทอร์เน็ต.....	32
ตารางที่ 4.4 แสดงความถี่โดยเฉลี่ยของเครื่องมือหรือกิจกรรมที่นิสิตใช้บนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต.....	33
ตารางที่ 4.5 แสดงลักษณะสำคัญของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตทั้งหมด 35 คนจำแนกตามสาขา..	34
ตารางที่ 4.6 ความถี่เฉลี่ยของเครื่องมือ (หรือกิจกรรม) ที่นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต.....	36
ตารางที่ 4.7 ความถี่เฉลี่ยของเครื่องมือ (หรือกิจกรรม) ที่นิสิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต.....	37
ตารางที่ 4.8 ความถี่เฉลี่ยของเครื่องมือ (หรือกิจกรรม) ที่นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต.....	38
ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารและความวิตกจากการสื่อสาร ของนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต.....	39
ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารและความวิตกจากการสื่อสาร ระหว่างนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตจำแนกตามสาขา.....	40
ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตระหว่างสาขาวิชา.....	41
ตารางที่ 4.12 แสดงสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ของคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร และคะแนนความวิตกทางการสื่อสาร จำแนกตามภาวะการเสพติด.....	42
ตารางที่ 5.1 ความถี่ของกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต จำแนกตามสาขาการศึกษา.....	46

บทที่ 1

การเสพติดอินเทอร์เน็ต: ปัญหาและความสำคัญ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยได้มีโอกาสรู้จักและใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น อีกทั้งการเรียนการสอนในบางรายวิชาได้กระทำผ่านอินเทอร์เน็ตเท่านั้น ไม่มีการเข้าชั้นเรียนตามปกติ และต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนในการใช้อินเทอร์เน็ต จากการสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2544) พบว่าประมาณร้อยละ 81 ของผู้ใช้ที่กำลังศึกษาอยู่เป็นผู้ที่อยู่ในระดับปริญญาตรี และประมาณร้อยละ 60 ของผู้ใช้มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ตัวเลขเหล่านี้ยืนยันว่านิสิตนักศึกษาในประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่มีสัดส่วนสูงสุด ฉะนั้นการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมของผู้ใช้กลุ่มนี้ย่อมจะช่วยให้ทราบถึงลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ของผู้ใช้ไทย

ผลดีหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นได้มีการรายงานไว้มาก (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2544; เรวดี คงสุภาพกุล, 2541; เพ็ญทิพย์ จิรพันธุ์สุนทรณ์, 2539; Tangmanee, 1999) โดยส่วนใหญ่ผู้ใช้ได้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร Tangmanee (1999) ศึกษาถึงลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตของโปรแกรมเมอร์ พบว่าการใช้ส่วนใหญ่เพื่อการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับงาน และการใช้เพื่อประโยชน์อื่นๆ เช่น การฟังเพลงที่ดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ เป็นต้น

การใช้อินเทอร์เน็ตมิได้ก่อให้เกิดเฉพาะประโยชน์หรือส่งผลกระทบต่อทางด้านดีเพียงด้านเดียว ผลทางด้านลบจากการใช้อินเทอร์เน็ตก็มีปรากฏให้เห็นเช่นกัน แม้ว่าการรายงานผลจะปรากฏในปริมาณที่น้อย (Armstrong, et. al, 2000; Chou & Hsiao, 2000; Ebersole, 2000; Young, 1999) ผลเสียที่พบบ่อยได้แก่ (1) การใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณที่เกินขนาด หรือถึงขั้นเสพติด (Brenner, 1997) (2) การได้รับสารสนเทศที่ไม่เหมาะสม เช่น รูปลามกอนาจาร การใช้กระดานข่าวเพื่อใส่ร้ายบุคคลอื่น เป็นต้น หรือ (3) การได้รับสารสนเทศที่มากเกินไป (Information overload) ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลกระทบด้านลบที่เกี่ยวกับการเสพติดอินเทอร์เน็ต

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หากพิจารณาถึงการประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตในภาพที่กว้างขึ้น เช่น การประยุกต์ทางธุรกิจ ทางการแพทย์ ทางการศึกษา หรือแม้กระทั่งทางการเมือง จะพบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบที่ดี เหมาะสม และสนองตอบวัตถุประสงค์ของแต่ละการประยุกต์อย่างค่อนข้างครบถ้วนสมบูรณ์ (Loudon & Loudon, 2002; Turban, et.al., 2000) แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเบื้องต้น (ชัชพงศ์ ตั้งมณี & สามารถ สีจำปี, 2544) พบว่า ประมาณร้อยละ 10 ของ

นิติตปริญาตรี ในคณะนิเทศศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมเสพติดอินเทอร์เน็ต นอกเหนือจากรายงานของผู้วิจัยนี้แล้ว ยังไม่ปรากฏว่ามีการตีพิมพ์ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรม การเสพติดของนิติตนักศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือแม้แต่ในสถาบันการศึกษาอื่นเลย การอนุมาน (Inference) โดยใช้ข้อค้นพบของซังพงศ์ ตังมณี และสามารถ สีจำปี (2544) เพื่ออ้างว่า ในคณะอื่นๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือนิติตสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีจำนวนผู้เสพติด อินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 10 คงไม่เหมาะสมนัก ทั้งนี้เพราะความแตกต่างของนิติตคณะนิเทศ ศาสตร์และนิติตคณะอื่นๆ หรือกระทั่งนักศึกษาในสถาบันอื่น ดังนั้นโครงการวิจัยนี้จึงอาจเป็น หนึ่งในโครงการบุกเบิกที่ศึกษาผลกระทบด้านลบของการใช้อินเทอร์เน็ตในบริบท (Context) ของ นิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 วัตถุประสงค์และคำถามนำวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสำรวจสัดส่วนของนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ต
2. เพื่อนำเสนอภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสาขา วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และสังคมศาสตร์¹
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับทักษะการสื่อสาร จำนวน 2 ทักษะของนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทักษะดังกล่าวคือ สัมฤทธิ์ผล ทางการสื่อสาร (Communication competence) และความวิตกจากการสื่อสาร (Communication anxiety)

จากวัตถุประสงค์ข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดให้มีคำถามนำวิจัย (Research question) ดังนี้

1. สัดส่วนของนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมและแยกตามสาขาที่ใช้ อินเทอร์เน็ตในระดับเสพติดมีเท่าไร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับ (1) สัมฤทธิ์ผลทางการ สื่อสาร และ (2) ความวิตกจากการสื่อสารของนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นใน ลักษณะใด

¹ นิติตสาขาวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะ วิทยาศาสตร์ และสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา นิติตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ประกอบด้วย คณะ แพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะสหเวช ศาสตร์ นิติตสาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ และคณะ ศิลปกรรมศาสตร์

ตามที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่าพฤติกรรมด้านลบของการใช้อินเทอร์เน็ตมีรายงานไว้น้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสพติดอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยนั้นแทบจะไม่มีเลย จนกระทั่งเมื่อต้นปี พ.ศ. 2543 จิตแพทย์และนักจิตวิทยาจากกระทรวงสาธารณสุขได้แสดงความเห็นว่าภาวะการติดอินเทอร์เน็ตได้เกิดขึ้นในประเทศไทยแล้ว และสื่อเค้าว่าจะมีความรุนแรงตามการแพร่หลายของอินเทอร์เน็ต (เคลินิวส์, 2543; จูตินบ โคมลนิมิ, 2543) แพทย์หญิงนงพงา ลิมสุวรรณ กล่าวว่า การติด (หรือเสพติด) อินเทอร์เน็ตอาจเหมือนกับพฤติกรรมการติดโทรทัศน์หรือวิดีโอเกม ซึ่งมีงานวิจัยยืนยันผลเสียเหล่านี้ (Fisher, 1994) เมื่อการติดอินเทอร์เน็ตมีส่วนเหมือนกับการติดโทรทัศน์ หรือวิดีโอเกม ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเสพติดเหล่านี้คือเยาวชนในวัยเรียน (จูตินบ, 2543) แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล (เคลินิวส์, 2543) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่ามีนักศึกษาเล่นอินเทอร์เน็ตจนเวลาเรียนไม่พอและต้องถูกให้ออกจากการเรียนเพราะคะแนนตกต่ำ

1.3 นิยามศัพท์

งานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอ กำหนดคำนิยามของคำศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ดังนี้

1.3.1 การเสพติดอินเทอร์เน็ต

เนื่องจากผู้วิจัยไม่พบการให้นิยามของการเสพติดอินเทอร์เน็ตในงานวิจัยไทย การให้คำจำกัดความจึงต้องยืมมาจากผลงานในต่างประเทศ กล่าวคือ ในงานวิจัยนี้ การเสพติด (หรือการติด) อินเทอร์เน็ต หมายถึงการใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณที่เกินขนาดจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเวลาสำหรับกิจกรรมจำเป็นอื่นๆในชีวิต (Chou & Hsiao, 2000; Young, 1999) เกณฑ์ในการตัดสินใจว่า บุคคลหนึ่งมีพฤติกรรมเสพติดอินเทอร์เน็ตหรือไม่ ได้ประยุกต์มาจากงานวิจัยของ Chou และ Hsiao (2000) และ Young (1999)

1.3.2 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีภาคปกติหลักสูตรที่ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อหลักในการสอนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

จากวัตถุประสงค์และคำถามนำวิจัย ทำให้ทราบว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีหลักสูตรปกติที่ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการศึกษา (Instructional medium) เหตุผลที่ไม่รวมนิสิตในลักษณะอื่นๆ (เช่น นิสิตภาคสมทบ นิสิต

หลักสูตรทางไกล นิสิตบัณฑิตศึกษา) เพราะข้อค้นพบของงานวิจัยที่ผ่านมา (เรวดี คงสุภาพกุล, 2541) ชี้ว่า นิสิตในลักษณะอื่นๆน่าจะมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างจากนิสิตในระดับปริญญาตรี ภาคปกติที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการเรียนการสอน การรวมนิสิตที่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันอาจนำไปสู่ข้อสรุปที่กำกวม ไม่กระจ่างชัด ในงานวิจัยนี้จึงกำหนดให้ประชากรเป้าหมายเป็นดังที่ระบุในหัวข้อ 1.3.2

การเลือกตัวอย่างได้กระทำในลักษณะแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยที่ชั้นภูมิคือ คณะ (Faculty) ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 18 คณะ ทั้งนี้การเลือกนิสิตในแต่ละชั้นภูมิได้กระทำแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวนนิสิตตัวอย่างทั้งหมดคือ 380 คน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมของการเลือกตัวอย่างได้ในบทที่ 3)

เครื่องมือสำคัญในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ทั้งนี้ข้อถามทั้งหมดได้มาจากการสำรวจวรรณกรรมในอดีตที่ได้มีการรายงานความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ไว้บางส่วนแล้ว การทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความบกพร่องและได้ปรับแก้ข้อถามก่อนนำไปใช้ในงานสนามจริง

เมื่อได้แบบสอบถามที่คาดได้ว่าสามารถใช้เก็บข้อมูลที่สะท้อนถึงพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตได้อย่างเที่ยง (Reliable) และตรง (Valid) ผู้วิจัยจึงได้จ้างนิสิตปริญญาโทในหลักสูตรของภาควิชาสถิติเป็นพนักงานสนาม เพื่อเก็บข้อมูลจากนิสิตตัวอย่างในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2544 เมื่องานสนามเสร็จสิ้น พนักงานสนามได้ลงรหัสข้อมูลที่ได้ในโปรแกรม spreadsheet สำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไปที่จะกระทำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

การวิเคราะห์ทางสถิติหลักๆ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายคุณลักษณะของตัวอย่าง และการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis testing) โดยที่สมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ คือ

- (1) นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์มีสัดส่วนของผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตสูงกว่านิสิตในอีกสองสาขา
- (2) นิสิตที่มีพฤติกรรมเสพติดอินเทอร์เน็ตจะได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารต่ำกว่านิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต
- (3) นิสิตที่มีพฤติกรรมเสพติดอินเทอร์เน็ตจะได้คะแนนวัดกในการสื่อสารสูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) อธิบายได้ถึงพฤติกรรมเสพติดของการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (2) ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับทักษะการสื่อสารของ

นิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 ประการคือ สัมฤทธิผลทางการสื่อสารและความวิตกในการสื่อสาร

(3) เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการค้นคว้าต่อเนืองที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย

(4) เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่ออาจใช้สำหรับวางแผนทางนโยบายของการใช้อินเทอร์เน็ต

1.6 ข้อจำกัดในการวิจัย

นิติตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอาจมีพฤติกรรมเหมือนหรือแตกต่างจากนิติตนักศึกษาในสถานอุดมศึกษาอื่น ๆ การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ (หรือการเสพติด) อินเทอร์เน็ตของสถาบันอื่น ๆ จากผลสรุปของงานวิจัยนี้ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทนำ

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษที่ผ่านมาในอดีต โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อชี้ให้เห็นว่าเนื้อหาในส่วนของสารสนเทศอินเทอร์เน็ตในบริบท (Context) ต่างๆ ได้รับการพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด และงานวิจัยชิ้นปัจจุบันจะมีการปรับแก้ข้อจำกัดของงานวิจัยที่ผ่านมาอย่างไร อีกทั้งจะมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาแนวคิดของผลกระทบด้านลบในการใช้อินเทอร์เน็ตให้ก้าวต่อไปในทิศทางใด

การนำเสนอในบทนี้ประกอบด้วยสามส่วน โดยส่วนแรกนำเสนองานวิจัยที่แสดงถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและลบของการใช้อินเทอร์เน็ต ส่วนที่สองชี้แจงลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ และในส่วนสุดท้ายเป็นการนำเสนองานวิจัยในอดีตที่ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในบริบทของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย

2.2 ผลของการใช้อินเทอร์เน็ต

การศึกษาของผลที่ตามมาจากการใช้อินเทอร์เน็ตได้มีปรากฏไว้เป็นจำนวนมาก (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2542; เรวดี คงสุภาพกุล, 2539; ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2542, 2543, 2544; ชัชพงศ์ ตั้งมณี & สามารถ สีจำปี, 2544; Chou & Hsiao, 1999; Young, 1999) ซึ่งผลดังกล่าวอาจจำแนกได้เป็นสองกลุ่มคือ ผลกระทบด้านบวก (Positive consequence) และด้านลบ (Negative consequence)

ผลกระทบด้านบวกของอินเทอร์เน็ตได้ถูกตีพิมพ์และมีรายงานไว้ในปริมาณที่มากกว่าผลกระทบด้านลบ นักวิจัยทางการศึกษามักยอมรับว่าอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ไปยังกลุ่มผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล (Distant Learning) แม้ว่าการวิจัยหลายโครงการจะไม่พบความต่างกันระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนเสริมด้วยบทเรียนทางอินเทอร์เน็ตกับกลุ่มที่ไม่ได้รับ ผู้เรียนส่วนมากยอมรับว่าบทเรียนบนอินเทอร์เน็ตมีส่วนกระตุ้นทำให้ใฝ่รู้ (motivated) มากกว่าบทเรียนในลักษณะปกติ (Small, 1999; 2000) ในแวดวงธุรกิจคงไม่มีใครปฏิเสธถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อโอกาสที่ดีทางธุรกิจ (Laudon & Laudon, 2002) อะเมซอนดอตคอมเป็นหนึ่งในผู้บุกเบิกการขายหนังสือและสินค้าใกล้เคียงบนอินเทอร์เน็ตที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ด้วยความสามารถของอินเทอร์เน็ตทำให้อีคอมเมิร์ซหลายแห่งไม่หยุดเพียงการตั้งร้านค้าบนเครือข่าย หากแต่ใช้ความสามารถเพื่อสร้างกลยุทธ์ทางการจัดการหรือการตลาดที่

ไม่อาจเป็นจริงได้โดยถ้าปราศจากความสามารถของอินเทอร์เน็ต กลยุทธ์ที่ว่าอาจเป็นการศึกษาลักษณะสำคัญ (Profile) ของลูกค้ากลุ่มใหม่ การพัฒนาสินค้าหรือบริการให้สอดคล้องถึงความต้องการของลูกค้าเฉพาะบุคคล (Personalization) หรือการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างและจัดการความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า (Customer Relationship Management) ในวงการแพทย์ อินเทอร์เน็ตก็ได้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ให้กับคนทั่วไปเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ การช้ยา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้กับประชาชนในประเทศที่กำลังพัฒนา) นอกจากนี้ ทักษะการแพทย์ เช่น การผ่าตัดผู้ป่วยที่เป็นโรคใหม่และวงการแพทย์ยังต้องการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุหรือลักษณะของโรคนี้ มักถูกถ่ายทอด (Broadcast) ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังโรงเรียนแพทย์ทั่วโลก ข้อมูลที่อ้างถึงข้างต้นทั้งหมดทางการศึกษา ทางธุรกิจ หรือทางการแพทย์คงยืนยันได้เหมาะสมถึงผลกระทบทางบวกของการใช้อินเทอร์เน็ต

แต่อย่างไรก็ตาม ผลที่ตามมาจากการใช้อินเทอร์เน็ตมิได้มีทางบวกอย่างเดียว แต่ทว่าการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ผลที่ตามมาด้านลบจากการใช้อินเทอร์เน็ตมีในปริมาณที่น้อยมาก ตัวอย่างของผลทางด้านลบ ได้แก่ (1) ปริมาณสารสนเทศที่มากเกินไปจนบุคคลหนึ่งจะประมวลผลหรือใช้ประโยชน์ได้ (Information overload) (2) การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของการใช้สารสนเทศ (Information privacy violation) หรือการที่เยาวชนสามารถเห็นภาพอนาจารบนอินเทอร์เน็ต (Information indecency) และ (3) การใช้อินเทอร์เน็ตถึงขั้นขนาดเสพติด (Internet addiction) ด้วยขอบเขตของการวิจัยนี้เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการเสพติดอินเทอร์เน็ต การนำเสนอต่อไปจะชี้ถึงการศึกษานในอดีตที่ผ่านมาเฉพาะในหัวข้อของการเสพติดอินเทอร์เน็ตเท่านั้น

Young (1999) เป็นหนึ่งในผู้บุกเบิกที่ศึกษาพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตของคนในหลายช่วงอายุ และพบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อคลายเหงาของคนในวัยเรียนเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณที่มากเกินไปจนเสพติด นอกจากนี้ Young (1999) ยังได้ตีพิมพ์เครื่องมือ (Measurement scale) เพื่อใช้ตรวจสอบการเสพติดอินเทอร์เน็ต ในงานวิจัยของ Brenner (1997) ที่ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaire) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตถึงขั้นเสพติดและพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรป รายงานว่าประมาณร้อยละ 10 ของผู้ตอบแบบสอบถามเสพติดอินเทอร์เน็ต ซึ่งจำนวนนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยบุกเบิกของซังฟงส์ และสามาร (2544) อย่างไรก็ตาม Brenner มิได้รายงานว่ามีคนในวัยเรียนสักส่วนเท่าใดร่วมให้ข้อมูลในงานวิจัยของตน ยังผลให้การใชงานวิจัยของ Brenner กระทำได้ในแวดวงที่จำกัด

ในประเทศสิงคโปร์ได้มีรายงาน เกี่ยวกับพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตไว้ด้วยเช่นกัน (เดลินิวส์, 2544, หน้า 16) รัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านกฎหมายและกิจการภายในของประเทศสิงคโปร์ รายงานว่า 2 ใน 100 ของประชากรสิงคโปร์ใช้อินเทอร์เน็ตถึงระดับเสพติด ผู้เสพติด

อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะเสพติดการใช้ห้องสนทนา (Chat room) การพูดคุยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Internet-mediated communication) หรือการพนัน (Internet gambling) ทั้งนี้สถาบันการศึกษาหลายแห่งได้จัดให้การให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือเยาวชนซึ่งโคปรี่ที่เสพติดอินเทอร์เน็ต

ดังนั้นจึงดูเหมือนว่าความสามารถของอินเทอร์เน็ตที่ดึงให้ผู้ใช้ต้องมาใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นจนถึงระดับเสพติดคือ ห้องสนทนาและการเล่นเกมสับบนอินเทอร์เน็ต (Internet game) (Wallace, 1999; Young, 1999) ทั้งนี้ Young (1999) ยังได้ตั้งข้อสังเกตว่าการสนทนาบนกระดานข่าว (Electronic bulletin board) อาจทำให้ผู้เกี่ยวข้องรู้สึกตื่นเต้นและยินดีที่มีคนโต้ตอบกับข้อความที่ตนทิ้งไว้บนกระดานข่าว อีกทั้งยังรู้สึกปลอดภัยที่ได้พบปะคนที่มีความคล้ายกัน โดยที่สามารถติดต่อกันหน้าเครื่องคอมพิวเตอร์โดยไม่ต้องออกไปพบปะในสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งความรู้สึกตื่นเต้นหรือปลอดภัยนี้เองที่ดึงดูดให้ผู้ใช้ต้องการเข้ามาและเพิ่มปริมาณการใช้ขึ้นเรื่อยๆจนถึงขั้นเสพติด

ข้อสังเกตหนึ่งที่ควรนำเสนอในที่นี้คือ ลักษณะและอาการของการเสพติดอินเทอร์เน็ตที่แม้จะดูร้ายแรง ยังไม่ถูกจัดให้เป็นโรคทางจิตที่ต้องการวิธีบำบัดเหมือนกับการเสพติดยาบ้าหรือการพนัน (Stanton, 2002; Young, 1999) นักจิตวิทยาและจิตแพทย์หลายท่านชี้แจงว่า การที่บุคคลหนึ่งใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณหรือความถี่ที่มากจนถึงขั้นเสพติดจะมีอาการคล้ายคลึงกับการติดการช้อปปิ้ง การต้องออกกำลังกายเวลาเดิมทุกวัน (Workout addiction) (Wallace, 1999) ซึ่งส่วนใหญ่มักจะช่วยผ่อนคลายความเครียดหรือปัญหาส่วนตัวได้เป็นอย่างดี และนี่คงเป็นข้ออธิบายเดียวกับที่ Turkle (1997) และ Young (1999) อ้างว่าการเสพติดอินเทอร์เน็ตยังคงให้ผลดีมากกว่าผลเสีย

เมื่อพิจารณาถึงสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยว่ามีภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นหรือไม่ คงต้องพิจารณาภาพรวมของการใช้อินเทอร์เน็ตก่อนดังนี้ การใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยได้เป็นไปอย่างแพร่หลายตั้งแต่เริ่มมีการแนะนำตัวในปี 2530 (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2543; 2544) การสำรวจปริมาณผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเมื่อปี 2543 พบว่า มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นจำนวน 2.3 ล้านคนหรือประมาณร้อยละ 4 ของประชากรทั้งหมด ลักษณะของการใช้งานครอบคลุมถึงไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic mail) ห้องสนทนา (Chat room) การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บ การทำธุรกรรมการค้า การดาวน์โหลดดนตรีหรือการดึงแฟ้มข้อมูลจากระบบสารสนเทศในต่างประเทศ การสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติครั้งล่าสุดพบว่า การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และการใช้เพื่อค้นหาข้อมูล เป็นสองลักษณะการใช้ที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2544) เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ใช้ประมาณร้อยละ 10 ยอมรับว่าใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิง (Entertainment) และเพื่อติดต่อกับผู้อื่น (Communication) และการใช้เพื่อความบันเทิง (เช่น อ่านข่าวบนบางเว็บไซต์ ดูภาพการ์ตูนตลก

จากเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ต่างประเทศ) หรือการใช้เพื่อติดต่อกับผู้อื่น (เช่น การใช้ห้องสนทนา ถกปัญหาการเมือง การใช้โปรแกรม pirch เพื่อหาเพื่อนใหม่ๆ) มักสนองตอบความต้องการของผู้ใช้ได้ดี ทำให้ผู้ใช้อีกต้องหวนกลับมาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ของความบันเทิงหย่อนใจ หรือเพื่อสื่อสารแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นอีกบ่อยๆ จึงทำให้นักวิจัยหลายท่าน (Young, 1999; Chou & Hsiao, 1999; Armstrong et.al, 2000) คาดว่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้ผู้ใช้ใช้อินเทอร์เน็ตถึงขั้นเสพติด

ความเข้าใจเรื่องของการเสพติดอินเทอร์เน็ตในบริบทของผู้ใช้ไทยดูเหมือนจะเริ่มแพร่สู่สาธารณชนครั้งแรกผ่านทางบทความในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับวันที่ 14 กรกฎาคม 2541 ในบทความดังกล่าว อากาเรเสพติดอินเทอร์เน็ตถูกอ้างว่าเป็นอาการ"คลัง"อินเทอร์เน็ต (เดลินิวส์, 2541, หน้า 21) และผู้มีอาการคลังอินเทอร์เน็ตจะมีอาการทางจิตประสาทร่วมด้วย อีกสองปีต่อมา ข่าวน้ำแรกของหนังสือพิมพ์มติชนฉบับวันที่ 2 มกราคม 2543 ได้รายงานว่าจิตแพทย์ไทยยืนยันอาการเสพติดอินเทอร์เน็ตในไทย ข่าวได้อ้างถึงอาจารย์จากภาคจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ยืนยันกรณีผู้ป่วยจำนวนประมาณ 4-5 คนที่มีอาการเสพติดอินเทอร์เน็ตและผู้ปกครองนำมารับการบำบัด และฐิตินบ โภมลนินิ (2543) ก็ได้รายงานเพิ่มเติมในหนังสือพิมพ์มติชนเช่นเดียวกัน สารของข่าวทั้งสองชิ้น พอจะสรุปได้ดังนี้

1. เยาวชนไทยในช่วงอายุ 13-20 ปี มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับที่มากจนถึงขนาดเสพติด
- 2.วัยรุ่นไทยที่มีพฤติกรรมเสพติดอินเทอร์เน็ตจะใช้เวลานานมากกับการเล่นอินเทอร์เน็ตมากจนกระทั่ง ฐิตินบ โภมลนินิ (2543, หน้าพิเศษ 4) อ้างว่า "เหมือนสร้างเกราะป้องกันตนเองให้ถอยห่างจากชีวิตจริง นับว่าอันตรายมากเพราะเด็กจะถูกตัดขาดจากโลกภายนอก" ข้ออ้างนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Kraut และเพื่อร่วมงาน (Kraut, et. al, 1998a, 1998b) ที่ว่าปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากจะทำให้ผู้ใช้ขาดการติดต่อทางบุคคลในครอบครัว ยังผลให้ผู้ใช้รู้สึกอ้างว้าง (Lonely) และหดหู่ (Depressed)
3. แม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะไม่ใช่ยาเสพติด แต่ผู้ใช้จะพัฒนาอาการทางจิตใจที่ต้องเพิ่มปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตขึ้นเรื่อยๆ เมื่อประกอบกับข้อมูลไม่เหมาะสมที่ได้แพร่หลายในอินเทอร์เน็ต ผู้ที่เสพติดอาจมีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางลบอื่นๆ เช่น การหมกมุ่นทางเรื่องเพศ การหลอกล่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอื่นๆเพื่อทรัพย์สินหรือเพศสัมพันธ์
4. เนื่องจากอุปกรณ์จำเป็นสำหรับการใช้อินเทอร์เน็ตมีราคาถูกลงประกอบกับการเผยแพร่ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ปราศจากการควบคุมจะมีมากขึ้นการเสพติดอินเทอร์เน็ตจะกลายเป็นปัญหาที่สำคัญของเยาวชนไทย (ฐิตินบ โภมลนินิ, 2543)

นอกเหนือจากรายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ที่ยืนยันภาวะการเสพติดของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยแล้ว ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาสภาพการเสพติดอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบ (Systematic investigation) ยกเว้นงานบุกเบิกของซังฟงศ์ ตั้งมณี และสามารถ สัจจำปี (2544) ผู้วิจัยทั้งสองได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตปริญญาตรี ในคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 80 คน หนึ่งในข้อค้นพบประการสำคัญคือ การพบว่าร้อยละ 10 ของหน่วยตัวอย่างจัดได้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต แม้ว่าจำนวนร้อยละ 10 จะดูเหมือนน้อย โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตที่ตกเป็นหน่วยตัวอย่างจำนวน 80 คน ทว่าร้อยละ 10 ของนิสิตปริญญาตรี ในคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะมีจำนวนโดยประมาณอยู่ที่ 55-60 คน ซึ่งจะเห็นว่าเป็นจำนวนมากพอที่ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรจะต้องพิจารณาหาแนวทางป้องกันไม่ให้มีจำนวนผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตมากขึ้นกว่านี้ อีกทั้งแก้ไขให้ปริมาณที่เสพติดมีจำนวนลดน้อยลง

2.3 ความวิตกทางการสื่อสารและสัมฤทธิ์ผลของการสื่อสาร (Communication anxiety & competency)

การเสพติดอินเทอร์เน็ตของบุคคลหนึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวพันกับความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลนั้น กล่าวคือ ทักษะของการสื่อสารของบุคคลหนึ่งอาจมีส่วนทำให้บุคคลนั้นต้องเลือกช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับสารและผู้รับสาร (พัชนี เษยจรรรยาและคณะ, 2542) และบุคคลนั้นอาจได้ผลกระทบ (เป็นไปได้ทั้งบวกหรือลบ) จากการเลือกช่องทางการสื่อสารนั้น (ปรมะสตะเวทิน, 2538)

การที่บุคคลหนึ่งเกิดความวิตกในการสื่อสาร (Communication anxiety หรือ Communication apprehension) อาจหมายความว่า บุคคลนั้นรู้สึกไม่มั่นใจ หรือตื่นเต้นเมื่อต้องสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ (Booth-Butterfield & Gould, 1986; McCroskey, 1982) ความรู้สึกไม่สบายใจไม่มั่นคงดังกล่าวอาจแสดงออกมาในรูปความเครียดที่ต้องพูดต่อหน้ากลุ่มคน ความไม่สบายใจที่ต้องคุยกับคนทั่วไป หรือความท้อแท้ต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการติดต่อกับผู้อื่น เมื่อมีความรู้สึกเครียดหรือไม่สบายใจในการติดต่อสื่อสาร บุคคลนั้นจึงอาจหาหนทางที่จะลดความเครียดด้วยการเลือกวิธีการติดต่อที่ตนเองรู้สึกสบายไม่เครียดหรือผ่อนคลายมากที่สุด ในกรณีนี้บุคคลหนึ่งเกิดความวิตกในการสื่อสารต่อหน้ากลุ่มคน (เช่นการพูดหน้าสาธารณชน หรือการต้องพบปะคนที่ไม่คุ้นเคย) เขาอาจเลือกใช้อินเทอร์เน็ตเป็นอีกช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อหลีกเลี่ยงความอึดอัดวิตกที่อาจเกิดจากสถานการณ์ข้างต้น ทั้งนี้เพราะเป็นการติดต่อผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เท่านั้นที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริงต่อหน้าคู่สนทนาแต่เกิดขึ้นผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ภายในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย เมื่อได้พบว่าการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตไม่ทำให้เครียด ทำให้สบายใจและคาดว่าจะสื่อสารได้

ครบถ้วนตามความตั้งใจ บุคคลกลุ่มนี้จึงอาจเลือกที่จะใช้อินเตอร์เน็ตบ่อยครั้งขึ้น ใช้เวลาในแต่ละครั้งนานมากขึ้น พร้อมทั้งรู้สึกผูกพัน (Dependent) กับช่องทางทางการสื่อสารด้วยอินเทอร์เน็ตมากขึ้นจนถึงระดับเสพติดหรือคือระดับที่ผู้ใช้คิดว่าอินเทอร์เน็ตเท่านั้นที่ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความสบายใจและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่การสื่อสารผ่านช่องทางอื่น เช่น การเข้าพบเป็นการส่วนตัวหรือต่อหน้า (Face-to-face interaction) หรือการอภิปรายหน้าชั้นเรียน อาจยังก่อให้เกิดความเครียด ความท้อแท้ และนำมาซึ่งความล้มเหลวในกระบวนการสื่อสาร

ทำนองเดียวกัน การที่บุคคลหนึ่งมีความสามารถที่จะเลือกลักษณะการติดต่อ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) อาจหมายความว่า บุคคลนั้นสามารถเริ่มกระบวนการสื่อสารและดำเนินการสื่อสารความเข้าใจกับผู้อื่นได้ดี ทำให้ผู้อื่นได้รับสารตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารตลอดจนรู้สึกดีต่อบุคคลนั้นๆ ด้วย (พัชนี เสงขจรธยาและคณะ, 2542; Wiemann, 1977) บุคคลที่มีความสามารถในการสื่อสาร (Competent communicator) น่าจะพิจารณาได้ว่าลักษณะหรือช่องทางในการติดต่อแบบใดที่เหมาะสมกับเป้าหมายของการสื่อสารแต่ละครั้ง เช่น การยืนยันเที่ยวบินเพื่อให้ผู้ร่วมงานมารับที่สนามบินปลายทางสามารถกระทำด้วยโทรสาร ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องดำเนินการยืนยันด้วยการประชุมในลักษณะ Video Conferencing ที่อาจมีค่าใช้จ่ายสูงโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการเดินทางมีการวางแผนที่เหมาะสมล่วงหน้าด้วย ในขณะที่การสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อแจ้งข่าวร้าย ควรเป็นการพบส่วนบุคคล (In-person communication) การฝากโน้ตบนเศษกระดาษแผ่นเล็กๆ คงไม่เหมาะสมนัก ตัวอย่างเช่น ถ้าหัวหน้างานหนึ่งจะบอกข่าวการปลดพนักงานออกทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่ยอมให้พบเป็นการส่วนตัว หรือการแถลงข่าวด้วยตนเอง

จากข้อมูลข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่าความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลหนึ่งคือการที่บุคคลนั้นสามารถเลือกสื่อสารผ่านสื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ทั้งยังแสดงได้ว่าบุคคลนี้จะไม่ยึดติดกับช่องทางสื่อสารใดเป็นพิเศษ จนอาจต้องขึ้นกับการใช้ช่องทางสื่อสารจนอยู่ในลักษณะเสพติดได้

การสำรวจวรรณกรรมที่ผ่านมาในอดีตยังไม่พบงานวิจัยในประเทศไทยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับความสามารถในการสื่อสาร หรือแม้แต่ในต่างประเทศเองก็มีไม่มากนัก อีกทั้งไม่ปรากฏว่าเคยมีการศึกษา ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตร่วมกับทักษะในการสื่อสาร ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า รายงานวิจัยชิ้นนี้จึงอาจเป็นอีกหนึ่งความพยายามที่มุ่งศึกษาและทำความเข้าใจกับหัวข้อนี้ งานวิจัยเดียวในต่างประเทศที่พบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับหัวข้อนี้และถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐาน (Basic) ของโครงการวิจัยนี้ งานวิจัยดังกล่าวเป็นของ Kraut และคณะ (1998a, 1998b)

Kraut และคณะ (1998a) ได้ติดตามการใช้อินเทอร์เน็ตของตัวอย่างชาวอเมริกันจำนวน 73 คน ครัวเรือนเป็นเวลา 2 ปี นับแต่มีการติดตั้งอินเทอร์เน็ตให้กับครัวเรือนกลุ่มนี้ เป้าหมายของการ

ติดตามครั้งนี้เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม (Social involvement) และต่อภาวะทางจิต (Psychological well-being) ทั้งนี้ตัวแปร 2 ตัวที่ควรกล่าวถึง คือ ความหดหู่ (Depression) ความอ้างว้าง (Loneliness) และปริมาณการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัว (Family communication) ข้อค้นพบสำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นปัจจุบัน มีดังนี้

(1) ปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ (และเป็นตัวแปรที่ใช้พยากรณ์) ความหดหู่และความอ้างว้าง นั่นคือ สมาชิกที่ใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณที่มากจะรู้สึกหดหู่และอ้างว้างเพิ่มตามไปด้วย

(2) ปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ทางลบและสามารถใช้พยากรณ์ ปริมาณการสื่อสารกับสมาชิกในครัวเรือน ได้อย่างเหมาะสม นั่นหมายความว่า หากสมาชิกคนหนึ่งในครัวเรือนใดใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณมาก การพบปะพูดคุยกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัวจะลดลง

Kraut และคณะ (1998a) ชี้แจงถึงสาเหตุของข้อค้นพบข้างต้นว่าเกิดจาก 2 สาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

(1) การใช้เวลาที่ไม่เหมาะสม

Kraut และคณะ (1998a) เสนอว่า เป็นเพราะกิจกรรมที่สมาชิกกระทำบนอินเทอร์เน็ตต้องใช้เวลานานกว่าที่ตัวสมาชิกเองจะคาดคิดได้ และนี่คงเป็นสาเหตุที่สมาชิกที่ใช้เวลามากสำหรับกิจกรรมมากบนอินเทอร์เน็ตจนถึงระดับเสียดังกล่าวจะไม่เหลือเวลามากนักสำหรับการพูดคุยกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ทั้งนี้ Young (1999) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าหนึ่งในสัญญาณที่บ่งชี้การเสพติดอินเทอร์เน็ต คือ ปริมาณที่ลดลงของการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัว

(2) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่พบบนอินเทอร์เน็ตไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่แท้จริง

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ความรู้สึกอ้างว้างหรือหดหู่จะลดลง ถ้าบุคคลนั้นได้พบเจอเพื่อนฝูงคนรู้จัก การมีกิจกรรมกับสมาชิกคนอื่น เพื่อน คนรู้จัก เช่น การพูดโทรศัพท์ การออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน การไปเล่นเทนนิสกับเพื่อนร่วมงาน กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ความรู้สึกอ้างว้าง ไม่มีเพื่อนหรือหดหู่ลดลงได้อย่างมาก ด้วยเหตุนี้การใช้อินเทอร์เน็ต เช่น การพูดคุยในห้องสนทนา (Chat room) การฝากข้อความในกระดานข่าว (Bulletin board) จึงดูเหมือนว่าเป็นการสื่อสาร หรือมีกิจกรรมกับเพื่อนและคนรู้จัก ซึ่งอาจจะช่วยให้ผู้ที่กำลังรู้สึกเศร้าซึม อ้างว้าง หดหู่ คลายความรู้สึกอย่างนี้ลงได้

ทว่าข้อสันนิษฐานข้างต้นจะไม่เหมาะสม เพราะในช่วงเวลา 2 ปีที่เก็บข้อมูล Kraut และคณะ (1998a) พบว่า สมาชิกที่มีกิจกรรมทางสื่อสารและได้พบเพื่อนใหม่บนอินเทอร์เน็ตจำนวนมากกลับรายงานว่าตนมีความหดหู่และอ้างว้างมากตามไปด้วย Kraut และคณะ (1998a) ให้ความเห็นว่าคุณภาพความสัมพันธ์เพื่อน มิตรหรือคนรู้จักในสภาพจริง มีความแตกต่างกับความรู้สึกเมื่อ

ได้พบคนรู้จักใหม่ๆบนอินเทอร์เน็ต การได้พูดคุยพบปะกับเพื่อนในวัยเด็กๆในงานวันเกิดหรือการได้ปรับทุกข์กับเพื่อนเก่าหรือผู้ร่วมงานทางโทรศัพท์ (หรือที่ Kraut และคณะ (1998a) เรียกลักษณะความสัมพันธ์แบบนี้ว่า Strong ties) จะแตกต่างจากการซักถามสาระทุกข์สุขดิบ หยอกล้อในห้องสนทนาหรือทางอีเมลล์ (หรือที่ Kraut และคณะ (1998a) เรียกว่า Weak ties) นั่นหมายความว่า แม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะช่วยให้บุคคลหนึ่งๆพบเพื่อนใหม่หรือคนรู้จักบนอินเทอร์เน็ต แต่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตจะแตกต่างหรือ “เจือจาง (Weak)” กว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนผู้ร่วมงาน คนรู้จักในชีวิตจริง ความแตกต่างที่ว่าคือ ความสัมพันธ์ที่เจือจาง (Weak Tie) ที่ไม่สามารถชดเชยความอ้างว้างหรือทำให้บุคคลรู้สึกเติมเต็มและลดความหดหู่ได้เท่ากับความสัมพันธ์ในลักษณะใกล้เคียงกันกับที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

แม้ Kraut และคณะ (1998a, 1998b) จะพยายามชี้แจงถึงสาเหตุของผลทางลบที่ติดตามมาจากการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลา 2 ปีของครอบครัวชาวอเมริกัน แต่ข้อสรุปยังคงคลุมเครือ ซึ่งความคลุมเครือมีมากถึงขั้นที่นักวิจัยทางนิเทศศาสตร์และสารสนเทศที่เชื่อมั่นว่า อินเทอร์เน็ตเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการสื่อสารและช่วยให้การสื่อสารสามารถกระทำได้อย่างไม่มีพรมแดนได้โจมตีความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ของผลงานของ Kraut และคณะ (1998a) ข้อโจมตีหนึ่งนี้อาจพอรับฟังได้คือ หน่วยตัวอย่างในงานของ Kraut และคณะ ประกอบด้วยบุคคลในหลายอาชีพและหลายช่วงอายุ การสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัว (Family communication) ที่ลดลงของชายอายุเกิน 70 อาจเป็นผลมาจากสมาชิกในครอบครัวล้มตายไปแล้วหรือไม่มีใครดูแลกันและกัน มิได้เป็นผลโดยตรงจากการใช้อินเทอร์เน็ต อีกทั้งความรู้สึกหดหู่และอ้างว้างที่เพิ่มขึ้นอาจเกิดเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากจนถึงขั้นเสพติดอินเทอร์เน็ต ถ้าศึกษาเฉพาะบุคคลที่ไม่มีอาการเสพติดจะพบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตยังคงเป็นเครื่องมือส่งเสริมการสื่อสารทำให้เพื่อนคงความสัมพันธ์กับเพื่อน เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริง แล้วส่งผลให้ความหดหู่อ้างว้างลดลงได้ ดังนั้นงานวิจัยชิ้นปัจจุบันจึงต้องการบุกเบิกศึกษาความสามารถในการสื่อสาร 2 ตัวแปร (คือ ความวิตกในการสื่อสาร และสัมฤทธิ์ผลของการสื่อสาร) ว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ว่าเสพติดหรือไม่กับภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 การใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาไทย

หัวข้อสุดท้ายของการสำรวจวรรณกรรมในอดีตที่เกี่ยวข้อง คือการนำเสนอภาพปัจจุบันของภาวะการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาไทย เหตุผลของการฉายภาพดังกล่าวเพื่อช่วยให้ผู้อ่านตระหนักถึงเหตุผลที่งานวิจัยชิ้นปัจจุบันให้ความสำคัญต่อลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากร กลุ่มนี้

นิสิตนักศึกษาไทยเป็นกลุ่มบุคคลที่ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง (เรวดี คงสุภาพกุล, 2541; ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2544) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้ไทยในช่วงอายุอื่นๆ จากรายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2543 พบว่า สัดส่วนของผู้ใช้ที่เป็นผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ถือเป็นร้อยละ 57 ของผู้ใช้ ทั้งหมด ถือได้ว่าเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2543) เหตุผลสำคัญที่นิสิตนักศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้กว้างขวางเช่นนี้ อาจเป็นเพราะยังอยู่ในวัยเรียน ส่วนมากมีเวลาว่างโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่มีภาระรับผิดชอบมากนักและมักได้รับการสนับสนุนจากทั้งผู้ปกครองและสถาบันการศึกษาให้ใช้อินเทอร์เน็ตมาเป็นส่วนหนึ่งในการแสวงหาความรู้ (เรวดี คงสุภาพกุล, 2539; พจนารถ ทองคำเจริญ, 2539) ส่วนใหญ่นิสิตนักศึกษาจะใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่มหาวิทยาลัย (มหัฐพล อรุณสวัสดิ์, 2539; องอาจ ฤทธิทองพิทักษ์, 2539) แต่การที่อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการสื่อสารมีราคาถูกลง คาดได้ว่านิสิตนักศึกษาสามารถมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตที่บ้านได้มากขึ้น กลุ่มตัวอย่างของเรวดี (2539) ให้ความเห็นว่าถ้ามีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้เอง จะทำให้การต่อเชื่อมกับอินเทอร์เน็ตทำได้ง่ายขึ้น และอาจคาดคะเนได้ว่าจะส่งผลให้เสพติดอินเทอร์เน็ตได้ง่ายขึ้น (Young, 1999)

การวิจัยพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาไทยหลายโครงการ พบว่า การใช้มีขึ้นเพื่อกิจกรรมทางการเรียน และเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมทางการเรียน โดยส่วนใหญ่เป็นการสืบค้นข้อมูล การคัดลอกข้อมูลด้วยฟังก์ชัน File Transfer Protocol (FTP) หรือการขอความช่วยเหลือผ่านกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (มหัฐพล อรุณสวัสดิ์, 2539; เรวดี คงสุภาพกุล, 2539)

นอกเหนือจากการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการเรียน ยังคงมีการใช้เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล (Personal needs) คือ เช่น การดาวน์โหลดเพลง การสนทนาในห้องสนทนา การแลกเปลี่ยนการ์ดอิเล็กทรอนิกส์ในวาระต่างๆ (Stanton, 2002) ทั้งนี้แม้ว่าการใช้เพื่อประโยชน์เหล่านี้จะไม่เกี่ยวข้องมากนักในการเรียน แต่ช่วยให้ผู้เรียนลดความเครียดและสามารถเผชิญกับเรื่องหนักๆของการเรียนได้เหมาะสมมากขึ้น ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่เรวดี คงสุภาพกุล (2539) พบว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างรายงานว่า ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเพื่อนแก้เหงาหรือฆ่าเวลา ในขณะที่ Young (1999) พบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อฆ่าเวลาหรือเป็นเพื่อนเป็นมูลเหตุสำคัญที่มักนำไปสู่ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของคนในวัยเรียน

จากเหตุข้างต้น จะเห็นว่านิสิตนักศึกษาเป็นตัวแทนสำคัญของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวไทย งานวิจัยที่ผ่านมายืนยันว่า การใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตศึกษามักมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสารทั้งในส่วนการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) และการสื่อสารมวลชน (Mass communication) กิจกรรมหลายประเภทของนิสิตนักศึกษาไทยที่สำเร็จลงได้

ด้วยประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ตอาจเป็นส่วนส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตจนถึงระดับที่เสพติดได้ และนี่คงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาไทย และความเกี่ยวเนื่องกับสัมฤทธิ์ผลและความวิตกจากการสื่อสารของผู้เรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 บทนำ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสำรวจสัดส่วนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ใช้อินเทอร์เน็ตถึงระดับที่เสพติด และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะการเสพติดข้างต้นกับทักษะการสื่อสารสองทักษะ อันได้แก่ สัมฤทธิผลทางการสื่อสาร (Communication competence) และความวิตกจากการสื่อสาร (Communication anxiety)

รายละเอียดที่รวมไว้ในบทที่ 3 นี้คือ ส่วนที่เกี่ยวกับแนวการดำเนินการวิจัย เพื่อใช้สำหรับตอบวัตถุประสงค์ข้างต้น โครงสร้างของบทจึงประกอบด้วยเนื้อหาตามลำดับดังนี้ ประชากร การเลือกตัวอย่าง เครื่องมือการเก็บข้อมูลและงานสนาม การจัดการเรื่องความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validation) กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน

3.2 ประชากร

จากวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่าประชากรเป้าหมายคือ นิสิตที่กำลังศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลลัพธ์จากงานวิจัยที่ผ่านมา (เรวดี คงสุภาพกุล, 2539; มหัฐพล อรุณสวัสดิ์, 2539) ทำให้ผู้วิจัยพอคาดได้ว่าผู้เรียนในระดับปริญญาบัณฑิตน่าจะมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างจากผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษา อีกทั้งผู้เรียนในหลักสูตรพิเศษอื่นๆ เช่น หลักสูตรสมทบ หลักสูตรพิเศษ หรือหลักสูตรนานาชาติ อาจมีความแตกต่างของลักษณะการใช้อุปกรณ์ช่องทางหรือวิธีสื่อสาร (Communication means) เช่น นิสิตปริญญาตรีหลักสูตรสมทบอาจต้องทำงานไปด้วยในขณะที่กำลังเรียนหนังสือ จึงทำให้ไม่มีเวลาเหลือสำหรับกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตที่อาจจะนำไปสู่การเสพติดได้ เช่น การใช้ห้องสนทนา หรือนิสิตหลักสูตรนานาชาติที่มีความคุ้นเคยมากกับภาษาอังกฤษ อาจใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อเพื่อนชาวต่างชาติ ค้นคว้าข้อมูลที่มีคำอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ อันมีรูปแบบที่ไม่เหมือนกับนิสิตหลักสูตรปกติ และทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ไม่สอดคล้องหรือเป็นเหตุเป็นผลกัน

ดังนั้นเพื่อควบคุมให้หน่วยของประชากรมีลักษณะรูปแบบและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่สอดคล้องกัน (Homogeneous) และสามารถระบุได้ว่าความแตกต่างของการใช้ในภาวะเสพติดเป็นผลมาจากสาขาทางการศึกษา (ในที่นี้คือสาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสาธารณสุข และสาขาสังคมศาสตร์) ผู้วิจัยจึงขอกำหนดลักษณะของประชากรเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ ประชากรของงานวิจัยนี้เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีภาคปกติที่ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการศึกษา

สำหรับการจัดสาขาการศึกษานั้น ทางผู้วิจัยได้ยึดหลักเดียวกับผู้บริหารจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย กล่าวคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้สาขาวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยนิสิต จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และสำนักวิทยาศาสตร์การ กีฬา สาขาสาธารณสุขศาสตร์ ประกอบด้วยนิสิตจากคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์ (แม้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะ จัดให้นิสิตจากคณะพยาบาลศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของสาขาสาธารณสุขศาสตร์ แต่ทว่าการศึกษาใน คณะพยาบาลศาสตร์มีเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษาเท่านั้น ประชากรของงานวิจัยนี้จึงไม่รวมนิสิตจาก คณะพยาบาลศาสตร์) และสาขาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยนิสิตจากคณะพาณิชยศาสตร์และการ บัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะ ศิลปกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์

3.3 ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

เพราะต้องการให้ได้หน่วยตัวอย่างที่เป็นตัวแทนอันเหมาะสม (Representative) ของ ประชากรดังที่กล่าวในหัวข้อ 3.1 ผู้วิจัยจึงตัดสินใจใช้การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) เป็นวิธีการเลือกตัวอย่าง และได้กำหนดให้คณะ (Faculty) จำนวน 18 คณะเป็นชั้นภูมิ ซึ่งการเลือกตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิจะกระทำแบบสุ่ม (Simple random sampling)

การเลือกตัวอย่างแบบสุ่มในแต่ละชั้นภูมิ จะกระทำได้เหมาะสมที่สุดตามหลักวิธี หาก นักวิจัยได้กรอบที่สมบูรณ์ของหน่วยประชากรในชั้นภูมินั้นๆ (ในที่นี้คือรายชื่อของนิสิตปริญญาตรี ทุกคนในคณะหนึ่งๆ) (สุชาติ กิระนันท์, 2542) แต่อย่างไรก็ตามข้อจำกัดในการขอให้คณะต่างๆ เปิดเผยรายชื่อ นิสิต ทำให้ผู้วิจัยในโครงการนี้ไม่สามารถมีกรอบประชากรที่สมบูรณ์ จึงทำให้ต้อง พิจารณาปรับแก้ลักษณะการเลือกหรือเข้าถึง (Approach) หน่วยตัวอย่างให้สอดคล้องหรืออย่างน้อย ใกล้เคียงมากที่สุดกับแนวคิดของการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มมากที่สุด แม้ไม่สมบูรณ์ดังที่อธิบายใน สุชาติ กิระนันท์ (2542) รายละเอียดของการเลือกนิสิตในแต่ละคณะเป็นหน่วยตัวอย่างได้อธิบาย ไว้แล้วในหัวข้อ 3.5

นอกจากต้องกำหนดประชากร ตัวอย่าง และวิธีการเลือกตัวอย่างแล้ว นักวิจัยยังคงต้องให้ ความสำคัญกับขนาดตัวอย่าง (Sample size) ทั้งนี้เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่มีขนาดมากพอที่จะได้ข้อสรุป ที่ว่า ความแตกต่างใน โครงการวิจัยที่พบ ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ (By chance) แต่เป็นความแตกต่าง ที่เกิดขึ้นจริงๆ (Systematic difference) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกนิสิตตัวอย่างด้วยวิธีแบบ แบ่งชั้นภูมิ โดยที่หนึ่งคณะคือหนึ่งชั้นภูมิ การกำหนดขนาดตัวอย่างจึงต้องกำหนดให้สอดคล้องกับ วิธีการเลือกตัวอย่าง กล่าวคือ ผู้วิจัยจะขออธิบายถึงขั้นตอนการคำนวณขนาดตัวอย่างทั้งหมด แล้ว จึงอธิบายการกำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ ดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างทั้งหมดด้วยวิธี Proportional allocation ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N \sum N_h P_h Q_h}{N^2 D^2 + \sum N_h P_h Q_h}$$

เมื่อ n แทนขนาดตัวอย่าง

N แทนขนาดประชากร

N_h แทนขนาดประชากรในชั้นภูมิที่ $h, h = 1, 2, \dots, 18$

P_h แทนสัดส่วนของนิสิตในชั้นภูมิที่ h ที่มีปัญหาการเสพติดอินเทอร์เน็ต ซึ่งงานวิจัยนี้ถือได้ว่าเป็นงานบุกเบิกที่ศึกษาภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตอันเป็นแนวคิดที่ไม่พบว่ามีการศึกษาในบริบทของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงขอใช้ค่า $P_h = .50$ สำหรับทุกๆ h เพื่อจะได้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุด

$$Q_h = 1 - P_h$$

$$D = \frac{|P_{st} - P|}{Z}$$

เมื่อ $|P_{st} - P|$ แทนความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ซึ่งเป็นค่าความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของค่าจริงและค่าจากตัวอย่าง ในที่นี้ผู้วิจัยกำหนดจากการแนะนำของนักสถิติให้มีค่าเป็น 0.05

ดังนั้นการกำหนดช่วงความเชื่อมั่นในการประมาณค่าจริงเป็น 95% จะทำให้ได้ค่า Z คือ 1.96 ยังผลให้

$$\therefore n = \frac{17911 (4477.75)}{(17911)^2 \left(\frac{.05}{1.96}\right)^2 + 4477.75}$$

ฉะนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ตัวอย่างขนาดเท่ากับ 380 ทั้งนี้ขนาดตัวอย่างในแต่ละคณะขึ้นอยู่กับจำนวนนิสิตในคณะนั้นๆ (Proportional to size sampling) ซึ่งจะได้จำนวนนิสิตตัวอย่างจากแต่ละคณะ ดังนี้

<u>คณะ</u>	<u>จำนวนนิสิต</u>	<u>ขนาดตัวอย่าง</u>
ครุศาสตร์	1,363	29
ทันตแพทยศาสตร์	612	13
นิติศาสตร์	696	15
นิเทศศาสตร์	585	12
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	2,442	52
แพทยศาสตร์	1,182	25
เภสัชศาสตร์	882	19
รัฐศาสตร์	898	19
วิทยาศาสตร์	2,199	47
วิศวกรรมศาสตร์	2,800	59
ศิลปกรรมศาสตร์	348	7
เศรษฐศาสตร์	567	12
สถาปัตยกรรมศาสตร์	923	20
สหเวชศาสตร์	384	8
สัตวแพทย์	720	15
สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา	197	4
อักษรศาสตร์	1,113	24
	<u>17,911</u>	<u>380</u>

หมายเหตุ จำนวนนิสิตในที่นี้ได้จากสำนักทะเบียนและประมวลผล (ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2543)

หากพิจารณาจำนวนตัวอย่างแยกตามสาขาวิชาจะได้เป็นในลักษณะดังนี้

<u>สาขาวิชา</u>	<u>จำนวนนิสิต</u>	<u>ขนาดตัวอย่าง</u>
วิทยาศาสตร์	6,119	130
สาธารณสุขศาสตร์	3,780	80
สังคมศาสตร์	<u>8,012</u>	<u>170</u>
	<u>17,911</u>	<u>380</u>

3.4 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เมื่อได้ตัดสินใจในเรื่องของประชากรและตัวอย่างแล้ว นักวิจัยยังจะต้องให้ความสำคัญกับเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับโครงการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นการอธิบายในหัวข้อ 3.4 นี้คือรายละเอียดของการพัฒนาแบบสอบถามให้พร้อมและเหมาะสมสำหรับการเก็บข้อมูลจริงในงานสนาม การนำเสนอที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามของงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยกระบวนการย่อยสี่ขั้นตอน คือ วิธีการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลในแบบสอบถาม งานสนาม และกรอบการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 วิธีการรวบรวมข้อมูล

เมื่อแบบสอบถามคือเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล ช่องทางที่หน่วยตัวอย่างจะได้รับแบบสอบถาม ตอบคำถามและส่งคืนแบบสอบถามกลับมาให้นักวิจัยนั้น อาจกระทำได้อย่างน้อยสองวิธีหลัก คือ (1) การใช้พนักงานสนามนำส่งหรือรอรับแบบสอบถามกลับ หรือ (2) การจัดส่งแบบสอบถามเพื่อให้หน่วยตัวอย่างได้ตอบเมื่อสะดวก (Babbi, 1992; Dillman, 2000) โครงการวิจัยปัจจุบันได้เลือกใช้พนักงานสนามเพื่อนำแบบสอบถามไปส่งให้กับหน่วยตัวอย่าง อยู่รอจนหน่วยตัวอย่างตอบคำถามจนเป็นที่พอใจและรับกลับมาลงรหัส (Coding) ก่อนส่งมอบให้ผู้วิจัยประมวลผลต่อไป (Data analysis) การตัดสินใจใช้พนักงานสนาม (ซึ่งเป็นนิติบัญญัติโท สังกัดภาควิชาสถิติ ที่มีประสบการณ์ในโครงการวิจัยที่ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลมาแล้วอย่างน้อยสองโครงการ) เป็นด้วยเหตุผลดังนี้

1. ลักษณะของนิสิตตัวอย่างที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ คือ การเสพติดอินเทอร์เน็ต อันเป็นภาวะการที่นิสิตที่เสพติดอาจไม่ยอมรับ และไม่กล้าตอบแบบสอบถาม การเลือกใช้พนักงานสนามจึงเป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถสื่อสารกับหน่วยตัวอย่าง เพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อช่วยให้นิสิตตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพติดได้คลายความกังวล และยินยอมตอบแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมา

2. การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (Mail questionnaire) หรือฝากไว้ที่ตู้รับเอกสารของนิสิต (Student mail box) เป็นทางเลือกที่ไม่สามารถเป็นจริงในงานวิจัยนี้ ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดที่คณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตให้กับผู้วิจัย ทำให้ไม่มีที่อยู่เพื่อจัดส่งแบบสอบถามได้ อีกทั้งนิติบัญญัติตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีผู้รับเอกสารเฉพาะ

3.4.2 ข้อมูลในแบบสอบถาม

แม้ว่าจะมีพนักงานสนามที่อาจช่วยตอบข้อสงสัยแก่หน่วยตัวอย่างในขณะที่กำลังตอบ

แบบสอบถาม นักวิจัยก็ยังคงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา เรียบเรียงข้อถามในแบบสอบถาม เพื่อให้โครงการวิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่สามารถตอบคำถามนำวิจัยได้ ทั้งนี้ข้อถามในแบบสอบถามนั้นจะต้องสามารถวัดค่าของตัวแปรได้อย่างเที่ยง (Reliable) และตรง (Valid)

จากวัตถุประสงค์และคำถามนำวิจัยในโครงการวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่าตัวแปรหลักของการวิจัยมีสามตัว คือ (1) การเสพติดอินเทอร์เน็ต (2) สัมฤทธิผลทางการสื่อสาร และ (3) ความวิตกกังวลจากการสื่อสาร ทั้งนี้จากตาราง 3.1 แสดงถึงนิยาม (Operationalization) ของทั้งสามตัวแปร

ตารางที่ 3.1 ตัวแปรหลักและนิยาม

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	นิยามของตัวแปร
การเสพติดอินเทอร์เน็ต	ADDCT	ระดับความรู้สึกรู้สึกของหน่วยตัวอย่างในการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อตัดสินใจว่าเสพติดหรือไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต
สัมฤทธิผลทางการสื่อสาร	COMPT	ระดับความสำเร็จที่หน่วยตัวอย่างเข้าใจว่าเป็นผลเนื่องจากการสื่อสารของตน
ความวิตกกังวลจากการสื่อสาร	ANXIE	ระดับความกังวลที่หน่วยตัวอย่างเข้าใจว่าเป็นผลเนื่องจากการสื่อสารของตน

การสำรวจวรรณกรรมในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรทั้งสาม (Young, 1999; Chou & Hsiao, 2000; Stanton, 2000) ยืนยันได้ว่ายังไม่มีงานวิจัยที่กระทำในบริบทของประเทศไทยหรืองานวิจัยที่ให้ความสำคัญกับตัวแปรทั้งสามพร้อมกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องพัฒนามาตรวัด (Scale) ที่เที่ยงตรงและถูกต้องสำหรับวัดค่าของตัวแปรสำคัญสามตัวนี้ขึ้น โดยเฉพาะสำหรับงานวิจัยนี้ รายละเอียดของการพัฒนามาตรวัดทั้งสามเป็นดังนี้

1. มาตรวัดของภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

ข้อถามเพื่อตัดสินใจว่าหน่วยตัวอย่างใช้อินเทอร์เน็ตถึงขั้นเสพติด ได้พัฒนามาจากข้อถามที่เป็นภาษาอังกฤษที่ Young (1999) เป็นผู้สร้างและ Chou และ Hsiao (2000) ได้พัฒนาปรับแก้สำหรับวัดการเสพติดของผู้เรียนระดับปริญญาตรีในประเทศไต้หวัน ผู้วิจัยจึงได้เรียบเรียงข้อถามข้างต้นเป็นภาษาไทย และทดลองให้นักศึกษาปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เรียนวิชาสถิติสำหรับวิทยาศาสตร์กายภาพมาทดลองตอบข้อถาม (Pilot test) ตัวอย่างของข้อถามชุดนี้แสดงไว้ในภาคผนวก ข. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลพร้อมทั้งสอบถามความเข้าใจ ข้อเสนอแนะจากนักจิตวิทยาวิศวกรรมศาสตร์กลุ่มนี้เพื่อปรับกระทงความ (Statement) ของข้อถามให้มีความเข้าใจตรงกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักจิตวิทยาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประมาณสามเดือนภายหลังจากที่ข้อถามชุดแรกได้รับการปรับแก้เพื่อให้เข้าใจตรงกันมากขึ้นและเพื่อให้สะท้อนถึงภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้องและเที่ยงตรงมากขึ้น อีกทั้งเพื่อให้มีจำนวนข้อถามน้อยลง ยังผลให้แบบสอบถามสั้นลงและผู้ตอบน่าจะอยากตอบมากขึ้น ผู้เขียนได้ทดสอบข้อถามอีกสองครั้ง ครั้งแรกได้ทดลองให้นักนิสิตปริญญาตรี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เรียนวิชาหัวข้อพิเศษทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวนประมาณ 35 คน ตอบชุดข้อถามที่ได้รับการปรับแก้ (ดังตัวอย่างในภาคผนวก ช.) การทดสอบข้อถามในครั้งที่สอง กระทำผ่านภาคนิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการปรับแก้ของภาคนิพนธ์ดังกล่าวได้ดีพิมพ์ในวารสารนิเทศศาสตร์ (ชัชพงศ์ ตั้งมณี & สามารถ สีจำปี, 2544) ตัวอย่างของข้อถามชุดนี้ได้รวมไว้ในภาคผนวก ก. ชัชพงศ์ ตั้งมณี และสามารถ สีจำปี (2544) ได้รายงานความเที่ยงของข้อถามสำหรับวัดภาวะการเสพติด ด้วยการนำเสนอตัวสถิติ Cronbach Alpha ที่มีค่า 0.904 อันแสดงว่ามาตรวัดพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตมีความเที่ยงที่ยอมรับได้ (เกินกว่า 0.70) ผู้วิจัยจึงนำมาตรวัดของชัชพงศ์ ตั้งมณี และสามารถ สีจำปี (2544) มาเป็นฐานเพื่อปรับแก้บางส่วนก่อนใช้ในงานวิจัยปัจจุบันนี้

2. มาตรวัดของสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร

การสืบค้นวรรณกรรมในอดีตไม่พบงานวิจัยในไทยที่ได้เผยแพร่เครื่องมือใช้วัดสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องเรียบเรียงข้อถามจำนวน 34 ข้อถามเป็นภาษาไทย โดยได้ปรับมาจากกระทรวงความภาษาอังกฤษของ Weimann (1997) ที่ได้รายงานไว้แล้วว่า ข้อถามชุดนี้ให้ความเที่ยงและความตรงที่ยอมรับได้ ตัวอย่างของข้อถามชุดนี้ได้รวมไว้ในภาคผนวก จ. เช่นกัน

ผู้วิจัยได้ทดสอบแบบสอบถามชุดนี้กับนิสิตปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนประมาณ 250 คน ในภาคต้นปีการศึกษา 2544 จากการศึกษาวิเคราะห์สัมฤทธิผลความเที่ยง (Reliability analysis) พบว่า การตัดข้อถามที่ 2, 3, 6, 16, 27, 28 ออกทำให้มาตรวัดที่เหลือเพียง 28 ข้อถาม จะให้ค่าสถิติที่แสดงถึงความเที่ยง (Cronbach Alpha) ของมาตรวัด เท่ากับ 0.7954 มีความเที่ยงที่ยอมรับได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้มาตรวัดสัมฤทธิผลทางการสื่อสารที่ประกอบด้วยข้อถามจำนวน 28 ข้อถามในงานวิจัยปัจจุบัน (ดังที่แสดงในภาคผนวก ง.)

3. มาตรวัดของความวิตกทางการสื่อสาร

การพัฒนามาตรวัดความวิตกทางการสื่อสารคล้ายกับการพัฒนามาตรวัดของสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร กล่าวคือผู้วิจัยที่ไม่พบข้อถามที่เป็นภาษาไทยจากการสำรวจวรรณกรรมที่ผ่านมา ทำให้ต้องเรียบเรียงขึ้นใหม่จากข้อถามภาษาอังกฤษที่ได้รายงานคุณภาพที่ยอมรับได้ไว้ใน Booth-Butterfield และ Gould (1998) มาตรวัดที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยข้อถามจำนวน 21 ข้อถาม

ตัวอย่างของข้อถามชุดนี้ได้รับรายงานไว้ในภาคผนวก ข. ด้วยแล้ว

ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพของมาตรวัดนี้กับนิสิตกลุ่มเดียวกับที่ได้ทดสอบมาตรวัดสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร และพบว่าการไม่รวมข้อถามที่ 2, 11, 12, 14, 19-21 จะช่วยเพิ่มความเที่ยงให้กับมาตรชุดนี้ กล่าวคือ จะมีค่าสถิติ Cronbach Alpha เท่ากับ 0.7047 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้มาตรวัดที่ได้มีการตัดข้อถามที่กล่าวถึง (จนเหลือจำนวน 14 ข้อถาม) ดังแสดงในภาคผนวก จ. เพื่อวัดระดับความวิตกกังวลทางการสื่อสารของนิสิตตัวอย่างในงานวิจัยนี้

เมื่อได้พัฒนามาตรวัดของสามตัวแปรหลักจนสามารถเชื่อได้ว่าแบบสอบถามจะสามารถเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพยอมรับได้แล้ว ผู้วิจัยจึงรวมมาตรวัดเหล่านี้กับข้อถามปลีกย่อยอื่นๆ เช่น คำถามข้อมูลส่วนบุคคล (Demographic variables) และเรียบเรียงแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้ในงานวิจัยนี้ขึ้นดังแสดงในภาคผนวก ก. ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่พัฒนาด้วยการทดลองใช้กับนิสิตบัณฑิตศึกษา ในวิชาสัมมนาเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวนสิบสามคน การทดสอบดังกล่าวไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้สถิติการทดสอบความเที่ยงหรือความตรงของมาตรวัดแต่อย่างใด ทว่าเพื่อรับฟังความเห็นที่มีต่อการใช้คำในข้อถามต่างๆ จำนวนหน้า การจัดหน้า และอื่นๆ ผลจากความเห็นของนิสิตทำให้ผู้วิจัยสามารถปรับปรุงแบบสอบถามให้เข้าใจได้ง่ายและตรงกันมากขึ้น ทำให้เชื่อมั่นได้เพิ่มขึ้นที่จะได้ข้อมูลที่เที่ยงและตรง

3.4.3 งานสนาม

พนักงานสนามจำนวนหนึ่งคนถูกคัดเลือกให้มารับผิดชอบการเตรียมแบบสอบถาม (เช่น การโรเนียว การเย็บ) และทำการออกงานสนามในเดือนกรกฎาคม - เดือนกันยายน พ.ศ.2544

ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นของบทที่ 3 ว่า การเลือกนิตตัวอย่างในแต่ละคณะนั้นจะกระทำแบบสุ่ม (Random sampling) แต่เพราะข้อจำกัดที่ทำให้คณต่างๆ ไม่สามารถให้รายชื่อ นิตปริญญาตรีแก่ผู้วิจัยเพื่อสุ่มเลือกตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงต้องปรับแก้ด้วยการให้พนักงานสนามสุ่มแจกแบบสอบถามกับนิตในคณต่างๆ โดยที่ให้ความเอนเอียง (Bias) น้อยที่สุด ตัวอย่างของการกระทำที่ช่วยลดความเอนเอียงให้มีน้อยที่สุดคือ ผู้วิจัยย้าให้พนักงานสนามใช้สถานที้อย่างน้อยสองตำแหน่งในการสุ่มแจกแบบสอบถาม (เช่น ที่ลานจอดรถนิต โรงอาหาร หรือที่ห้องสมุด) ทั้งนี้เพื่อลดความเอนเอียงอันเกิดจากนิตกลุ่มใดกลุ่มเดียว (เช่น แจกแบบสอบถามที่บริเวณหน้าห้องสมุดของคณเพียงแห่งเดียว จะทำให้ได้ข้อมูลจากนิตเฉพาะกลุ่มที่ใช้ห้องสมุดประจำและไม่ได้รับฟังความเห็นจากกลุ่มที่ไม่เข้าห้องสมุด)

เมื่อได้รับข้อมูลคืนจากนิตตัวอย่างครบ 380 หน่วย พนักงานสนามจะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ (Validating) และปรับแก้ตามความจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ก่อนที่

จะลงรหัส (Coding) ข้อมูลในแบบสอบถาม ก่อนส่งมอบให้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

3.5 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสุ่มตัวอย่างที่กล่าวแล้วในหัวข้อที่ผ่านมา ผู้อ่านคงเห็นแล้วว่าการเก็บข้อมูลคือการสอบถามข้อมูลจากนิสิตคนหนึ่งๆ ดังนั้นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ในงานวิจัยนี้ คือ ระดับปัจเจกบุคคล (Individuals)

นอกจากอธิบายถึงหน่วยวิเคราะห์แล้ว คำอธิบายในส่วนนี้ยังครอบคลุมถึงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) ที่ได้จากแบบสอบถามที่ส่งคืนจากจำนวน 380 หน่วยตัวอย่าง ตารางที่ 3.2 แสดงถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลในแบบสอบถามกับคำถามนำวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงความสำคัญของแต่ละข้อถามในการตอบคำถามนำวิจัยแต่ละคำถาม ทั้งนี้ คำอธิบายเกี่ยวกับการใช้วิธีวิเคราะห์แบบใดตอบคำถามนำวิจัยข้อใดจะได้นำเสนอต่อไป

3.5.1 การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามนำวิจัยที่หนึ่ง

คำตอบของคำถามนำวิจัยข้อแรก ซึ่งถามว่า “สัดส่วนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมและแยกตามสาขาที่ใช้อินเทอร์เน็ตถึงขั้นเสพติดมีจำนวนเท่าใด” จะได้จากข้อมูลในส่วนที่ 3, 4 และ 5 ของแบบสอบถาม

นิสิตหน่วยตัวอย่างคนใดมีลักษณะบ่งชี้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ตจะพิจารณาจากข้อถามในส่วนที่ 3 จำนวน 11 ข้อถาม กล่าวคือ ถ้าหน่วยตัวอย่างใดให้ความเห็นด้วย (นั่นคือ หน่วยตัวอย่างวงเลข 1, 2 หรือ 3 ในแบบสอบถาม) กับข้อถามอย่างน้อย 6 ข้อถาม ให้ถือว่าหน่วยนั้นเสพติดอินเทอร์เน็ต (Chou & Hsiao, 2000; Young, 1999; ชัชพงษ์ & สามารถ สีจำปี, 2544) ดังนั้นทุกหน่วยตัวอย่างจะถูกตัดสินได้ว่าเป็นผู้เสพติดหรือไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต และการคำนวณสัดส่วนของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตทั้งหมดหรือแยกตามสาขาก็กระทำต่อเนื่องโดยแนวคิดนี้

3.5.2 การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามนำวิจัยที่สอง

คำถามนำวิจัยข้อสองถามถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียกับการสื่อสาร 2 ส่วนคือ (1) สัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร และ (2) ความวิตกจากการสื่อสาร คำตอบของคำถามนำวิจัยนี้ได้จากลำดับของการวิเคราะห์ดังนี้

(1) การคำนวณคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารและของความวิตกทางการสื่อสาร คะแนนของตัวแปรทั้งสองได้จากค่าเฉลี่ยคณิตศาสตร์ของข้อถาม 14 ข้อในส่วนที่หนึ่ง และ 28 ข้อถามในส่วนที่สองของแบบสอบถาม (ดูตารางที่ 3.2 ประกอบ)

ตารางที่ 3.2 แสดงความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆของแบบสอบถามกับข้อถำมนำวิจัย

แบบสอบถาม	ตัวแปรที่วัด	คำถามนำวิจัย	
		I. สัดส่วน นิสิตเสพติด อินเทอร์เน็ต	II. ความสัมพันธ์ ระหว่างการเสพติดกับ สัมฤทธิ์ผลทางการ สื่อสารและความวิตก ทางการสื่อสาร
ส่วนที่ 1 : การติดต่อสื่อสาร (จำนวน 14 ข้อถำม)	สัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร (COMPT)		●
ส่วนที่ 2 : การพบปะผู้คน (จำนวน 28 ข้อถำม)	ความวิตกทางการสื่อสาร (ANXIE)		●
ส่วนที่ 3 : การใช้อินเทอร์เน็ต (จำนวน 11 ข้อถำม)	การเสพติดอินเทอร์เน็ต (ADDCT)	●	●
ส่วนที่ 4 : เครื่องมือและกิจ กรรมบนอินเทอร์เน็ต (จำนวน 9 ข้อถำม)	อธิบายลักษณะ การเสพติด (PROFILING)	●	
ส่วนที่ 5 : ข้อมูลส่วนบุคคล (จำนวน 6 ข้อถำม)	อธิบายลักษณะการ เสพติดและความสัมพันธ์ กับทักษะการสื่อสาร	●	●

(2) การตัดสินความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรเสพติดอินเทอร์เน็ตกับทักษะทั้งสองทางการสื่อสาร

ผู้วิจัยเลือกทดสอบความแตกต่างของคะแนนของทักษะทั้งสองทางการสื่อสารระหว่างกลุ่มนิสิตที่บ่งชี้ได้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ไม่สามารถบ่งชี้ได้ หากพบว่าความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจถือได้ว่าพฤติกรรมกรเสพติดมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทักษะทางการสื่อสาร

นอกเหนือจากการตอบคำถามนำวิจัยทั้งสองแล้ว ผู้วิจัยยังได้รวมข้อถำมอื่นๆ เช่น การสอบถามถึงเครื่องมือและกิจกรรมที่นิสิตได้กระทำบนอินเทอร์เน็ต และข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้การรวบรวมข้อมูลส่วนนี้จะช่วยอธิบายรายละเอียดปลีกย่อยของผู้เสพติด (หรือไม่ถูกจัดว่าเสพติด) เพื่อฉายภาพพฤติกรรมกรเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 บทนำ

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่จะนำเสนอในบทนี้ ใช้สำหรับตอบคำถาม นำวิจัยที่ว่า (1) สัดส่วนเท่าใดของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมและแยกตามสาขาวิชาที่ใช้ อินเทอร์เน็ตถึงระดับเสพติด และ (2) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมและแยกตามสาขาวิชา กับ (ก) สัมฤทธิผลทางการสื่อสาร และ (ข) ความวิตกจากการสื่อสาร เป็นในลักษณะใด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะประกอบด้วยภาพรวมการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัดส่วนของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต ลักษณะสำคัญ (Profile) ของผู้ที่มี พฤติกรรมดังกล่าว รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการเสพติดกับสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร และ ความวิตกจากการสื่อสาร และการรายงานผลการทดสอบสมมติฐาน ทั้งนี้ก่อนการนำเสนอผล วิเคราะห์ ผู้วิจัยขอรายงานผลตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จริง

4.2 ความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

แม้ว่าในบทที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้รายงานถึงกระบวนการทำงานวิจัยนี้ได้กระทำ เพื่อให้สามารถ เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีทั้งความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ไปแล้ว เมื่อได้เก็บ ข้อมูลจริง นักวิจัยใดก็ยังจำเป็นต้องรายงานเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าเมื่อเครื่องมือได้ถูก นำไปใช้รวบรวมข้อมูลจริงแล้ว ยังสามารถที่จะเก็บรายละเอียดข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพตามที่ตั้งใจ หรือ ไม่ และคงไม่ต่างจากแนวคิดของนักวิจัยอื่นๆ (Babbi, 1992; Dillman, 1978, 2000) ที่กล่าวว่า การรายงานความเที่ยงสามารถกระทำได้ในงานวิจัยแต่ละชิ้น แต่ทว่าความตรงของเครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูลชุดหนึ่ง จะมีผลยืนยันที่ได้จากการเก็บข้อมูลซ้ำๆหลายครั้ง (Replication) ดังนั้นใน ส่วนนี้ผู้วิจัยจึงขอรายงานความเที่ยงของชุดคำถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลของตัวแปรสำคัญ 3 ตัวแปร ในงานวิจัยนี้ ตัวแปรดังกล่าวคือ สัมฤทธิผลทางการสื่อสาร ความวิตกจากการสื่อสาร และตัวแปรที่ ใช้ตัดสินภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ความเที่ยงด้วยตัวสถิติ Cronbach alpha (Nunally, 1978) พบว่า (1) ตัวสถิติ alpha ของ 28 ข้อถามที่ใช้วัดตัวแปรสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร (ส่วนที่ 2 ในแบบสอบถาม) มีค่า เท่ากับ 0.8476 (2) ตัวสถิติ alpha ของ 14 ข้อถามที่ใช้วัดตัวแปรความวิตกในการสื่อสาร (ส่วนที่ 1

ในแบบสอบถาม) มีค่าเท่ากับ 0.7830 และ (3) ตัวสถิติ alpha ของข้อถาม 11 ข้อที่ใช้ตัดสินภาวะเสพติดอินเทอร์เน็ต (ส่วนที่ 3 ในแบบสอบถาม) มีค่า 0.7444 ซึ่งจะเห็นแล้วว่าค่าสถิติ alpha ทั้งสามค่ามีค่าเกิน 0.70 อันเป็นค่าที่ผู้เชี่ยวชาญทางการพิจารณาข้อถามในแบบสอบถาม ให้ความเห็นตรงกันว่า เป็นเกณฑ์ต่ำสุดที่ยอมรับได้ (Babbi, 1992; Nunally, 1978) ดังนั้นจึงพอกกล่าวได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลที่มีคุณภาพเหมาะสมที่จะตอบคำถามนำวิจัยได้

4.3 ภาพรวมการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก่อนที่จะตอบคำถามหลักของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้ เพื่อฉายภาพรวมของลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตในบริบทของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากข้อมูลในตารางที่ 4.2 ทำให้ทราบว่า

(1) นิสิตที่ตกเป็นหน่วยตัวอย่างแบ่งได้เป็นชายร้อยละ 40 และได้ตัวอย่างจากนิสิตชั้นปี 1 ถึง 4 อย่างละเท่าๆกัน (ตัวอย่างจากแต่ละชั้นปีคิดเป็นประมาณร้อยละ 25) อายุเฉลี่ยของหน่วยตัวอย่างคือ 19.36 ปี และมีระดับคะแนนเฉลี่ยเป็น 2.92 จากข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นคงพอจะช่วยให้ผู้อ่านเห็นถึงความเป็นตัวแทนประชากรที่เหมาะสมของหน่วยตัวอย่าง กล่าวคือ นิสิตที่ให้ข้อมูลกับงานวิจัยนี้ได้มีลักษณะส่วนบุคคล (Demographic variable) สอดคล้องกับลักษณะเดียวกันของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมดที่เก็บรวบรวมไว้ในสมุดสถิติ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542)

(2) เมื่อพิจารณาจากนิสิตที่ตกเป็นหน่วยตัวอย่างทั้งหมด จะพบว่าประมาณครึ่งหนึ่งมีไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เป็นประจำเพียงหนึ่งแอดเดรส ในขณะที่อีกครึ่งหนึ่งมีมากกว่าสองแอดเดรส จากการสอบถามอย่างไม่ใคร่เป็นทางการพบว่า โดยส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้แอดเดรสที่ออกให้โดยมหาวิทยาลัย แต่ถ้านิสิตมักใช้เพื่อการติดต่อกับอาจารย์เท่านั้นและมักมีอีกอย่างน้อยหนึ่งแอดเดรสที่ใช้เพื่อการส่วนตัว เช่น การส่งข่าวกับกลุ่มเพื่อนหรือแลกเปลี่ยนกับคนที่พบในหอสนทนา

(3) นอกเหนือจากจำนวนแอดเดรสของไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หน่วยตัวอย่างกว่าร้อยละ 80 ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตจากที่บ้าน มีเพียงหนึ่งในสี่ที่ใช้บริการตามร้านให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือที่อื่นๆ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน ที่มหาวิทยาลัย และที่อื่นๆ จะเห็นได้จากข้อมูลในตารางที่ 4.2 เกินครึ่งหนึ่งต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตที่บ้านพัก อีกร้อยละ 32 ใช้อินเทอร์เน็ตที่มหาวิทยาลัย ซึ่งการใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้านทำให้นิสิตไม่ใคร่ต้องกังวลเรื่องของระยะเวลา (เพราะไม่มีใครมีนิสิตมารอต่อคิวต้องการใช้เหมือนที่มหาวิทยาลัย) หรือค่าใช้จ่าย (เพราะโดยส่วนมากผู้ปกครองได้รับผิดชอบให้แล้ว) ดังนั้นจึงเป็นการเพิ่มโอกาสที่นิสิตจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัยจะใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณมากหรือใช้ทำกิจกรรมบางอย่างบนอินเทอร์เน็ตที่จะนำไปสู่ภาวะเสพติดอินเทอร์เน็ตได้ในที่สุด

(4) การตัดสินใจว่านิสิตตัวอย่าง เป็นผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตกระทำด้วยข้อถามจำนวน 11 ข้อใน ส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความเห็นต่อทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตทั้ง 11 ข้อที่น่าสนใจดังแสดงในตารางที่ 4.3 เป็นดังนี้

- เมื่อพิจารณานิสิตตัวอย่างโดยรวมทั้งหมด จะพบว่ามีความเห็นด้วยปานกลางต่อทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ต ที่น่าสนใจเป็นพิเศษ คือ นิสิตตัวอย่างกว่าครึ่งเห็นด้วยว่าคนใช้ อินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้ และต้องการเพิ่มจำนวนชั่วโมงการใช้ไปเรื่อยๆ
- เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความเห็นต่อทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติดจะเห็นว่า นิสิตทั้งสองกลุ่มมีความเห็นในทุกทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ นิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะเห็นด้วยค่อนข้างมากต่อทัศนคติที่บ่งชี้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต (เช่น ระยะเวลาที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต ความกังวลที่ต้องหยุดใช้) ในขณะที่นิสิตที่ไม่เสพติดมีความเห็นด้วยน้อยกว่า

4.4 สัดส่วนของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4.1 แสดงถึงสัดส่วนของนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมและแยกตามสาขาวิชาที่บ่งชี้ได้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต มีนิสิตโดยรวมร้อยละ 9.2 จากตัวอย่างทั้งหมด 380 คน ที่ถูกบ่งชี้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต และเมื่อพิจารณาแยกตามสาขาอันได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จะพบว่ามียุทธร้อยละ 8.5 8.8 และ 10 ตามลำดับที่เสพติดอินเทอร์เน็ต ข้อค้นพบหนึ่งที่น่าสนใจคือ นิสิตจากสาขาวิทยาศาสตร์ เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ หรือคณะวิทยาศาสตร์ น่าจะมีความใกล้ชิดกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพราะจำเป็นต้องใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณและความถี่ที่สูง ทำให้มีความเสี่ยงสูงต่อการเสพติดมากกว่าอีกสองสาขา แต่จากผลของการวิจัยพบว่าไม่ใช่ นิสิตจากสาขาวิทยาศาสตร์ที่เสพติดอินเทอร์เน็ตในสัดส่วนที่มากที่สุด แต่เป็นนิสิตสาขาสังคมศาสตร์ การอภิปรายผลเพิ่มเติมจะแสดงในบทที่ 5

4.5 ลักษณะสำคัญ (Profile) ของนิสิตที่พบว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต

ร้อยละ 9 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตที่บ่งชี้ได้ว่าเสพติด ในหัวข้อนี้ จึงเป็นการรายงานผลการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต ทั้งในลักษณะโดยรวมและแยกตามสาขา

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและสัดส่วนนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต

ประเภทของนิสิต (N)	การใช้อินเทอร์เน็ต	
	เสพติด (ร้อยละ)	ไม่เสพติด (ร้อยละ)
ตัวอย่างทั้งหมด (380)	35 (9.2)	345 (90.8)
- สาขาวิทยาศาสตร์ (130)	11 (8.5)	119 (91.5)
- สาขาสาธารณสุขศาสตร์ (80)	7 (8.8)	73 (91.2)
- สาขาสังคมศาสตร์ (170)	17 (10)	163 (90)

4.5.1 ลักษณะสำคัญ (Profile) ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะสำคัญของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตและไม่เสพติด และพอสรุปได้ดังนี้

- มีจำนวนหน่วยตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้หญิง และเมื่อพิจารณาเฉพาะนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตพบว่า ประมาณร้อยละ 57 ของผู้เสพติดเป็นนิสิตหญิง
- เมื่อพิจารณาระดับชั้นปีของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต พบว่า ประมาณร้อยละ 71 เป็นนิสิตชั้นปี 1 หรือ 2 ในขณะที่หน่วยตัวอย่างที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะกระจายอยู่ตามชั้นปีต่างๆ ใกล้เคียงกัน ข้ออธิบายหนึ่งที่เป็นไปได้ คือ การเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 คงยังไม่หนักเท่า นิสิตชั้นปีสูงๆ จึงทำให้ยังคงมีเวลาว่างมากพอที่จะใช้อินเทอร์เน็ต และยังผลสืบเนื่องให้มีอาการเสพติด
- ในขณะที่ประมาณครึ่งหนึ่งของนิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตมี e-mail address ที่ใช้ประจำมากกว่าหนึ่งแอดเดรส แต่มีปริมาณถึงร้อยละ 66 ของนิสิตที่เสพติดใช้ e-mail address อย่างน้อย 2 แอดเดรสเป็นประจำ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ที่นิยมการสื่อสารผ่านสื่อคอมพิวเตอร์และจำเป็นที่ต้องมีอีเมลล์มากกว่าหนึ่งแอดเดรสไว้รองรับความต้องการ
- เมื่อสอบถามถึงสถานที่ที่นิสิตใช้ในการต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ต พบว่า ร้อยละ 80 ของนิสิตทั้งที่บ่งชี้ว่าเสพติดและไม่เสพติด ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตที่บ้าน และอย่างน้อยร้อยละ 60 ของทั้งสองกลุ่มนิสิต ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้หากเทียบกับปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตทั้งหมดในหนึ่งสัปดาห์จะพบว่า นิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตที่จุฬาลงกรณ์ ที่บ้าน และที่อื่นๆ ด้วยสัดส่วนร้อยละ 34 54 และ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะสำคัญของนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติด

ลักษณะ	รวม (n = 380)	เสพติด (n=35)	ไม่เสพติด (n=345)
เพศ			
- ชาย	151 (40%)	15 (43%)	136 (39%)
- หญิง	229 (60%)	20 (57%)	209 (61%)
ชั้นปี			
- ปี1	95 (25%)	14 (40%)	81 (23%)
- ปี2	92 (24%)	11 (31%)	81 (23%)
- ปี3	92 (24%)	5 (14%)	87 (25%)
- ปี4	80 (21%)	4 (11%)	76 (22%)
- สูงกว่าปี 4	21 (6%)	1 (4%)	20 (6%)
จำนวน e-mail address ที่ใช้ประจำ			
- 1 address	176 (47%)	12 (34%)	164 (48%)
- 2 address	134 (36%)	13 (37%)	121 (35%)
- 3 address หรือมากกว่า	64 (17%)	10 (29%)	54 (17%)
สถานที่ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ต			
- ใช้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	281 (74%)	21 (60%)	260 (75%)
- ใช้ที่บ้านหรือที่พัก	308 (81%)	32 (91%)	276 (80%)
- ใช้ที่อื่นๆ เช่น Internet café	98 (26%)	6 (17%)	79 (23%)
สัดส่วนเฉลี่ยในหนึ่งสัปดาห์ของ จำนวนการใช้อินเทอร์เน็ต ณ สถานที่ ต่อไปนี้			
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*	0.32	0.34	0.15
- บ้านหรือที่พัก*	0.61	0.59	0.82
- อื่นๆ เช่น Internet café	0.06	0.07	0.03
อายุเฉลี่ย (ปี)*	19.36	18.78	19.41
เกรดเฉลี่ย (0 - 4.00)	2.92	3.04	2.91
จำนวนชั่วโมง(เฉลี่ย)ต่อวันที่ใช้ อินเทอร์เน็ต*	1.86	2.81	1.77

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับอย่างน้อย 0.05 ระหว่างกลุ่มนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ต และกลุ่มที่ไม่เสพติด

- ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตของนิสิตจะน่าสนใจมากขึ้น เมื่อพิจารณา ร่วมกับรายสถานที่ เช่น นิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตร้อยละ 60 ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตที่จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในขณะที่มีนิสิตที่ไม่เสพติดร้อยละ 75 ต่อเชื่อมจากที่เดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาการ ต่อเชื่อมจากที่บ้าน ตัวเลขจะสลับกัน กล่าวคือ นิสิตที่เสพติดจะต่อเชื่อมจากที่บ้านด้วยสัดส่วน (ร้อยละ 91) ที่มากกว่านิสิตที่ไม่เสพติด (ร้อยละ 80) จึงอาจพอสันนิษฐานได้คร่าวๆว่า การเสพติดมีส่วน เกี่ยวข้องกับสถานที่ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้จะอภิปรายผลเพิ่มเติมในบทที่ 5

- อายุเฉลี่ยของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตคือ 18.78 ปี และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 กับอายุเฉลี่ยของนิสิตที่ไม่เสพติดคือ 19.41 ปี เมื่อพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ย ของนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติด พบว่าไม่แตกต่างกันกล่าวคือ ทั้งสองกลุ่มได้เกรดเฉลี่ยในระดับ 3.00 แต่อย่างไรก็ตามนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตใช้เวลากับอินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ย 2.81 ชั่วโมง ซึ่ง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับนิสิตที่ไม่เสพติด ซึ่งใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ต โดย เฉลี่ย 1.77 ชั่วโมง

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความถี่เฉลี่ยของการใช้เครื่องมือหรือทำกิจกรรมใดๆบนอินเทอร์เน็ต ระหว่างนิสิตกลุ่มที่จัดได้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ไม่ติดอินเทอร์เน็ต ข้อค้นพบ (Finding) ที่น่าสนใจมี ดังนี้

- กิจกรรมที่นิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตมีส่วนร่วมบ่อยที่สุด (อย่างน้อยวันละครั้งหรือ สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง) คือการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ และการท่องเว็บ (WWW) ในที่นี้ทั้งสอง กิจกรรมเป็นที่นิยมสูงสุดของนิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตเช่นกัน แต่ในระดับความถี่ที่น้อยกว่านั้น คือ อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

- เป็นที่น่าสนใจว่านิสิตทั้งสองกลุ่มมีประสบการณ์ซื้อสินค้าและบริการบนอินเทอร์เน็ต น้อยมากในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ร้อยละ 89 ของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 85 ของนิสิตที่ไม่เสพติดไม่เคยซื้อสินค้าหรือบริการใดเลย ทั้งนี้คงเป็นข้อมูลสำคัญสนับสนุนว่าการ พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยยังคงต้องอาศัยเวลาอีกระยะหนึ่ง ด้วยเพราะยังไม่ได้ รับการยอมรับจากนิสิตอันเป็นกลุ่มผู้ซื้อที่นักการตลาดส่วนใหญ่คาดคะเนว่าน่าจะตรงกับผู้ใช้ อินเทอร์เน็ต

- แม้จะดูเหมือนว่าเกมส์คอมพิวเตอร์จะได้รับการยอมรับจากผู้ใช้ในวัยเรียนมาก ข้อค้น พบหนึ่งที่น่าขบขันว่าผู้เรียนที่นิยมเล่นเกมส์คอมพิวเตอร์อาจไม่ใช่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา เพราะนิสิตตัวอย่างในงานวิจัยนี้ทั้งสองกลุ่มโดยเฉลี่ยยอมรับว่าเล่นเกมส์คอมพิวเตอร์ประมาณ เดือนละครั้ง

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยของความเห็นต่อทัศนคติต่อการใช้อินเทอร์เน็ต (ค่าหนึ่งแสดงความไม่
เห็นด้วยอย่างยิ่งและค่าเจ็ดแสดงว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง)

ทัศนคติ*	นิสิตตัวอย่าง ทั้งหมด (n = 380)	นิสิตที่ เสพติด (n = 35)	นิสิตที่ ไม่เสพติด (n = 345)
ท่านมีความรู้สึกกังวล ไม่สบายใจเมื่อต้อง disconnect หรือ log-off จากการใช้อินเทอร์เน็ต	4.03	5.60	3.88
ท่านต้องการจำนวนชั่วโมงในการใช้งานอินเทอร์เน็ต เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ	4.71	6.54	4.53
ขณะที่ท่านใช้อินเทอร์เน็ต ท่านมักลืมเรื่องที่ทำอยู่ มีบาง web site ที่ท่านเข้าเยี่ยมชมเสมอๆ แต่ไม่อยาก ให้ใครรู้	4.33	5.80	4.18
ท่านรู้สึกว่า ท่านใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตนาน กว่าที่ตั้งใจ	5.11	6.49	4.97
ท่านเคยพยายามที่จะลดปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ต ให้น้อยลง แต่ไม่ค่อยสำเร็จนัก	3.81	5.94	3.59
ท่านเคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย หรือปัญหา หรือในขณะที่มีอารมณ์เบื่อหน่าย	4.68	6.26	4.52
ท่านมีความรู้สึกไม่สบายใจ หงุดหงิด หรือเบื่อ เมื่อไม่ ได้ใช้อินเทอร์เน็ต	3.39	5.63	3.17
ท่านมีความรู้สึกว่าการเล่นอินเทอร์เน็ตนั้น อาจทำให้ มีผลกระทบต่อการเรียน การทำงาน	4.41	5.69	4.28
เมื่อถูกถามจากสมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อน ท่านมัก จะลำบากใจที่จะเปิดเผยถึงกิจกรรมต่างๆที่ท่านทำใน ขณะที่เล่นอินเทอร์เน็ต	3.18	4.14	3.08
ถ้าให้เลือกระหว่าง พักอยู่ที่เดิมแต่ไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ กับต้องย้ายไปอยู่ในที่อื่นที่ลำบากกว่าแต่มีอิน เทอร์เน็ตใช้ ท่านเลือกที่จะอยู่ที่เดิมมากกว่าย้ายไป อยู่ในที่ใหม่	3.13	2.48	3.19

* นิสิตเสพติดจะมีความเห็นต่อทุกทัศนคติแตกต่างจากนิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.4 แสดงความถี่โดยเฉลี่ยของเครื่องมือหรือกิจกรรมที่นิสิตใช้บนอินเทอร์เน็ตจำแนกตาม
ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือ (กิจกรรม)	ภาวะเสพติด	ความถี่*				
		0	1	2	3	4
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)	เสพติด				3.00	
	ไม่เสพติด			2.27		
ห้องสนทนา (Chat room)†	เสพติด			2.60		
	ไม่เสพติด		1.52			
เล่นเกมสับบนอินเทอร์เน็ต	เสพติด		1.06			
	ไม่เสพติด		1.07			
กระดานข่าว (Bulletin board)	เสพติด		1.51			
	ไม่เสพติด		1.61			
ซื้อสินค้าหรือบริการบนเน็ต	เสพติด	0.31				
	ไม่เสพติด	0.24				
ดาวน์โหลดข้อมูล†	เสพติด			2.12		
	ไม่เสพติด		1.47			
การโอนแฟ้ม (FTP)	เสพติด		1.00			
	ไม่เสพติด	0.69				
การท่องเว็บ†	เสพติด				3.40	
	ไม่เสพติด			2.74		

*0 : ไม่เคยใช้

- 1 : ใช้อย่างมากเดือนละครั้ง
- 2 : ใช้อย่างมากเดือนละ 2-3 ครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้ง
- 3 : ใช้อย่างมากสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง หรือวันละครั้ง
- 4 : ใช้วันละหลายครั้ง

† มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับอย่างน้อย 0.05 ระหว่างนิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตกับนิสิตที่ไม่ได้เสพติด

- การเปรียบเทียบปริมาณการใช้เครื่องมือ (หรือมีกิจกรรม) บนอินเทอร์เน็ตระหว่างนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตและนิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีทางสถิติ (Independent t-test) พบว่ากิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของนิสิตทั้ง 2 กลุ่มที่มีความถี่เฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ห้องสนทนา การดาวน์โหลดข้อมูลและการท่องเว็บ ทั้งนี้ นิสิต ตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะใช้เครื่องมือทำกิจกรรมข้างต้นด้วยความถี่เฉลี่ยที่บ่อยกว่า นิสิตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต

4.5.2 ลักษณะสำคัญ (Profile) ของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตจำแนกตามสาขา

ตารางที่ 4.5 แสดงลักษณะสำคัญของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตทั้งหมด 35 คน จำแนกตามสาขา

ลักษณะ	สาขา		
	วิทยาศาสตร์ (ผู้เสพติด 11 คน)	สาธารณสุขศาสตร์ (ผู้เสพติด 7 คน)	สังคมศาสตร์ (ผู้เสพติด 17 คน)
เพศ			
- ชาย	6 (55%)	3 (43%)	6 (35%)
- หญิง	4 (45%)	4 (57%)	11 (65%)
ชั้นปี			
- ปี 1	4 (36%)	2 (29%)	8 (47%)
- ปี 2	2 (18%)	2 (29%)	7 (41%)
- ปี 3	4 (36%)	1 (14%)	0 (0%)
- ปี 4 หรือสูงกว่า	1 (18%)	1 (14%)	2 (12%)
จำนวน e-mail address ที่ใช้ประจำ			
- 1 แอดเดรส	4 (36%)	3 (43%)	5 (29%)
- 2 แอดเดรส	2 (18%)	3 (43%)	8 (47%)
- 3 แอดเดรส หรือมากกว่า	5 (45%)	1 (14%)	4 (24%)
อายุเฉลี่ย (ปี)	18.9	19.4	18.4
เกรดเฉลี่ย (0 – 4.00)	2.72	3.16	3.23
จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยต่อวันที่ใช้ อินเทอร์เน็ต	3.30	2.71	2.56

ตารางที่ 4.5 รายงานลักษณะสำคัญของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจำแนกตามสาขา แม้จะมีจำนวนนิสิตที่สามารถบ่งชี้ว่าเสพติดจำนวนไม่มากนัก แต่ผลการวิเคราะห์แสดงลักษณะสำคัญ ดังนี้

- สัดส่วนของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตทั้งสามสาขา กว่าครึ่งเป็นนิสิตชั้นปี 1 และ 2 ข้ออธิบายหนึ่งที่น่าจะเป็นไปได้และอ้างอิงไปแล้วคือ การมีเวลาว่าง กอปรกับภาระการเรียนคงไม่หนักเท่ากับนิสิตในชั้นปีสูงๆ

- จำนวนนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตของทั้งสามสาขามากกว่าครึ่งหนึ่งมี e-mail address ที่ใช้ประจำมากกว่าสองแอดเดรส จากการสอบถามนิสิตที่เรียนในวิชาที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มักแยกแอดเดรสตามวัตถุประสงค์ใช้งาน เช่น ใช้แอดเดรสที่ออกให้โดยจุฬาลงกรณ์ สำหรับการติดต่อสื่อสารทางการเรียน เช่น ทำรายงาน สื่อสารปัญหากับผู้สอน และมีแอดเดรสอื่นๆ เช่น YAHOO เป็นต้น เพื่อใช้สำหรับประโยชน์ส่วนตัว (Personal use)

ผลการวิเคราะห์การใช้เครื่องมือ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต เช่น การซื้อของผ่านสื่อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตเสพติด จำแนกตามสาขา ดังที่นำเสนอในตารางที่ 4.6 – 4.8 มีข้อสรุปเป็นดังนี้

(1) สาขาวิทยาศาสตร์

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสาขาวิทยาศาสตร์ ใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และท่องเว็บบ่อยที่สุด (คือ อย่างน้อยวันละครั้งหรือสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง) ในขณะที่ไม่มีใครมีกิจกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

เมื่อเปรียบเทียบนิสิตสาขาที่เสพกับไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต พบว่าทั้งสองกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆในระดับความถี่ใกล้เคียงกัน หรืออย่างน้อยความแตกต่างที่เกิดขึ้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

(2) สาขาสาธารณสุขศาสตร์

นิสิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มที่จัดได้ว่าเสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต ต่างมีกิจกรรม (หรือใช้เครื่องมือ) บนอินเทอร์เน็ตใกล้เคียงกัน ตัวอย่างของกิจกรรมนั้น เช่น นิสิตทั้งสองกลุ่มเล่นเกมส้อมพิวเตอร์บนอินเทอร์เน็ต ใช้กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และดาวน์โหลดข้อมูลชนิดต่างๆด้วยความถี่อย่างน้อยเดือนละหลายครั้ง อย่างไรก็ตามนิสิตกลุ่มเสพติดรายงานว่าได้ท่องเว็บอย่างน้อยวันละครั้งและบ่อยครั้งกว่านิสิตที่ไม่เสพติด (ท่องเว็บเพียงสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งเท่านั้น) และความแตกต่างกันนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(3) สาขาสังคมศาสตร์

นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ไม่เหมือนนิสิตในสองสาขาข้างต้นกล่าวคือ นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ที่เสพติดอินเทอร์เน็ต ทำกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตหลายอย่างบ่อยกว่านิสิตที่ไม่เสพติด ความบ่อยที่ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วย (ดูตารางที่ 4.7 ประกอบ) กิจกรรมดังกล่าวคือ การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ห้องสนทนา การดาวน์โหลดข้อมูลต่างๆ (อาจเป็นเพลงข้อมูลเอกสาร รูปภาพ) ผ่านอินเทอร์เน็ตและการท่องเว็บ อย่างไรก็ตามการที่นิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรือห้องสนทนาบ่อยกว่านิสิตที่ไม่เสพติด อาจเป็นสิ่งที่คาดเดาล่วงหน้าได้ เพราะกิจกรรมเช่น การท่องเว็บ การใช้ห้องสนทนา หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

พอบ่งชี้ได้ว่านิสิตดังกล่าวชอบใช้อินเทอร์เน็ต และอาจเพิ่มปริมาณการใช้งานถึงระดับเสพติดได้ง่าย (Young, 1999)

ตารางที่ 4.6 ความถี่เฉลี่ยของเครื่องมือ (หรือกิจกรรม) ที่นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ใช้อินเทอร์เน็ต
จำแนกตามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือ (กิจกรรม)	ภาวะเสพติด	ความถี่*				
		0	1	2	3	4
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์†	เสพติด			2.82		
	ไม่เสพติด			2.28		
ห้องสนทนา (Chat room)†	เสพติด			2.36		
	ไม่เสพติด		1.64			
เล่นเกมสับบนอินเทอร์เน็ต	เสพติด	0.55				
	ไม่เสพติด		1.09			
กระดานข่าว (Bulletin board)	เสพติด		1.27			
	ไม่เสพติด		1.83			
ซื้อสินค้าหรือบริการบนเน็ต	เสพติด	0.27				
	ไม่เสพติด	0.21				
ดาวน์โหลดข้อมูล†	เสพติด			2.09		
	ไม่เสพติด		1.74			
การโอนแฟ้ม (FTP)	เสพติด		1.36			
	ไม่เสพติด	0.91				
การท่องเว็บ†	เสพติด					3.18
	ไม่เสพติด				2.85	

* 0 : ไม่เคยใช้

- 1 : ใช้อย่างมากเดือนละครั้ง
- 2 : ใช้อย่างมากเดือนละ 2-3 ครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้ง
- 3 : ใช้อย่างมากสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง หรือวันละครั้ง
- 4 : ใช้นวันละหลายครั้ง

† มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับอย่างน้อย 0.05 ระหว่างนิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตกับนิสิตที่ไม่ได้เสพติด

ตารางที่ 4.7 ความถี่เฉลี่ยของเครื่องมือ (หรือกิจกรรม) ที่นิสิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ใช้บนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือ (กิจกรรม)	ภาวะเสพติด	ความถี่*				
		0	1	2	3	4
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	เสพติด			2.43		
	ไม่เสพติด		1.90			
ห้องสนทนา (Chat room)†	เสพติด			2.00		
	ไม่เสพติด		1.25			
เล่นเกมสับบนอินเทอร์เน็ต	เสพติด		1.00			
	ไม่เสพติด		1.01			
กระดานข่าว (Bulletin board)	เสพติด		1.38			
	ไม่เสพติด		1.14			
ซื้อสินค้าหรือบริการบนเน็ต	เสพติด	0.57				
	ไม่เสพติด	0.18				
ดาวน์โหลดข้อมูล†	เสพติด		1.14			
	ไม่เสพติด		1.39			
การโอนแฟ้ม (FTP)	เสพติด	0.71				
	ไม่เสพติด	0.42				
การท่องเว็บ†	เสพติด				3.29	
	ไม่เสพติด			2.50		

*0 : ไม่เคยใช้

- 1 : ใช้อย่างมากเดือนละครั้ง
- 2 : ใช้อย่างมากเดือนละ 2-3 ครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้ง
- 3 : ใช้อย่างมากสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง หรือวันละครั้ง
- 4 : ใช้วันละหลายครั้ง

† มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับอย่างน้อย 0.05 ระหว่างนิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตกับนิสิตที่ไม่ได้เสพติด

ตารางที่ 4.8 ความถี่เฉลี่ยของเครื่องมือ (หรือกิจกรรม) ที่นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ใช้บนอินเทอร์เน็ต

จำแนกตามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือ (กิจกรรม)	ภาวะเสพติด	ความถี่*				
		0	1	2	3	4
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์†	เสพติด				3.35	
	ไม่เสพติด			2.44		
ห้องสนทนา (Chat room)†	เสพติด				3.00	
	ไม่เสพติด		1.55			
เล่นเกมสับบนอินเทอร์เน็ต	เสพติด		1.41			
	ไม่เสพติด		1.08			
กระดานข่าว (Bulletin board)	เสพติด		1.82			
	ไม่เสพติด		1.55			
ซื้อสินค้าหรือบริการบนเน็ต	เสพติด	0.24				
	ไม่เสพติด	0.29				
ดาวน์โหลดข้อมูล†	เสพติด			2.56		
	ไม่เสพติด		1.30			
การโอนแฟ้ม (FTP)	เสพติด	0.88				
	ไม่เสพติด	0.64				
การท่องเว็บ†	เสพติด				3.59	
	ไม่เสพติด			2.78		

*0 : ไม่เคยใช้

- 1 : ใช้อย่างมากเดือนละครั้ง
- 2 : ใช้อย่างมากเดือนละ 2-3 ครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้ง
- 3 : ใช้อย่างมากสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง หรือวันละครั้ง
- 4 : ใช้วันละหลายครั้ง

† มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับอย่างน้อย 0.05 ระหว่างนิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตกับนิสิตที่ไม่ได้เสพติด

ข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งได้จากการเปรียบเทียบตารางที่ 4.4 (อันเป็นความถี่ของกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของนิสิตโดยรวมได้กระทำ) กับตารางที่ 4.6 ถึง 4.8 (อันเป็นความถี่ของกิจกรรมเดียวกัน แต่พิจารณาแยกสาขาของนิสิต) จะเห็นว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่พบในตารางที่ 4.4 ได้รับการยืนยันด้วยข้อมูลของนิติตสาขาสังคมศาสตร์ (ตารางที่ 4.8) เพียงสาขาเดียว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความแตกต่างของความถี่ในการทำกิจกรรมหลักๆบนอินเทอร์เน็ตระหว่างนิติตเฉพาะสาขาสังคมศาสตร์ที่เสพและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตมีมากจนกระทั่งเมื่อรวมกับนิติตอีกสองสาขา (ที่ความแตกต่างที่อาจมีในทำนองเดียวกัน) แล้ว ยังทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ การอภิปรายผลเพิ่มเติมจะได้นำเสนอในบทที่ 5

4.6 ความสัมพันธ์ของการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร

จากตารางที่ 4.9 จะเห็นว่านิติตที่จัดได้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ตได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารสูงกว่านิติตที่ไม่ได้เสพติด ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นผลการวิเคราะห์อาจชี้ได้ว่านิติตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตดูเหมือนจะมีความสามารถที่จะทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลได้สูงกว่านิติตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารและความวิตกจากการสื่อสารของนิติตที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต

ทักษะสื่อสาร	การใช้อินเทอร์เน็ต	
	เสพติด (n=35)	ไม่เสพติด (n=345)
สัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร	5.32*	5.06*
ความวิตกจากการสื่อสาร	4.20	4.29

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ระหว่างนิติตที่เสพติดและนิติตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาในสาขาการศึกษาสามสาขาดังในตารางที่ 4.10 จะพบว่านิติตที่มีลักษณะบ่งชี้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ตทั้งสามสาขา ได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารสูงกว่านิติตที่ไม่เสพติด ทั้งนี้ในสาขาสาธารณสุขศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์มีความแตกต่างมากถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 แม้ว่าความแตกต่างดังกล่าวของนิติตในสาขาวิทยาศาสตร์จะไม่ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีรูปแบบที่สอดคล้องกับในอีกสองสาขา การอภิปรายผลที่เกี่ยวข้องจะนำเสนอในบทที่ 5

4.7 ความสัมพันธ์ของการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับความวิตกในการสื่อสาร

จากตารางที่ 4.9 จะเห็นว่านิติตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตได้คะแนนความวิตกจากการสื่อสารใกล้เคียงกับนิติตที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต และเมื่อพิจารณาแยกย่อยตามสาขาวิชา (จากตารางที่ 4.10) จะไม่พบความแตกต่างของคะแนนความวิตกจากการสื่อสารระหว่างนิติตที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตในสาขาวิชาทั้งสาม

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารและความวิตกจากการสื่อสารระหว่าง
นิสิตที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตจำแนกตามสาขา

ทักษะสื่อสาร	การใช้อินเทอร์เน็ต	สาขาวิชา		
		วิทยาศาสตร์	สาธารณสุข ศาสตร์	สังคมศาสตร์
สัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร	เสพติด	5.20	5.41†	5.36†
	ไม่เสพติด	4.99	5.04†	5.13†
ความวิตกจากการสื่อสาร	เสพติด	4.12	4.02	4.34
	ไม่เสพติด	4.25	4.33	4.31

† แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ระหว่างนิสิตในสาขาวิชานั้นๆที่เสพติดกับนิสิตในสาขาเดียวกันที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต

4.8 การทดสอบสมมติฐาน

นอกจากการสำรวจสัดส่วนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดอินเทอร์เน็ต และศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะการเสพติดกับทักษะการสื่อสารสองทักษะ คือ สัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร และความวิตกจากการสื่อสารแล้ว โครงการวิจัยนี้ยังได้กำหนดให้ทดสอบสมมติฐานสามข้อ ดังนี้

1. นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์มีสัดส่วนของผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตสูงกว่านิสิตในสาขาสาธารณสุขศาสตร์ หรือสาขาสังคมศาสตร์
 2. นิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารต่ำกว่านิสิตที่ไม่เสพติด
 3. นิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะได้คะแนนความวิตกทางการสื่อสารสูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติด
- การรายงานผลของการทดสอบสมมติฐาน จะนำเสนอแยกตามสมมติฐานทั้งสาม ดังต่อไปนี้

4.8.1 สาขาการศึกษาเกี่ยวกับภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยใช้ตัวสถิติ χ^2 เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตในสาขาวิชาทั้งสาม โดยที่การเปรียบเทียบกระทำทีละคู่ ดังผลการวิเคราะห์ในตาราง 4.11

จะเห็นได้ว่าจากตาราง 4.11 ว่า สัดส่วนของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตในสามสาขาวิชาไม่แตกต่างกันทางสถิติ จึงไม่สามารถยืนยันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์มีสัดส่วนของผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตสูงกว่านิสิตในอีกสองสาขา การอภิปรายผลเพิ่มเติมจะได้นำเสนอต่อไปในบทที่ 5

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตระหว่างสาขาวิชา

คู่เปรียบเทียบ	ค่าสถิติ t, df	p-value (2-tailed)
วิทยาศาสตร์และสาขารณสุขศาสตร์	0.072, 208	0.943
วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์	0.453, 298	0.651
สาขารณสุขศาสตร์และสังคมศาสตร์	0.312, 248	0.755

4.8.2 สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษากับภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

การทดสอบสมมติฐานที่ว่า “นิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารต่ำกว่านิสิตที่ไม่เสพติด” นั้น กระทำด้วยการทดสอบ โดยใช้ตัวสถิติ t และเป็น การทดสอบแบบทางเดียว (one-tailed t-test) แต่ก่อนที่จะคำนวณค่าสถิติ t นักวิจัยควรต้องตรวจสอบก่อนเพื่อยืนยันความถูกต้องของเงื่อนไขพื้นฐาน (basic assumption) ซึ่งในที่นี้คือ การตรวจสอบว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารของนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต ต่างมีการแจกแจงแบบปกติ (normal distribution) และการทดสอบดังกล่าวกระทำด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov ดังที่แสดงในภาคผนวก กู ซึ่งพบว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารของนิสิตทั้งสองกลุ่มแจกแจงแบบปกติ เป็นการยืนยันความถูกต้องที่จะใช้ตัวสถิติ t ในการทดสอบสมมติฐานข้างต้น

การใช้สถิติที่รายงานในตารางที่ 4.12 ทำให้ได้ค่าสถิติ t เท่ากับ -2.67 ที่ df เท่ากับ 378 และค่า p-value เป็น 0.996 ทำให้ไม่สามารถยืนยันได้ว่านิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลต่ำกว่านิสิตที่ไม่เสพติด ทั้งนี้ข้อมูลที่เก็บได้ (ในตาราง 4.12) ชี้นิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตได้คะแนนเฉลี่ยของสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร (5.32) สูงกว่านิสิตตัวอย่างที่ไม่เสพติด (5.06)

4.8.2 ความวิตกทางการสื่อสารกับภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

การยืนยันว่า “นิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะได้คะแนนความวิตกทางการสื่อสารสูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติด” กระทำทำนองเดียวกับการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร การตรวจสอบเงื่อนไขพื้นฐาน (basic assumption) เกี่ยวกับการแจกแจงปกติของคะแนนความวิตกจากการสื่อสารของนิสิตกลุ่มเสพติดและกลุ่มไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตมีการแจกแจงแบบปกติ (ดังที่แสดงในภาคผนวก กู) พบว่า การแจกแจงของคะแนนข้างต้นเป็นปกติจริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถใช้ตัวสถิติ t ในการทดสอบสมมติฐานได้ ทั้งนี้ค่าสถิติ t ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ 4.12 มีค่าเป็น 0.672 ที่ df เท่ากับ 378 และค่า p-value เป็น 0.251 ทำให้ไม่สามารถยืนยันได้ว่านิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตได้คะแนนความวิตกทางการสื่อสารสูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติด ทั้งนี้ข้อมูลจากแบบสอบถามชี้ว่า นิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตได้คะแนนเฉลี่ยของความวิตกทางการสื่อสารต่ำกว่านิสิตตัวอย่างที่ไม่ได้เสพติดอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4.12 แสดงสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ของคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร และคะแนนความวิตกทางการสื่อสาร จำแนกตามภาวะการเสพติด

สถิติ	คะแนน			
	สัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร		ความวิตกจากการสื่อสาร	
	เสพติด อินเทอร์เน็ต	ไม่เสพติด อินเทอร์เน็ต	เสพติด อินเทอร์เน็ต	ไม่เสพติด อินเทอร์เน็ต
จำนวนตัวอย่าง	35	345	35	345
ค่าเฉลี่ย	5.32	5.06	4.21	4.29
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	6.48	0.55	0.52	0.77
ค่าต่ำสุด	4.36	3.42	3.00	1.86
ค่าสูงสุด	6.25	6.68	5.31	6.29

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผล

5.1 บทนำ

บทสุดท้ายในรายงานผลของโครงการวิจัยนี้จะประกอบด้วย การรายงานข้อสรุปที่ได้จากการตอบคำถามนำวิจัย การอภิปรายผลสรุป การรายงานข้อจำกัดในงานวิจัย และการชี้ถึงโอกาสของโครงการวิจัยในอนาคต เพื่อช่วยพัฒนาองค์ความรู้ของภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตในบริบทของประเทศไทยต่อไป

5.2 สัดส่วนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดอินเทอร์เน็ต

การนำเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับสัดส่วนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ถูกบ่งชี้ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ตจะกระทำในสามส่วนย่อยดังนี้ ส่วนแรกเป็นการสรุปลักษณะทั่วไป (General profile) และกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต (Activities on the Internet) ของนิสิตตัวอย่างโดยรวมทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในส่วนที่สองเป็นการสรุปลักษณะและกิจกรรมของนิสิตแยกตามสาขา (วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ และสังคมศาสตร์) ในส่วนสุดท้ายคือ บทสรุปที่ได้จากทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตระหว่างสามสาขา

5.2.1 ลักษณะทั่วไปของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมที่เสพติดอินเทอร์เน็ต

ในงานวิจัยนี้พบว่านิสิตตัวอย่าง 35 คน จาก 380 คน (ร้อยละ 9.2) จัดได้จากเกณฑ์ของ Young (1999) และ Chou กับ Hsiao (2000) ว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต สัดส่วนดังกล่าวนับได้ว่าใกล้เคียงกับงานวิจัยอื่นๆที่ได้ศึกษาการเสพติดอินเทอร์เน็ตในบริบทของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา (Chou & Hsiao, 2000; ชัชพงศ์ ตังมณี & สามารถ สีจำปี, 2544) ลักษณะโดยทั่วไปของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับนิสิตที่ไม่เสพติดเป็น ดังนี้

นิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะมีอายุเฉลี่ยน้อยกว่านิสิตที่ไม่เสพติดและมักเป็นนิสิตที่กำลังศึกษาในปีหนึ่งหรือสองเท่านั้น ส่วนใหญ่มีแอดเคาท์ของไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์มากกว่าหนึ่งแอดเคาท์ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติด (ดูตารางที่ 4.2 ประกอบ) พบว่าเกือบ 30 เปอร์เซ็นต์ของนิสิตที่เสพติดใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำอย่างน้อยสามแอดเคาท์ที่มีอยู่ ในขณะที่มีเพียง 17 เปอร์เซ็นต์ของนิสิตที่ไม่เสพติดมีแอดเคาท์เกินสามแอดเคาท์จากที่ใช้ประจำ

ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งระหว่างนิสิตเสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตคือ สัดส่วนของสถานที่ที่นิสิตใช้อินเทอร์เน็ต นิสิตที่เสพติดจะต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตที่บ้านหรือที่พักในสัดส่วนที่สูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติด และเมื่อพิจารณาการใช้อินเทอร์เน็ตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตที่เสพติดจะใช้ในปริมาณที่น้อยกว่านิสิตที่ไม่เสพติด ข้อค้นพบนี้จึงอาจสนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ว่า การใช้อินเทอร์เน็ตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถใช้ได้นาน (หรือบ่อย) ตามต้องการเท่ากับการใช้คอมพิวเตอร์ที่บ้าน ดังนั้นนิสิตเสพติดที่ต้องการใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตให้นานกว่านิสิตที่ไม่เสพติด จึงเลือกใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้านมากกว่าที่มหาวิทยาลัย เป็นการสนับสนุนคำอ้างของ Young (1999) ที่ว่า การที่นิสิตมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่พร้อมต่อเชื่อมกับอินเทอร์เน็ตจะเป็นหนึ่งในตัวบ่งชี้แนวโน้มของการเสพติดอินเทอร์เน็ต

ยิ่งไปกว่านั้นข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ จำนวนชั่วโมงต่อวันที่ต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ต (ดูตาราง 4.2 ประกอบ) ก็ยืนยันว่าการใช้อินเทอร์เน็ตถึงขั้นเสพติดมีความสัมพันธ์กับเวลาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ นิสิตที่เสพติดใช้เวลาอยู่บนอินเทอร์เน็ตนานกว่านิสิตที่ไม่เสพติด ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย

ข้อค้นพบอีกประการที่น่าสนใจและตรงกันข้ามกับสิ่งที่นักวิจัยทั่วไปคาดคิดคือ นิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติด แม้ความแตกต่างของระดับคะแนนเฉลี่ยนี้จะไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติและมีขนาดไม่มากนัก แต่อาจชี้ถึงข้อดีของการใช้อินเทอร์เน็ตถึงขั้นเสพติดและนี่เองสนับสนุนความเชื่อของจิตแพทย์ นักจิตวิทยา และนักวิจัย (Turkle, 1998; Young, 1999) ที่จัดว่าการเสพติดอินเทอร์เน็ตให้ผลดี (Healthy addiction) มากกว่าผลเสียและยังไม่ต้องการการบำบัดทางจิตเหมือนการติดการพนัน หรือติดสุรา สารเสพติดอื่นๆ

การพิจารณากิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการเปรียบเทียบการทำกิจกรรมเหล่านี้ระหว่างนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติด (ดังในตาราง 4.3) ทำให้ได้ข้อสรุป ดังนี้

- นิสิตโดยรวมไม่มีใครมีประสบการณ์ซื้อสินค้าหรือบริการบนอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่นิสิตส่วนมากยังไม่มียบัตรเครดิต หรือนิสิตอาจต้องการสัมผัส (Feel and Look) สินค้าก่อนซื้อก็เป็นได้ แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้คงไม่สามารถยืนยันสาเหตุดังกล่าวได้ เพราะความสามารถที่จะยืนยันข้ออ้างนั้นเกินขอบเขตการศึกษาของโครงการนี้
- กิจกรรมที่นิสิตเสพติดและไม่เสพติดกระทำบ่อยใกล้เคียงกันคือ การเล่นเกมบนอินเทอร์เน็ต การใช้กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ การซื้อสินค้าออนไลน์ และการโอนแฟ้มข้อมูลด้วยคำสั่ง FTP โดยที่ความถี่ของกิจกรรมเหล่านี้ นิสิตได้กระทำอย่างมากระยะหนึ่ง ยกเว้นการซื้อ

สินค้าและบริการออนไลน์ที่ไม่ใคร่กระทำเลย ข้อสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมที่นิสิตเสพติดและไม่เสพติด อินเทอร์เน็ตกระทำด้วยความถี่ต่างกัน อาจบ่งชี้ได้ว่า (1) การเล่นเกมส้อมพิวเตอร์บนอินเทอร์เน็ต และการใช้กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ อาจดูเหมือนว่าเป็นการสนับสนุนและนำผู้เล่นไปสู่ภาวะการเสพติดได้ (Young, 1999) แต่งานวิจัยนี้พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมนี้อย่างมาก เพียงเดือนละครั้ง (2) นิสิตใช้คำสั่ง FTP โอนถ่ายแฟ้มข้อมูลน้อย อาจเป็นเพราะนิสิตส่วนใหญ่ แลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งบนอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีอื่นมากกว่าการใช้คำสั่ง FTP (เช่น การดาวน์โหลด)

- นิสิตที่เสพติดจะทำกิจกรรมต่อไปนี้อ่บ่อยครั้งกว่านิสิตที่ไม่เสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ การสื่อสารด้วยไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรือการใช้ห้องสนทนา การดาวน์โหลด ข้อมูลและการท่องเว็บ เช่น นิสิตที่เสพติดจะใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือท่องเว็บประมาณวันละครั้ง ส่วนนิสิตที่ไม่เสพติดจะตรวจสอบอีเมลล์หรือเข้าเว็บเพียงประมาณสัปดาห์ละครั้ง ในขณะที่นิสิตที่เสพติดจะคุยกับคนอื่นๆ ในห้องสนทนาหรือดาวน์โหลดเพลง รูปภาพ หรือข้อมูลอื่นๆ มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง แต่นิสิตที่ไม่เสพติดจะทำกิจกรรมเหล่านี้ด้วยความถี่ที่น้อยกว่า ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญที่จะช่วยยืนยันว่าเครื่องมือสื่อสาร เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และห้องสนทนา ตลอดจนการท่องเว็บและการดาวน์โหลดข้อมูลมีส่วนทำให้นิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตใช้เวลากับการสื่อสารด้วยเครื่องมือเหล่านี้บ่อยและนานกว่านิสิตที่ไม่เสพติด แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ไม่ได้วิเคราะห์ว่าความบ่อยของการใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น ห้องสนทนาก่อให้เกิดการเสพติดอินเทอร์เน็ต แต่จะยกให้เป็น โอกาสของนักวิจัยรุ่นหลังเพื่อยืนยันหรือหักล้างคำอ้างนี้

5.2.2 ลักษณะทั่วไปของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดอินเทอร์เน็ตแยกตามสาขา

เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรประชากร (Demographic variable) ของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ต ระหว่างสามสาขา จะพบว่านิสิตที่เสพติดจากสาขาสังคมศาสตร์ และสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มีลักษณะคล้ายกัน และแตกต่างจากนิสิตที่มาจากสาขาวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ นิสิตเสพติดที่มาจากสองสาขาแรกเป็นผู้หญิงเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 50) เป็นนิสิตชั้นปีที่หนึ่งหรือสอง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยเกินสาม และใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 2.6 – 2.7 ชั่วโมงบนอินเทอร์เน็ต (ดูตาราง 4.4 ประกอบ) ในขณะที่นิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตจากสาขาวิทยาศาสตร์เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง มีสัดส่วนกระจายอยู่ในทั้งสี่ชั้นปี และใช้เวลาเฉลี่ยเกินกว่าสามชั่วโมงบนอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 5.1 ความถี่ของกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของนิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจำแนกตามสาขาการศึกษา

เครื่องมือ (กิจกรรม)	สาขาการศึกษา	ความถี่*				
		0	1	2	3	4
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์†	วิทยาศาสตร์	2.82				
	สาธาณสุขศาสตร์	2.43				
	สังคมศาสตร์	3.35				
ห้องสนทนา (Chat room)†	วิทยาศาสตร์	2.36				
	สาธาณสุขศาสตร์	2.00				
	สังคมศาสตร์	3.00				
เล่นเกมสื่อบนอินเทอร์เน็ต	วิทยาศาสตร์	1.09				
	สาธาณสุขศาสตร์	1.00				
	สังคมศาสตร์	1.41				
กระดานข่าว (Bulletin board)	วิทยาศาสตร์	1.27				
	สาธาณสุขศาสตร์	1.38				
	สังคมศาสตร์	1.82				
ซื้อสินค้าหรือบริการบนเน็ต	วิทยาศาสตร์	0.27				
	สาธาณสุขศาสตร์	0.57				
	สังคมศาสตร์	0.24				
ดาวน์โหลดข้อมูล	วิทยาศาสตร์	2.09				
	สาธาณสุขศาสตร์	1.14				
	สังคมศาสตร์	2.56				
การโอนแฟ้ม (FTP)	วิทยาศาสตร์	1.36				
	สาธาณสุขศาสตร์	0.71				
	สังคมศาสตร์	0.88				
การท่องเว็บ†	วิทยาศาสตร์	3.18				
	สาธาณสุขศาสตร์	3.29				
	สังคมศาสตร์	3.59				

*0 : ไม่เคยใช้ 3 : ใช้อย่างมากสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง หรือวันละครั้ง

1 : ใช้อย่างมากเดือนละครั้ง 4 : ใช้นั้นหลายครั้ง

2 : ใช้อย่างมากเดือนละ 2-3 ครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้ง

† มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับอย่างน้อย 0.05 ระหว่างนิสิตตัวอย่างที่เสพติด

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกิจกรรมหลักเช่น การใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ หรือการท่องเว็บ ดังในตารางที่ 5.1 จะเห็นว่าข้อสรุปข้างต้นที่ว่านิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขารณศาสตรศาสตร์คล้ายกัน แต่แตกต่างจากนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์คงไม่เหมาะสมนัก ทั้งนี้เพราะรายละเอียดในตารางที่ 5.1 บ่งชี้ว่านิสิตสาขาอินเตอร์เน็ตที่มาจากทั้งสามสาขามีความคล้ายกันมากในด้านความถี่ของการเล่นเกมคอมพิวเตอร์บนอินเทอร์เน็ต การใช้กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ การไม่ซื้อสินค้าออนไลน์และการท่องเว็บ ยิ่งไปกว่านั้นนิสิตสาขาสังคมศาสตร์จะใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ และห้องสนทนาบ่อยกว่านิสิตที่เสด็จจากอีกสองสาขาที่มีกิจกรรมของอีเมลล์และห้องสนทนาใกล้เคียงกัน

จากข้อสรุปข้างต้นที่ดูจะขัดแย้งกันของการฉายภาพลักษณะของนิสิตสาขาอินเตอร์เน็ตที่มาจากสามสาขาหลักของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนี่คงหมายถึง การศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในอนาคตซึ่งจะช่วยฉายภาพของความสัมพันธ์ของสาขาวิชาและภาวะการเสด็จอินเตอร์เน็ตให้กระจ่างชัดเจนมากขึ้น

5.2.3 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับสัดส่วนของนิสิตเสด็จ

แม้จะมีข้อมูลจากการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical study) สนับสนุนการตั้งสมมติฐานไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเสด็จอินเตอร์เน็ตในบริบทผู้ใช้ในประเทศไทย แต่โครงการวิจัยนี้ได้ลอง (explore) ทดสอบสมมติฐานที่ว่าสัดส่วนของนิสิตเสด็จในสาขาวิทยาศาสตร์จะสูงกว่าในอีกสองสาขา (คือสาขารณศาสตรศาสตร์ และสังคมศาสตร์) แต่กระนั้นการทดสอบไม่สามารถยืนยันตามสมมติฐานที่อ้างไว้ กล่าวคือเมื่อพิจารณาสัดส่วนของนิสิตเสด็จในแต่ละสาขาจะเห็นว่าใกล้เคียงกัน เนื่องจากไม่มีการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา มากพอที่จะทำให้คำอธิบายที่สมเหตุสมผล ผู้วิจัยทั้งสองจึงขอสรุปในเบื้องต้นว่าไม่มีความแตกต่างของการเสด็จอินเตอร์เน็ตระหว่างนิสิตในสามสาขานี้ การอธิบายเพิ่มเติมคงต้องรอการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต

5.3 การเสด็จอินเตอร์เน็ตกับสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร

การสำรวจวรรณกรรมในอดีตไม่พบงานวิจัยเผยแพร่หรือตีพิมพ์ที่ได้ศึกษาการใช้อินเตอร์เน็ตกับสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร สมมติฐานในงานวิจัยนี้จึงต้องกำหนดจากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาจากศาสตร์ในละแวกใกล้เคียง เช่น นิเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสังคมศาสตร์ จากองค์ความรู้ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องกำหนดสมมติฐานไว้ว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่บ่งชี้ว่าเสด็จอินเตอร์เน็ตมีสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารต่ำกว่านิสิตที่ไม่เสด็จ (ดูรายละเอียดของการกำหนดสมมติฐานในบทที่ 2)

แต่อย่างไรก็ตาม ผลของการทดสอบสมมติฐานไม่สามารถยืนยันข้ออ้างข้างต้น อีกทั้ง ข้อมูลจากนิสิตกลุ่มตัวอย่างจะชี้แนะว่านิสิตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจะสื่อสารได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผล มากกว่านิสิตที่ไม่เสพติด และเมื่อพิจารณาแยกย่อยในแต่ละสาขาวิชาจะพบว่า นิสิตตัวอย่างที่เสพติดอินเทอร์เน็ตจากสาขาสาธารณสุขศาสตร์และสังคมศาสตร์ (คูตารางที่ 4.9 ประกอบ) มีสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารสูงกว่านิสิตที่ไม่เสพติด ในขณะที่นิสิตตัวอย่างจากสาขาวิทยาศาสตร์ไม่ ว่าถูกจัดว่าเสพติดหรือไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตไม่มีความแตกต่างกันด้านสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร

ดังนั้นการนำเสนอบทสรุปจึงต้องอธิบายว่า (1) ผลที่ได้มีความเป็นไปได้สมเหตุสมผล อย่างไร หรือ (2) สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นข้อค้นพบใหม่ที่งานวิจัยชิ้นนี้ชิ้นเดียวไม่อาจสามารถหาข้อสรุปที่กระจ่างชัดได้มากไปกว่าการชี้ถึงโอกาสของการวิจัยซ้ำในอนาคต (Replication) เพื่อยืนยันข้อค้นพบนี้ให้เหมาะสม ถูกต้องยิ่งขึ้น การค้นคว้าวรรณกรรมที่ผ่านมาในหัวข้อของสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสาร (Richmond & McCroskey, 1995; Pratarelli, et al. 1999; Rubin, et al. 1997) ได้ยืนยันความเป็นไปได้ที่ผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตมีสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารสูงกว่าผู้ที่ไม่เสพติด

การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตกว่าร้อยละ 90 เป็นการสื่อสารด้วยข้อความ (Textual communication) กล่าวคือ ผู้ส่งสารพิมพ์สารที่ต้องการและนำส่งทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้รับสารได้อ่านสารบนจอคอมพิวเตอร์หรือทางเครื่องพิมพ์ ตัวอย่างของการสื่อสารเหล่านี้ ได้แก่ การใช้กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือการส่งอีเมล มีเพียงส่วนน้อยที่สื่อสารด้วยเสียงพูดหรือผ่านทาง Computer conferencing ที่อนุญาตให้ผู้สนทนาเห็นภาพของผู้ร่วมประชุม ดังนั้นการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เกี่ยวข้องที่จะเรียบเรียงสิ่งที่ต้องการสื่อสารโดยการเขียน (Written articulation) หากผู้ส่งสารไม่สามารถเขียนสิ่งที่ต้องการสื่อสารออกมาให้สละสลวย และเข้าใจได้ง่าย ผู้รับสารอาจไม่เข้าใจถึงความหมายของตัวสารนั้นๆ ยังผลให้กระบวนการสื่อสารล้มเหลว

งานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ส่วนของอินเทอร์เน็ตที่ทำให้ผู้ใช้ทั่วไปกลายเป็นคนเสพติดอินเทอร์เน็ตคือ การใช้กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ห้องสนทนา (Chou & Hsiao, 2000; ชัชพงศ์ ตังมณี & สามารถ สีจำปี, 2544) การสื่อสารผ่านกระดานข่าวหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องสนทนา ต้องอาศัยความสามารถของการพิมพ์ข้อความผ่านคอมพิวเตอร์และไปแสดงผลที่จอของผู้รับสารหรือที่กระดานข่าว เมื่อผู้รับสารอ่านข้อความที่ผู้ส่งสารส่งไปก็อาจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยวิธีเดียวกันทำให้กระบวนการสื่อสารเกิดขึ้นต่อเนื่องในเวลานั้นๆ

การที่บุคคลหนึ่งถูกจัดว่าเป็นผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตอาจบ่งชี้ได้ต่อไปว่า บุคคลนั้นได้รับความสุข เพลิดเพลิน (Gratified) จากการสื่อสารด้วยการเขียน (Written communication) และสามารถสื่อความเข้าใจกับผู้อื่นๆผ่านการเขียนได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผลมากกว่าผู้ที่ไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต เช่น ผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้เวลาเฉลี่ยนานกว่าวันละ 5 ชั่วโมง เพื่อ

แลกเปลี่ยนความเข้าใจในห้องสนทนาหรือโต้ตอบกับข้อความที่มีอยู่บนกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (Young, 1999) น่าจะแสดงได้ว่าบุคคลนั้นต้องได้รับความเพลิดเพลิน สนุก รื่นรมย์กับการสื่อสารผ่านช่องทางนี้มาก หรือกล่าวง่ายๆ ในอีกนัยหนึ่งว่า ถ้าไม่สนุกกับการโต้ตอบในห้องสนทนาหรือเพลิดเพลินกับการอ่านข้อความบนกระดานข่าว ก็คงไม่เล่นอินเทอร์เน็ตจนกระทั่งบ่ยจนถึงเสพติดความเพลิดเพลิน สบายใจที่ได้มาจากการเสพติดอินเทอร์เน็ตคงเป็นผลมาจากความตื่นเต้น ความรู้สึกเป็นอิสระที่จะสื่อสารในลักษณะใดๆ ก็ได้ (เช่น การสื่อสารที่ไม่ต้องสำรวจ และสามารถใช้ภาษาตรงๆ ได้ตามความต้องการ) หรือการสื่อสารภายใต้บุคคลิกใหม่ (Resuming new persona) หรือการยุติ (Terminate) การสนทนาที่ทำได้ เพียงการยกเลิกการต่อเชื่อมเครือข่าย (Disconnect) ดังนั้นความสามารถในการสื่อสารผ่านกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์และห้องสนทนาเป็นเวลานานในแต่ละวันจนได้รับความสบายใจและความเพลิดเพลินจนถึงระดับเสพติดอินเทอร์เน็ต จึงอาจเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นิสัยที่เสพติดอินเทอร์เน็ตได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารสูงกว่านิสัยที่ไม่เสพติด ทั้งนี้เมื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ จะเห็นว่าความแตกต่างของการให้ข้อมูลของนิสัยที่เสพติดและไม่เสพติด ส่วนใหญ่มาจากข้อถามที่แสดงถึงความรู้สึกที่ดีที่ผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตได้รับจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องสนทนาหรือผ่านกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (Young, 1999) ข้อถามที่ว่าได้แก่ข้อถามลำดับที่ 6, 11 - 13, 18 - 21, 23 - 24 และ 28 ในส่วนที่สองของแบบสอบถาม

5.4 การเสพติดอินเทอร์เน็ตกับความวิตกในการสื่อสาร

การค้นคว้าศึกษาผลการวิจัยที่ผ่านมาไม่พบงานวิจัย เผยแพร่ใดที่ได้ศึกษาการใช้ อินเทอร์เน็ตกับความวิตกทางการสื่อสารเลย สมมติฐานที่เกี่ยวข้องจึงต้องกำหนดโดยอาศัยองค์ความรู้จากศาสตร์ใกล้เคียง เช่น จิตวิทยา การติดต่อสื่อสาร สังคมวิทยาของเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น และจากองค์ความรู้ที่ยืมมาจากศาสตร์ใกล้เคียงทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานข้อสุดท้ายในงานวิจัยนี้ว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ถูกจัดว่าเสพติดอินเทอร์เน็ตมีความวิตกในการสื่อสารสูงกว่านิสัยที่ไม่เสพติด

แต่อย่างไรก็ตามผลของการทดสอบสมมติฐาน (ดูตารางที่ 4.8) ไม่สามารถยืนยันข้ออ้างตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาข้อยกลงไปในสาขาใดๆ ของสามสาขาวิชา (สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสาธารณสุขศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์) ผู้วิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของความวิตกในการสื่อสารระหว่างนิสัยที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตในแต่ละสาขา กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ไม่ว่าจะพิจารณาโดยรวมหรือแยกในแต่ละสาขาวิชา นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตมีความวิตกทางการสื่อสารไม่แตกต่างกัน

ดังได้กล่าวไปแล้วตอนต้นว่า การสำรวจวรรณกรรมในอดีตไม่พบงานวิจัยทั้งในบริบทของ

ประเทศไทยหรือต่างประเทศที่ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตและความวิตกทางการสื่อสารด้วยกัน อีก ทั้งไม่พบตัวเลขมาตรฐาน (Benchmark) ที่แสดงระดับความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากการสื่อสาร หากมีตัวเลขดังกล่าวผู้วิจัยจะได้นำมาเปรียบเทียบกับตัวเลขในงานวิจัยนี้ และยืนยันว่าระดับความ วิตกที่วัดได้จากนิติตจุพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ทั้งในกลุ่มที่เสพและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ต) แตกต่างในลักษณะอย่างไรกับระดับความวิตกที่ได้รายงานไว้ในงานวิจัยในอดีต กล่าวคือ การวัด ระดับความวิตกจากการสื่อสารในงานวิจัยนี้ พบว่าระดับดังกล่าวของนิติตที่เสพติดอินเทอร์เน็ตคือ 4.09 และไม่แตกต่างกันทางสถิติกับระดับความวิตกของนิติตที่ไม่เสพติดที่มีค่า 4.20 แต่ตัวเลขทั้ง สอง (4.09 และ 4.20) ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่า นิติตจุพาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความวิตกทางการ สื่อสารสูงหรือต่ำแต่อย่างไรตราบเท่าที่ไม่มีตัวเลขมาตรฐาน (Benchmark) ที่ได้จากการศึกษาใน อดีตมาเปรียบเทียบ

ดังนั้นการอธิบายต่อไปนี้ จึงคงเป็นเพียงข้ออ้างหรือการคาดคะเนที่ต้องรอนักวิจัยรุ่นต่อไป มาตรวจสอบ ข้ออ้างที่คาดคะเนไว้คือ ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตไม่สัมพันธ์กับความวิตก ทางการสื่อสาร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลมาจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่การสื่อสารส่วนใหญ่ (เช่น การ ใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การร่วมให้ความคิดเห็นในกระดานข่าว การใช้ห้องสนทนา) เกิดขึ้นใน สภาพแวดล้อมที่ผู้ส่งและผู้รับสารอยู่หน้าคอมพิวเตอร์และมีอิสระทางความคิดในการแสดงออก ทางการสื่อสาร หรืออาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตมักเกิดขึ้นในขณะที่ผู้สื่อสารไม่ถูก กัดดันให้ต้องติดต่อกับผู้รับสารหน้าคู่สนทนา (Face-to-face interaction) เช่น ผู้ใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอ นิกส์สามารถเช็คเมลล์หรือตอบเมลล์ในช่วงเวลาที่ต้องการ Kraut และคณะ (1998b) เห็นว่าหากเป็น การสื่อสารที่เร่งด่วนหรือสำคัญ ผู้สื่อสารส่วนใหญ่จะเลือกใช้สื่ออื่น (เช่น โทรศัพท์ หรือการเข้าพบ ส่วนบุคคล) แทนการใช้อีเมลล์ อีกทั้งการพบปะในห้องสนทนาที่แม้ผู้สนทนาในห้องทุกคนต้อง สื่อสารในเวลาเดียวกัน (Simultaneous communication) แต่ผู้สนทนาแต่ละคนต่างก็สามารถเลือกที่ จะเข้าหรือออกจากห้องสนทนาในเวลาใดก็ได้ โดยที่การพูดคุยในห้องสนทนาเหล่านี้ให้อิสระแก่ผู้ สนทนา เพราะไม่ได้อยู่ต่อหน้าคู่สนทนาจึงทำให้สามารถพูดหรือสื่อสารในรูปแบบใดก็ได้ เช่น การพูดหยาบคาย หรือการพูดโดยไม่ถนอมน้ำใจ หรือแม้กระทั่งบุคคลเดียวกันอาจเข้ามาสนทนากับ บุคคลอื่นในห้องสนทนาในลักษณะสองบุคลิก (Double personalities)

การไม่ถูกกดดันหรือมีอิสระในการสื่อสารด้วยอินเทอร์เน็ต อาจก่อให้เกิดบรรยากาศ ในขณะสื่อสารที่สนุก ตื่นเต้น ทำทายและไม่เครียด ยังผลให้ผู้ร่วมสนทนาผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ลด ความวิตกทางการสื่อสารลงได้ ดังนั้นไม่ว่านิติตที่ใช้อินเทอร์เน็ตจนถึงขั้นเสพติดหรือนิติตที่ใช้ใน ระดับปกติที่ไม่เสพติด จึงมีระดับความวิตกกังวลทางการสื่อสารไม่แตกต่างกัน ความไม่แตกต่างนี้ อาจเป็นผลจากรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตที่ไม่สร้างความกดดันให้กับคู่สนทนาเกินไป กว่าที่การสนทนาในรูปแบบอื่นๆ ดังนั้นจึงอาจเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาว่า บรรยากาศระหว่างการ

สื่อสารด้วยอินเทอร์เน็ตช่วยลดความวิตกทางการสื่อสาร ได้อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ อีกทั้งยังรวมไปถึงความวิตกเมื่อการสื่อสารเกิดขึ้นในลักษณะอื่น เช่น การพูดหน้าชุมชน หรือการอภิปรายต่อหน้าคนที่ไม่คุ้นเคย เป็นต้น

5.5 การอภิปรายผลและประโยชน์ของการวิจัย

การอภิปรายผลงานวิจัยมีขึ้นเพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากงานปัจจุบันกับผลของงานวิจัยในอดีตที่มีรายงานไว้ การเปรียบเทียบดังกล่าวจะทำให้ผู้อ่านรับทราบความสอดคล้องของงานชิ้นปัจจุบันกับงานที่ผ่านมา ตลอดจนรับทราบถึงข้อค้นพบใหม่ที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ เพื่อชี้แนะให้นักวิจัยรุ่นหลังได้ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อยืนยันข้อค้นพบดังกล่าวหรือชี้แจงว่าข้อค้นพบในงานวิจัยเกิดขึ้นโดยบังเอิญ (By chance)

การอภิปรายโดยเปรียบเทียบผลที่ได้กับผลของการศึกษาที่ผ่านมาต้องกระทำเฉพาะการวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบได้ (Comparable) กล่าวคือผลของการศึกษาที่ผ่านมาที่นำมากล่าวอ้างต้องกระทำกับประชากรที่คล้ายกัน และศึกษารายละเอียดที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้ ซึ่งการสำรวจวรรณกรรมพบว่ามีการศึกษาที่ผ่านมาเพียงหนึ่งชิ้นที่สามารถใช้ในการอภิปรายผลครั้งนี้ งานศึกษาที่ว่าคืองานของ Chou และ Hsiao (2000)

จากนิสิตตัวอย่างจำนวน 380 คน พบว่าประมาณร้อยละ 9.2 มีลักษณะที่นักวิจัยอื่นๆ (Chou & Hsiao, 2000; Young, 1999) เห็นว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต จำนวนสัดส่วนนี้ดูจะไม่แตกต่างกับร้อยละของผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตที่ได้มีการรายงานไว้ เช่น ร้อยละ 10 ของนิสิตปริญญาตรีในคณะนิเทศศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ถูกจัดว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต (ซังพงศ์ ตั้งมณี และ สามารถ สีจำปี, 2544) หรือการสำรวจนักศึกษาปริญญาตรีชาวไต้หวัน พบว่าประมาณร้อยละ 6 เป็นนักศึกษาที่เสพติดอินเทอร์เน็ต (Chou & Hsiao, 2000) การค้นพบสัดส่วนอย่างมากประมาณร้อยละ 10 ของหน่วยตัวอย่างที่ถูกจัดว่าเสพติดอินเทอร์เน็ต จึงอาจใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนการวิจัยต่อไปภายใต้หัวข้อที่คล้ายคลึงกันในอนาคต หรือการคาดคะเนจำนวนผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตเพื่อกำหนดนโยบายทางสารสนเทศที่จะช่วยป้องกันการเสพติดที่เพิ่มขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบกิจกรรมหรือเครื่องมือ (เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์) บนอินเทอร์เน็ตที่นิสิตเสพติดและไม่เสพติดจะใช้เพื่อยืนยันความสอดคล้องระหว่างงานวิจัยนี้กับงานของ Chou และ Hsiao (2000) กล่าวคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดอินเทอร์เน็ตใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และท่องเว็บด้วยความถี่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากนิสิตที่ไม่เสพติด ในขณะที่นักศึกษไต้หวันก็มีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน (Chou & Hsiao, 2000) แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมการใช้ห้องสนทนาอันเป็นกิจกรรมที่นิสิตเสพติดชาวไทยให้ความนิยมมากกว่านิสิตที่ไม่เสพติด (ดูตารางที่ 4.4) ดูจะไม่เป็นที่นิยมของนักศึกษาชาวไต้หวันไม่ว่าจะเสพติดหรือไม่ก็ตาม (Chou & Hsiao, 2000)

ข้อแตกต่างระหว่างงานวิจัยนี้กับงานวิจัยของ Chou และ Hsiao (2000) คือจำนวนชั่วโมงที่ใช้อินเทอร์เน็ต แม้ว่าจะไม่มีการรายงานไว้ แต่ Chou และ Hsiao (2000) รายงานว่า นักศึกษาในไต้หวันที่ใช้คอมพิวเตอร์เน็ตจะใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตนานเป็นสามเท่าของเวลาที่นักศึกษาที่ไม่เสพติดใช้ แม้ว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เสพติดและไม่เสพติดจะใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ระยะเวลาที่นิสิตเสพติดใช้บนอินเทอร์เน็ตนานประมาณ 1.6 เท่าของนิสิตที่ไม่เสพติด ข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้คือ นักศึกษาไต้หวันในงานของ Chou และ Hsiao (2000) ส่วนใหญ่จะอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย ในขณะที่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะเดินทางไปกลับที่พักรถส่วนตัว การอาศัยอยู่ในหอพักใกล้มหาวิทยาลัยอาจทำให้นักศึกษาไต้หวันมีเวลาว่างมากขึ้นจากการที่ไม่ต้องใช้เวลาฝ่าการจราจรเดินทาง ไปกลับ การมีเวลาว่างมากน่าจะมีส่วนผลักดันให้นักศึกษาไต้หวันที่ใช้เวลาท่องอินเทอร์เน็ตได้นานเป็นสามเท่ากว่าของเวลาที่นิสิตที่ไม่เสพติดใช้ และเพราะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในการเดินทางระยะเวลาที่ใช้บนอินเทอร์เน็ตของนิสิตที่เสพติดและไม่เสพติดจึงไม่แตกต่างมากนัก

เมื่อได้อภิปรายเปรียบเทียบเกี่ยวกับผลของงานวิจัยนี้กับการศึกษาในอดีตแล้ว การนำเสนอต่อไปคือการอภิปรายประโยชน์ของงานวิจัยนี้ทั้งทางทฤษฎี (Theoretical contribution) และทางปฏิบัติ (Practical contribution) ประโยชน์ทางทฤษฎีที่สำคัญคือ ข้อค้นพบในงานนี้จะช่วยต่อ ยอดองค์ความรู้ในหลายส่วนดังนี้ ข้อค้นพบเกี่ยวกับการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะช่วยยืนยันผลกระทบของการใช้เครื่องมือนี้ในบริบทของผู้ใช้ในประเทศไทย การพบว่านิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารสูงกว่าและมีความวิตกทางการสื่อสารต่ำกว่านิสิตที่ไม่เสพติด คงยืนยันถึงสภาพการเสพติดที่ยังไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรง (healthy addiction) ของอินเทอร์เน็ตและยืนยันความสอดคล้องกับความเข้าใจของนักสังคมศาสตร์ และนักจิตวิทยาอื่นๆ (Turkle, 1997; Young, 1998, 1999) แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยต้องออกตัวว่าไม่ได้สนับสนุนให้นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตจนถึงขั้นเสพติด แม้ว่าจะพบว่ากลุ่มนิสิตที่เสพติด จะมีความสามารถในการสื่อสารสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เสพติด ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมคือ การศึกษาเพิ่มเติมเพื่ออธิบายหรือยืนยันผลกระทบด้านดีของการเสพติดอินเทอร์เน็ต

นอกเหนือจากประโยชน์ทางทฤษฎีแล้ว ผลของงานวิจัยนี้ยังมีคุณค่าเชิงประยุกต์เช่นกัน ผู้บริหารการศึกษาอาจใช้ผลของการวิจัยนี้เพื่อกำหนดนโยบายทางสารสนเทศที่ชัดเจนในอันที่จะจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ ตลอดจนเครือข่ายสื่อสารเพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ในสัดส่วนที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป กล่าวคือ ผู้บริหารอาจพยายามจัดให้นักศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ทั้งที่มหาวิทยาลัยและที่บ้าน แต่ทว่ากำหนดปริมาณการใช้สูงสุดที่ไม่ถึงระดับที่อาจทำให้เกิดการเสพติดขึ้น ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารและกับความวิตกในการสื่อสารอาจสนับสนุนแนวนโยบายที่อนุญาตให้นักศึกษา

อินเทอร์เน็ตได้มากแต่ไม่ถึงขั้นเสพติด เพราะนิสิตอาจมีการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้เหมาะสมขึ้น ตลอดจนคลายความกังวลในการสื่อสารจากการใช้ในปริมาณที่มากตามความต้องการ

ผลของการทดสอบสมมติฐานของการเสพติดอินเทอร์เน็ตระหว่างนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์ สาขา สาธารณสุขศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์นี้ไม่สามารถยืนยันทางสถิติได้ว่า นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์จะมีสัดส่วนผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตสูงสุด หรือกล่าวโดยง่ายได้ว่านิสิตทั้งสามสาขาวิชามีสัดส่วนผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตใกล้เคียงกัน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยจึงคงต้องให้ความสำคัญกับนโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตทั้งสามสาขาวิชาเท่าๆกัน แม้ว่าข้อมูลในอดีตอาจชี้แนะต่อผู้บริหารว่านิสิตจากคณะวิทยาศาสตร์หรือคณะวิศวกรรมศาสตร์ดูจะมีแนวโน้มสูงที่จะเสพติดอินเทอร์เน็ตมากกว่านิสิตจากคณะทางสังคมศาสตร์เช่น คณะนิติศาสตร์ เป็นต้น เพราะว่าการทดสอบสมมติฐานไม่สามารถยืนยันในความแตกต่างที่ว่าได้นอกเหนือไปจากประโยชน์ของงานวิจัยทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติแล้ว การศึกษาภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถชี้แนะถึงหัวข้องานวิจัยในอนาคตที่ผู้สนใจสามารถศึกษาได้ ในที่นี้จะขอเสนอแนวทางวิจัยในอนาคตไว้สามประเด็น ดังนี้

(1) ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตและสาขาวิชาการศึกษา

ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียนในสาขาวิชาต่างๆ เช่น สาขาสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิศวกรรมศาสตร์ อาจทำให้นักวิจัยคาดเดาได้ว่าผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศน่าจะเสพติดอินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มอื่นๆ แม้ว่าการวิจัยนี้จะไม่สามารถยืนยันตามที่ตั้งสมมติฐาน (นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประกอบด้วยนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตในสัดส่วนที่สูงกว่าสาขาสาธารณสุขศาสตร์ หรือสาขาสังคมศาสตร์) แต่ยังคงเป็นที่น่าสนใจที่นักวิจัยรุ่นหลังจะศึกษาเปรียบเทียบการเสพติดระหว่างสาขาวิชาหรือกระทั่งระหว่างคณะหรือวิชาเอกที่คล้ายกัน เพื่อที่ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจะได้เข้มงวดกับการใช้อินเทอร์เน็ตในคณะที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเสพติดอินเทอร์เน็ตมากขึ้น

อนึ่งการกำหนดโครงสร้างของสาขาการศึกษา อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถยืนยันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การกำหนดว่าคณะใดควรอยู่ในสาขาใดกระทำตามแนวคิดของคณะกรรมการจัดการการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำหนดอย่างกว้างๆให้การเรียนการสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแบ่งได้ออกเป็นสามสาขา การเปลี่ยนแปลงบางคณะหรือบางสาขา เช่น การปรับให้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นส่วนของสาขาสังคมศาสตร์แทนที่จะเป็นสาขาวิทยาศาสตร์ อาจส่งผลสำคัญต่อการทดสอบสมมติฐานได้ ดังนั้นนักวิจัยรุ่นหลังอาจต้องให้ความสำคัญกับการจัดสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อครอบคลุมหลายมหาวิทยาลัย เพราะคณะที่มีชื่อ

เหมือนกันอาจมีวิชาเอกที่อาจจัดได้ในสาขาต่างๆกัน

(2) ทักษะการสื่อสารกับภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษา

ข้อค้นพบที่ว่า (ก) สัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารของนิสิตเสพติดอินเทอร์เน็ตจะแตกต่างในลักษณะที่สูงกว่าของนิสิตที่ไม่เสพติด และ (ข) นิสิตทั้งที่เสพติดและไม่เสพติดอินเทอร์เน็ตมีความวิตกทางการสื่อสารในระดับใกล้เคียงกัน แสดงถึงความสัมพันธ์ในระดับหนึ่งระหว่างภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตและทักษะการสื่อสาร อย่างไรก็ตามข้อสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ยังคงกระจ่างชัดเจนกว่านี้ ถ้าได้มีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ของทักษะของการสื่อสาร เช่น ความสามารถในการพูดต่อหน้าชุมชน (Public speaking ability) หรือทักษะการนำเสนอ (Presentation skill) กับภาวะการใช้หรือเสพติดอินเทอร์เน็ต

ดังที่ได้อธิบายไว้ในตอนต้นของบทสรุปนี้ว่าผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตคงรู้สึกสนุก เพลิดเพลินที่ได้ติดต่อกับผู้คนผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ โดยที่การติดต่อกับสื่อนี้มักกระทำในรูปแบบการเขียน (Written format) ดังนั้นผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตจึงอาจมีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารสูงกว่าผู้ที่ไม่เสพติดก็เป็นได้ แต่กระนั้นไม่ได้หมายความว่าผู้เสพติดมีสัมฤทธิ์ผลทางการสื่อสารในรูปแบบอื่นๆ (เช่น การพูดในที่สาธารณะ) สูงตามไปด้วย และนี่คือโอกาสที่นักวิจัยรุ่นต่อไปจะได้ศึกษาถึงทักษะการสื่อสารอื่นๆกับลักษณะการเสพติดอินเทอร์เน็ตหรือการใช้เทคโนโลยีสื่อสารอื่นๆ

(3) ตัวแปรพยากรณ์ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต

ผลของงานวิจัยนี้ และการศึกษาอื่นที่ผ่านมามองยืนยันได้ว่าภาวะการเสพติดเกิดขึ้นได้จริง แต่กระนั้นการตัดสินใจว่าคุณคนหนึ่งๆเสพติดอินเทอร์เน็ตยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยส่วนใหญ่จะยึดถือจากงานวิจัยบุกเบิก (Pioneer) เช่น Chou และ Hsiao (2000) ได้ยึดเกณฑ์การตัดสินใจจาก Young (1999) และงานวิจัยนี้ได้ปรับแก้ไขเกณฑ์การตัดสินใจมาจากงานวิจัยทั้งสอง นักวิจัยรุ่นหลังจึงอาจให้ความสำคัญกับเครื่องมือที่วัดภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตให้มีความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) มากขึ้น

การค้นคว้าเบื้องต้นในอนาคตคงไม่ต้องจำกัดเพียงการศึกษาว่าประชากรที่สนใจมีส่วนของผู้เสพติดอินเทอร์เน็ตเท่าใด ทว่าให้ความสำคัญกับตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ (Predictor) ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ต ตัวแปรพยากรณ์ที่มีนักวิจัยให้ความสำคัญมาบ้างแล้วคือ ความรักตนเอง (Self esteem) พฤติกรรมออนไลน์ เช่น จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องสนทนา หรือจำนวนอีเมลที่ได้รับต่อวัน ความพอใจในการใช้อินเทอร์เน็ต (Satisfaction) (Chou & Hsiao, 2000; Armstrong, et.al. 2000; Davis, 2001) การทราบว่าตัวแปรที่ช่วยพยากรณ์ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตจะช่วยทำ

ให้ผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายปกครอง สามารถควบคุมภาวะการเสพติดให้เหมาะสม และสอดคล้องกับผลกระทบด้านบวกของการใช้อินเทอร์เน็ต

5.6 ข้อจำกัดของงานวิจัย

ผลลัพธ์ของการศึกษาในครั้งนี้ อาจมีประโยชน์ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหากไม่มีข้อจำกัดอย่างน้อยสองประเด็น ต่อไปนี้

(1) ข้อจำกัดด้านเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้อาจเป็นการบุกเบิกวิจัยภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีระบบ (Systematic study) ในบริบทของผู้เรียนปริญญาตรีในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงประสบปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือที่เที่ยงและตรง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยตัวอย่าง การสำรวจวรรณกรรมในอดีตแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเครื่องมือที่สามารถเก็บข้อมูลตัวแปรสำคัญของงานวิจัยนี้ แต่ทว่าเครื่องมือ

เหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษ และไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้มีการปรับแปร เครื่องมือการวิจัยดังกล่าวเป็นภาษาไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงอาจเป็นนักวิจัยกลุ่มแรกที่ปรับแปร เครื่องมือดังกล่าวและใช้กับหน่วยตัวอย่างในไทย แม้ว่าจะได้มีการทดลองใช้ (Pretest) อย่างน้อยสองครั้งและพบว่าคุณภาพของเครื่องมือภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ ผู้วิจัยยังคงถือได้ว่าเครื่องมือชุดนี้ยังคงต้องได้รับการปรับแก้เพื่อเพิ่มความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

(2) ข้อจำกัดด้านข้อมูลจากสถาบันการศึกษาเดียว

ภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตที่ศึกษาในครั้งนี้กระทำกับตัวอย่างของนิสิตปริญญาตรีทุกคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น ผลลัพธ์ที่ได้จึงสะท้อนให้เห็นเฉพาะลักษณะการเสพติดของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น การฉายภาพของผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตอาจกระทำกว้างกว่านี้ได้ หากได้ขยายขอบเขตให้ครอบคลุมสถาบันการศึกษาอื่นๆด้วย หรือนักวิจัยรุ่นหลังอาจสนใจที่จะศึกษาเฉพาะสถาบันที่มีการเรียนการสอนทางไกล (Distant learning) เพื่อขยายภาพของความเข้าใจภาวะการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้เรียนปริญญาบัณฑิตในประเทศไทยให้กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและพัฒนา (2542) สมุดสถิติ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ซัชพงศ์ ตั้งมณี และสามารถ สีจำปี (2544) พฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ต : กรณีศึกษาของ นิสิตปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสารนิเทศศาสตร์, 19 (2), 11-25.

ฐิตินบ โกมลนิมิ (2543) "ไอดีดี" ภัยมืดออนไลน์อันตรายไฮเทคเทคโนโลยี มติชนรายวัน วันอาทิตย์ ที่ 9 มกราคม 2543 ปีที่ 23 ฉบับที่ 7676 หน้าพิเศษ 4.

เคลิณิวส์ (2541) โรคคลังอินเทอร์เน็ต. ฉบับวันที่ 14 กรกฎาคม 2541 หน้า 21.

เคลิณิวส์ (2544) เด็กสิงคโปร์เริ่มติดเน็ต ร.ร.หาจิตแพทย์ปรึกษา ฉบับวันศุกร์ที่ 27 เมษายน 2544 หน้า 16.

ปรมะ สตะเวทิน (2538) หลักนิเทศศาสตร์ กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

พจนารถ ทองคำเจริญ (2539) สภาพความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชนี เขยจรรยา เมตตา วิวัฒนานุกูล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2542) แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.

เพ็ญทิพย์ จิรพันธุ์สรณ์ (2539) พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มติชน (2543) จิตแพทย์ชี้ระบาดแล้วโรคติด"เน็ต" ฉบับวันที่ 2 มกราคม 2543 ปีที่ 22 ฉบับที่ 7969 หน้า 1,17.

มัทฐพล อรุณสวัสดิ์ (2539) สภาพปัญหาและความต้องการการใช้บริการของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยภายใต้โดเมนเน็ตเสิร์ฟ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรวดี คงสุภาพกุล (2539) การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ (2544) รายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ (2543) รายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ต
ในประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ (2542) รายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ต
ในประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2542) การพยากรณ์ความแพร่หลายของการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย
ในปี ค.ศ.2000-2005 เอกสารวิจัย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ.

สามารถ สีจำปี (2543) การศึกษาพฤติกรรมกรใช้อินเทอร์เน็ตและการติดอินเทอร์เน็ตของนิสิต
ในระดับปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคนิพนธ์ วิชาสัมมนา
เทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2543.

สุชาดา กิระนันท์ (2542) การสำรวจตัวอย่าง กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539) พฤติกรรมกรสื่อสารผ่านระบบเว็ลด์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรวรรณ ยิ่งยงพัฒนา (2543) ปัญหาการติดอินเทอร์เน็ตของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อการศึกษา ภาคนิพนธ์ วิชา
สัมมนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2543.

ภาษาอังกฤษ

Armstrong, L., Phillips, J. G. & Saling, L. (2000). Potential determinants of heavier internet usage. International journal of human-computer studies, 53, 537-550.

Babbi, E. R. (1992). The practice of social research. (6th edition). CA : Wadsworth publications.

Booth-Butterfield, S., & Gould, M. (1986). The communication anxiety inventory: Validation of state- and context-communication apprehension. Communication quarterly, 34, 194-205

Brenner, V. (1997, June 1997). Psychology of computer use: Parameter of internet use, abuse and addiction: The first 90 days of the Internet usage survey. Psychological reports, pp. 879-882.

Chou, C., & Hsiao, M.-C. (2000). Internet addiction, usage, gratification and pleasure experience: The Taiwan college students' case. Computer & education, 35(1), 65-80.

Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. Computer in human behavior, 17, 187-195.

Dillman, D. (2000). Mail and internet survey. NY : Wiley.

Ebersole, S. (2000). Uses and gratifications of the web among students. Journal of computer-mediated communication, 6(1), available at www.ascusc.org/jcmc/vol6/issue1/ebersole.html.

- Fisher, S. (1994). Identifying video games addiction in children and adolescents. Addictive behavior, 19, 545-553.
- Katz, J. E., & Aspden, P. (1997a). Motives, hurdles, and dropouts. Communications of the ACM, 40(4), 97-102.
- King, S. (1996). Is the Internet addictive or are addicts using the Internet? Available: <http://www.best.com/~storm/iad/fulltext.htm>.
- Kraut, R., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., Scherlis, W., & Patterson, M. (1998). Social impact of the Internet: What does it mean? Communications of the ACM, 41(12), 21-22.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being? American Psychologist, 53(9), 1017-1031.
- Loudon, K. C. & Loudon, J. P. (2002). Management information systems : managing the digital firms (international edition) NY : Prentice Hall Publishing.
- McCroskey, J. C. (1982). An introduction to rhetorical communication. (fourth edition). NL : Prentice Hall.
- Nunnally, J. C. (1978). Psychometric theory. (second edition). NY : McGraw-Hill Company.
- Patera, C. (1998, Mar./Apr. 1998). Trapped in the web. Psychology today, p. 66+.
- Pratarelli, M. E., Browne, B. L. & Johnson, K. (1999). The bits and bytes of computer internet addiction : a factor analytic approach. Behavior research methods instruments & computers, 31 (2), 305-314.
- Richmond, V. P. & McCrosky, J. C. (1995). Communication : Apprehension, avoidance and effectiveness (fourth edition) AZ : Gorsuch Scarisbrick Publishers.
- Rubin, R. B., Palgreen, P., & Sypher, H. E. (1994). Communication research measures: A sourcebook. NY: The Guilford Press.
- Rubin, R. B., Rubin, A. M. & Jordon, F. F. (1997). Effects of instruction on communication apprehension and communication competence. communication education, 46 (2), 104-114.
- Small, R.V. (1999). Motivational strategies in Library and information skills instruction : an exploratory study. School Library media report.
- Small, R.V. (2000). Having an impact on information literacy. Teacher-Librarian : The journal for school library.

- Sproull, L., & Kiesler, S. (1993). Connections: New ways of working in the networked organization. MA: MIT Press.
- Stanton, J. M. (2002) Company profile of the frequent Internet user. Communications of the ACM, 45 (1), 55-59.
- Tangmanee, C. (1999). The use of computer-mediated communication systems by programmers. Unpublished doctoral dissertation (p. 197), NY: Syracuse University.
- Turban, E.; Mclean, E. & Wethebe, J. (2000). Information Technology for management (second edition). NY : John Wiley & Sons.
- Turkle, S. (1997). Life on the screen: Identity in the age of the Internet. NY: Touch Stone.
- Wiemann, J. M. (1977). Explication and test of a model of communicative competence. Human communication research, 3, 195-213.
- Young, K. S. (1996). Psychology of computer use: Addictive use of the Internet: A case that breaks the stereotype. Psychological reports, 79, 899-902.
- Young, K. S. (1999). Caught in the Net: how to recognize the signs of Internet addiction-and a winning strategy for recovery. NY: Wiley.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ก : แบบสอบถามฉบับใช้จริง

ข : Pretest ข้อถามภาวะการเสพติดอินเทอร์เน็ตกับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์

ค : แบบสอบถามของซังหงส์ ตังมณี และสามารถ สีจำปี (2544)

ง : ชุดข้อถามวัดระดับสัมฤทธิผลทางการสื่อสาร

จ : ชุดข้อถามวัดระดับความวิตกทางการสื่อสาร

ฉ : ชุดข้อถามที่ดัดแปลงมาจาก Weimann (1997)

ช : ชุดข้อถามที่ดัดแปลงมาจาก Booth-Butterfield และ Gould (1998)

ซ : ชุดข้อถามเพื่อวัดภาวะการเสพติดที่ได้ทดลองกับนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฎ : การทดสอบเงื่อนไขพื้นฐาน (Basic assumption) ก่อนใช้ตัวสถิติ t

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

โครงการวิจัย เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตและทักษะการสื่อสาร

ส่วนที่ 1 : การติดต่อสื่อสาร

โปรดวงกลมหมายเลข ที่แสดงถึงความเห็นของท่านอย่างเหมาะสมที่สุดต่อข้อความต่อไปนี้

	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		ไม่มีความเห็น			เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง	
ท่านสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบที่จะพูดต่อหน้ากลุ่มคน	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะเลี่ยงการพูดคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าต้องพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย ท่านมักจะทำอะไรเป็น ๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
หลังจากที่ต้องพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย ท่านมักรู้สึกว่าคุณเองมี ข้อผิดพลาดในการพูด	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบที่จะพูดคุยกับคนแม้จะเป็นคนที่เพิ่งจะเจอ	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่รู้สึกตื่นเต้นอะไรมากนัก เมื่อต้องพูดต่อหน้า คนกลุ่ม ย่อย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าเป็นไปได้ท่านพยายามเลี่ยงการพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย...	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกเครียดหากต้องพูดกับคนที่ไม่คุ้นเคย	-3	-2	-1	0	1	2	3
เมื่อต้องคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย ท่านจะรู้สึกเครียดใจเต้นเร็วขึ้น	-3	-2	-1	0	1	2	3
คนทั่วไปมักจะประทับใจกับลีลาการพูดต่อหน้าคนของท่าน ...	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบงานที่ต้องพบปะกับคนทั่วไป	-3	-2	-1	0	1	2	3
หลายครั้งที่ท่านมักจะท้อแท้ที่จะพบปะพูดคุยกับคนทั่วไป	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกเครียดขึ้น เมื่อจะต้องพูดต่อหน้ากลุ่มคน	-3	-2	-1	0	1	2	3

ส่วนที่ 2 : การพบปะผู้คน

โปรดวงกลมหมายเลข ที่แสดงถึงความเห็นของท่านอย่างเหมาะสมที่สุดต่อข้อความต่อไปนี้

	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		ไม่มีความเห็น			เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง	
ท่านเข้ากับคนอื่นได้ง่าย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะขัดจังหวะการสนทนาของผู้อื่นบ่อย ๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
คนอื่น ๆ บอกว่าชอบที่ได้คุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านเป็นผู้ฟังที่ดี.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ความสัมพันธ์ของท่านกับคนรอบข้างอยู่ในลักษณะเฉยชา							
หมองมัว.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
หลายคนบอกว่าท่านเป็นกันเอง และรู้สึกสนุกที่ได้คุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่ต้องได้เปรียบกับใครเพื่อแสดงว่าท่านเป็นฝ่ายถูก.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
การสนทนาของท่านกับผู้อื่นมักไม่ราบรื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่ค่อยได้คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
โดยทั่วไปท่านมักระวังความรู้สึกของคนรอบข้าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะบอกใคร ๆ ว่าท่านเข้าใจเขาเหล่านั้น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านเข้าใจลักษณะและความรู้สึกของคนทั่วไป.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านยินดีรับฟังความคิดเห็นที่ผู้อื่นมีต่อตัวท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบที่จะเป็นกันเอง และรู้สึกใกล้ชิดกับคนรอบข้าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
โดยทั่วไปท่านทราบว่าควรจะมีปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่ออยู่ใน							
สถานการณ์ต่าง ๆ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่เรียกร้องการปฏิบัติตัวที่เป็นพิเศษจากเพื่อน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านเป็นคู่สนทนาที่มีประสิทธิภาพ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักพูดให้กำลังใจคนอื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่กังวลหากต้องพบปะกับคนที่ไม่คุ้นเคย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักปฏิบัติตัวในลักษณะของการเอาใจเขามาใส่ใจเรา.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านเอาใจใส่การสนทนากับผู้อื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่รู้สึกรู้สึกระสับหรือเกรี้ยวกราดเมื่อต้องพูดคุยกับคนที่เพิ่งรู้จัก.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านยินดีที่จะร่วมงานสังสรรค์และได้พบเจอเพื่อนใหม่.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านคาดว่าคนอื่น ๆ คงรู้สึกสนุกและชอบที่จะได้พูดคุยกับท่าน..	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดใด ๆ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่โอ้อวดที่จะต้องพูดคุยกับบุคคลที่มีอำนาจเหนือท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
คนอื่น ๆ มักจะมาปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะแสดงความคิดเห็นอย่างถูกต้องกาลเทศะ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3

ส่วนที่ 3 : การใช้อินเทอร์เน็ต

โปรดวงกลมหมายเลข ที่แสดงถึงความเห็นของท่านอย่างเหมาะสมที่สุดต่อข้อความต่อไปนี้

	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		ไม่มีความเห็น			เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
ท่านมีความรู้สึกกังวล ไม่สบายใจ เมื่อต้อง disconnect หรือ log-off จากการใช้อินเทอร์เน็ต.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านต้องการจำนวนชั่วโมงในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ.. ขณะที่ท่านใช้อินเทอร์เน็ตท่านมักจะลืมเรื่องที่ต้องทำอยู่.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
มีบาง web site ที่ท่านเข้าเยี่ยมชมเสมอๆ แต่ไม่อยากให้ใครรู้	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกว่ ท่านใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านเคยพยายามที่จะลดปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตให้น้อยลง แต่ไม่ ค่อยจะสำเร็จนัก.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านเคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย หรือปัญหา หรือ ในขณะที่มีอารมณ์เบื่อบ่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมีความรู้สึกไม่สบายใจ หงุดหงิด หรือเบื่อ เมื่อไม่ได้ใช้อิน- เทอร์เน็ต.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมีความรู้สึกว่าการเล่นอินเทอร์เน็ตนั้น อาจทำให้มีผลกระทบต่อ การเรียน การทำงาน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
เมื่อถูกถามจากสมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อน ท่านมักจะลำบากใจที่ จะเปิดเผยถึงกิจกรรมต่างๆที่ท่านทำในขณะที่เล่นอินเทอร์เน็ต..	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าให้เลือกระหว่าง พักอยู่ที่เดิมแต่ไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้กับ ต้องย้ายไป อยู่ในที่อื่นที่ลำบากกว่าแต่มีอินเทอร์เน็ตใช้ ท่านเลือกที่จะอยู่ที่ เดิมมากกว่าย้ายไปอยู่ในที่ใหม่.....	-3	-2	-1	0	1	2	3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 : เครื่องมือและกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ต

โปรดวงกลมหมายเลขที่แสดงความถี่ที่ท่านใช้เครื่องมือหรือมีประสบการณ์กับกิจกรรมต่อไปนี้ บนอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือ/ กิจกรรม	วันละหลายครั้ง	วันละครั้ง	สัปดาห์ละครั้ง	เดือนละ ครั้ง	ไม่เคยเลย
		หรือสัปดาห์ ละ 2-3 ครั้ง	หรือเดือนละ 2-3 ครั้ง		
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)	4	3	2	1	8
ห้องสนทนา (Chatroom หรือ ICQ)	4	3	2	1	8
เล่นเกมสื่อบนอินเทอร์เน็ต	4	3	2	1	8
กระดานข่าว (Electronic bulletin Board)	4	3	2	1	8
ซื้อสินค้า หรือบริการ	4	3	2	1	8
การดาวน์โหลดข้อมูลหรือ โปรแกรม	4	3	2	1	8
การ โอนย้ายแฟ้ม (FTP)	4	3	2	1	8
World Wide Web (WWW)	4	3	2	1	8
อื่นๆ (โปรดระบุ)	4	3	2	1	8

ส่วนที่ 5 : ข้อมูลทั่วไป

5.1 เพศ หญิง ชาย

5.2 อายุ ปี ได้เกรดเฉลี่ยสะสม.....

5.3 ท่านเป็นนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่..... ของคณะ.....

5.4 ในสัปดาห์หนึ่งๆ ท่านใช้อินเทอร์เน็ต ณ สถานที่ต่อไปนี้ ด้วยสัดส่วนเท่าใด

ใช้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย%

ใช้ที่บ้าน (หรือที่พักของท่าน)%

ใช้ที่สถานที่ให้บริการ (Internet café)%

อื่นๆ (โปรดระบุ.....)%

100 %

5.5 จำนวนอีเมลแอดเดรส (E-mail address) ที่ท่านใช้ประจำ

หนึ่ง แอดเดรส

สอง แอดเดรส

สาม แอดเดรส

มากกว่า สามแอดเดรส

5.6 จำนวนชั่วโมงต่อวันที่ท่านต่อเชื่อมและใช้อินเทอร์เน็ต.....ชั่วโมง

ขอบคุณที่ให้ข้อมูล

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม เรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ท่านเป็นผู้ได้รับเลือกในการตอบคำถามเหล่านี้ คำตอบเหล่านี้ไม่มีผิดหรือถูก และจะเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยว่าใครเป็นผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1: พฤติกรรมการเล่นอินเทอร์เน็ต

	ไม่เคยเลย	นานๆครั้ง	เป็นครั้งคราว	หลายๆครั้ง	แทบทุกครั้ง
1. บ่อยแค่ไหนที่คุณเล่นอินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้	0	1	2	3	4
2. บ่อยแค่ไหนที่คุณยอมอดนอนเพื่อจะได้เล่นอินเทอร์เน็ตได้นานขึ้น	0	1	2	3	4
3. บ่อยแค่ไหนที่คุณไปโรงเรียนสายหรือขาดเรียนเพราะเล่นอินเทอร์เน็ต	0	1	2	3	4
4. บ่อยแค่ไหนที่คุณเลือกที่จะเล่นอินเทอร์เน็ตแทนการดู TV. หรือฟังวิทยุในรายการที่คุณชอบ	0	1	2	3	4
5. บ่อยแค่ไหนที่คุณได้เพื่อนใหม่จากการเล่นอินเทอร์เน็ต	0	1	2	3	4
6. บ่อยแค่ไหนที่พ่อแม่หรือคนสนิทบ่นเรื่องที่คุณเล่นอินเทอร์เน็ตบ่อยและนานจนเกินไป	0	1	2	3	4
7. บ่อยแค่ไหนที่คุณเล่นอินเทอร์เน็ตจนไม่ได้ทำการบ้านหรือส่งการบ้านไม่ทันตามกำหนด	0	1	2	3	4
8. บ่อยแค่ไหนที่คุณบอกตัวเองขณะเล่นอินเทอร์เน็ตว่าขออีกแป๊บหนึ่งแล้วจะเลิก	0	1	2	3	4
9. บ่อยแค่ไหนที่คุณเลือกที่จะเล่นอินเทอร์เน็ตแทนการออกไปข้างนอกกับเพื่อนหรือคนในครอบครัว	0	1	2	3	4
10. บ่อยแค่ไหนที่คุณเล่นอินเทอร์เน็ตนานกว่า 1 ชั่วโมง	0	1	2	3	4
11. บ่อยแค่ไหนที่คุณรู้สึกกระตือรือร้นเมื่อถึงช่วงเวลาที่你会ได้เล่นอินเทอร์เน็ต	0	1	2	3	4
12. บ่อยแค่ไหนที่คุณรู้สึกเบื่อ เซ็ง หงุดหงิดเมื่อออกเล่นอินเทอร์เน็ต	0	1	2	3	4
13. บ่อยแค่ไหนที่คุณไม่ชอบที่มีคนมาขัดจังหวะการเล่นอินเทอร์เน็ตของคุณ	0	1	2	3	4
14. บ่อยแค่ไหนที่คุณไม่รู้สึกง่วงนอนเลยแม้ว่าคุณเล่นอินเทอร์เน็ตจนตึกตื่น	0	1	2	3	4

	ไม่เคยเลย	นานๆครั้ง	เป็นครั้งคราว	หลายๆครั้ง	แทบทุกครั้ง
15. บ่อยแค่ไหนที่คุณยังคงคิดถึงความสนุกจากการเล่นอินเทอร์เน็ตในขณะที่กำลังเรียนหนังสือหรือประกอบกิจกรรมอื่น	0	1	2	3	4
16. บ่อยแค่ไหนที่คุณพบว่ายากที่จะกำหนดระยะเวลา (เช่น 2 ชั่วโมง) หรือลดเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ต	0	1	2	3	4
17. บ่อยแค่ไหนที่การได้เล่นอินเทอร์เน็ตทำให้อารมณ์คุณดีขึ้น	0	1	2	3	4

	วันละหลายๆครั้ง	วันละครั้ง	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	สัปดาห์ละครั้ง	หลายสัปดาห์ต่อครั้ง
18. โปรดระบุความถี่ที่คุณเช็ค e-mail	0	1	2	3	4
19. โปรดระบุความถี่ที่การเล่นอินเทอร์เน็ตทำให้ส่งการบ้านไม่ทันหรือไม่ได้ทำการบ้าน	0	1	2	3	4

20. คุณไม่อยากจะให้ใครทราบว่าคุณทำอะไรบ้างตอนเล่นอินเทอร์เน็ต

ไม่ยอมเลย	ไม่มีปัญหาถ้าใครอยากรู้			
0	1	2	3	4

21. คุณพบว่าการเล่นอินเทอร์เน็ตแบ่งเบาคความเครียดจากชีวิตประจำวัน

ไม่ได้ช่วยอะไรเลย	แบ่งเบาได้มาก			
0	1	2	3	4

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุ ปี
2. เพศ ชาย หญิง
3. กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่
4. ได้รับเงินค่าจ้างโดยเฉลี่ยวันละ
 - ต่ำกว่า 50 บาท
 - มากกว่าหรือเท่ากับ 50 บาท แต่ไม่เกิน 100 บาท
 - มากกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท แต่ไม่เกิน 150 บาท
 - มากกว่าหรือเท่ากับ 150 บาท แต่ไม่เกิน 200 บาท
 - มากกว่าหรือเท่ากับ 200 บาท

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ต

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ของคำถามแต่ละข้อ หรือ เพื่อให้คะแนนตามหัวข้อที่เห็นด้วย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต

1. ปัจจุบันท่านใช้อินเทอร์เน็ตบ้างหรือไม่

- ใช่ ไม่ใช่

2. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตจากที่ใดบ่อยที่สุด

- ที่บ้าน ที่สถานศึกษา
 สถานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ(Internet café)
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านใช้หมายเลข account ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้ Log-in เข้าอินเทอร์เน็ตบ่อยแค่ไหน

- ไม่เคยเลย ไม่บ่อย เป็นบางครั้ง บ่อย บ่อยที่สุด

ส่วนที่ 2

ความหมายของคะแนน

1	2	3	4	5
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เฉย ๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อถาม	1	2	3	4	5
4. ท่านมีความรู้สึกกังวล ไม่สบายใจ เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตเมื่อต้อง Log-off					
5. ท่านพบบ้างหรือไม่ว่า ท่านต้องการจำนวนชั่วโมงในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ					
6. ท่านเคยพยายามที่จะควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตให้น้อยลง แต่พยายามไม่สำเร็จ					
7. ท่านมีความรู้สึกไม่สบายใจ หงุดหงิด หรือเบื่อ เมื่อต้องหยุดใช้อินเทอร์เน็ต					
8. ท่านรู้สึกบ้างไหมว่า ท่านใช้เวลา on-line นานมากกว่าที่ตั้งใจไว้					
9. ท่านมีความรู้สึกว่าการเล่นอินเทอร์เน็ตนั้น อาจทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษา การทำงาน					
10. ท่านเคยปิดบังเกี่ยวกับหัวข้อที่ท่านเล่นอินเทอร์เน็ตกับสมาชิกในครอบครัว					
11. ท่านเคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย หรือ ปัญหา หรือ ในอารมณ์ที่เบื่อหน่าย					

ส่วนที่ 3 กิจกรรมที่ใช้ในอินเทอร์เน็ต

ข้อถาม	ไม่เคยเลย	ไม่บ่อย	บางครั้ง	บ่อย	บ่อยที่สุด
12. ท่านเคยใช้ Chat room					
13. ท่านเคยใช้ WWW (การค้นหาข้อมูลในเว็บ)					
14. ท่านใช้ E-mail					
15. ท่านใช้ FTP (การโอนย้ายไฟล์/ download)					
16. ท่านใช้เล่นเกมส์ (Games)					
17. ท่านเคยใช้ News Group					
18. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพักผ่อน เช่น ฟังเพลง ดูข่าว					

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

19. เพศ หญิง ชาย
20. อายุ ปี
21. จำนวนชั่วโมงที่ท่านใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อวันประมาณ ชั่วโมง
22. โดยรวมแล้วท่านคิดว่าประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตสำหรับท่าน เป็นอย่างไร
 มีประโยชน์มาก มีประโยชน์ ปานกลาง ไม่มีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์เลย

.....ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

โปรดวงกลมหมายเลข ที่แสดงถึงความเห็นของท่านอย่างเหมาะสมที่สุดต่อข้อความต่อไปนี้

	ไม่เห็นด้วยอย่าง		ไม่มี			เห็นด้วยอย่าง	
	ยิ่ง		ความเห็น			ยิ่ง	
1. ท่านเข้ากับคนอื่นได้ง่าย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
2. ท่านมักจะขัดจังหวะการสนทนาของผู้อื่นบ่อย ๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
3. คนอื่น ๆ บอกว่าชอบที่ได้คุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
4. ท่านเป็นผู้ฟังที่ดี.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
5. ความสัมพันธ์ของท่านกับคนรอบข้างอยู่ในลักษณะเฉาห่าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
6. หลายคนบอกว่าท่านเป็นกันเอง และรู้สึกสนุกที่ได้คุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
7. ท่านไม่ต้องโต้เถียงกับใครเพื่อแสดงว่าท่านเป็นฝ่ายถูก.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
8. การสนทนาของท่านกับผู้อื่นมักไม่ราบรื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
9. ท่านไม่ค่อยได้คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
10. โดยทั่วไปท่านมักระวังความรู้สึกของคนรอบข้าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
11. ท่านมักจะบอกใคร ๆ ว่าท่านเข้าใจเขาเหล่านั้น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
12. ท่านเข้าใจลักษณะและความรู้สึกของคนทั่วไป.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
13. ท่านยินดีรับฟังความคิดเห็นที่ผู้อื่นมีต่อตัวท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
14. ท่านชอบที่จะเป็นกันเอง และรู้สึกใกล้ชิดกับคนรอบข้าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
15. โดยทั่วไปท่านทราบว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
16. ท่านไม่เรียกร้องการปฏิบัติตัวที่เป็นพิเศษจากเพื่อน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
17. ท่านเป็นคู่สนทนาที่มีประสิทธิภาพ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
18. ท่านมักพูดให้กำลังใจคนอื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
19. ท่านไม่กังวลหากต้องพบปะกับคนที่ไม่คุ้นเคย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
20. ท่านมักปฏิบัติตัวในลักษณะของการเอาใจเขามาใส่ใจเรา.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
21. ท่านเอาใจใส่การสนทนากับผู้อื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
22. ท่านไม่รู้สึกลำบากหรือเครียดเมื่อต้องพูดคุยกับคนที่เพิ่งรู้จัก.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
23. ท่านยินดีที่จะร่วมงานสังสรรค์และได้พบเจอเพื่อนใหม่.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
24. ท่านคาดว่าคนอื่น ๆ คงรู้สึกสนุกและชอบที่จะได้พูดคุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
25. ท่านไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดใด ๆ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
26. ท่านไม่โอ้อวดที่จะต้องพูดคุยกับบุคคลที่มีอำนาจเหนือท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
27. คนอื่น ๆ มักจะมาปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
28. ท่านมักจะแสดงความคิดเห็นอย่างถูกกาลเทศะ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3

ภาคผนวก จ

แบบสอบถาม: พฤติกรรมการสื่อสาร

โปรดวงกลมหมายเลข ที่แสดงถึงความเห็นของท่านอย่างเหมาะสมที่สุดต่อข้อความต่อไปนี้

	ไม่เห็นด้วยอย่าง		ไม่มีความ			เห็นด้วยอย่าง	
	ยิ่ง		เห็น			ยิ่ง	
ท่านสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบที่จะพูดต่อหน้ากลุ่มคน	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะเลี่ยงการพูดคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าต้องพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย ท่านมักจะทำอะไรเป็น ะ	-3	-2	-1	0	1	2	3
หลังจากที่ต้องพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย ท่านมักรู้สึกว่าคุณเองมีข้อผิดพลาดใน การพูด	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบที่จะพูดคุยกับคนแม้จะเป็นคนที่เพิ่งจะเจอ	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่รู้สึกรู้สึกตื่นเต้นอะไรมากนัก เมื่อต้องพูดหน้าคนกลุ่มย่อย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าเป็นไปได้ท่านพยายามเลี่ยงการพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกเครียดหากต้องพูดกับคนที่ไม่คุ้นเคย	-3	-2	-1	0	1	2	3
เมื่อต้องคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย ท่านจะรู้สึกเครียดใจเต้นเร็วขึ้น	-3	-2	-1	0	1	2	3
คนทั่วไปมักจะประทับใจกับลีลาพูดต่อหน้าคนของท่าน	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบงานที่ต้องพบปะกับคนทั่วไป	-3	-2	-1	0	1	2	3
หลายครั้งที่ท่านมักจะท้อแท้ที่จะพบปะพูดคุยกับคนทั่วไป	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกเครียดขึ้น เมื่อจะต้องพูดหน้ากลุ่มคน	-3	-2	-1	0	1	2	3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถาม

โปรดวงกลมหมายเลข ที่แสดงถึงความเห็นของท่านอย่างเหมาะสมที่สุดต่อข้อความต่อไปนี้

	ไม่เห็นด้วยอย่าง		ไม่มี			เห็นด้วยอย่าง	
	ยิ่ง	ยิ่ง	ความเห็น	ยิ่ง	ยิ่ง	ยิ่ง	
1. ท่านเข้ากับคนอื่นได้ง่าย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
2. ท่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปได้.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
3. ท่านปฏิบัติกับคนแต่ละคนอย่างที่เขาเป็นตัวของเขาเอง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
4. ท่านมักจะขัดจังหวะการสนทนาของผู้อื่นบ่อย ๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
5. คนอื่น ๆ บอกว่าชอบที่ได้คุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
6. การสนทนาของท่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
7. ท่านเป็นผู้ฟังที่ดี.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
8. ความสัมพันธ์ของท่านกับคนรอบข้างอยู่ในลักษณะเฉาห่าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
9. หลายคนบอกว่าท่านเป็นกันเอง และรู้สึกสนุกที่ได้คุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
10. ท่านไม่ต้องได้เปรียบกับใครเพื่อแสดงว่าท่านเป็นฝ่ายถูก.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
11. การสนทนาของท่านกับผู้อื่นมักไม่ราบรื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
12. ท่านไม่ค่อยได้คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
13. โดยทั่วไปท่านมักระวังความรู้สึกของคนรอบข้าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
14. ท่านมักจะบอกใคร ๆ ว่าท่านเข้าใจเขาเหล่านั้น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
15. ท่านเข้าใจลักษณะและความรู้สึกของคนทั่วไป.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
16. ท่านไม่รู้สึกรอคอยเมื่อต้องสนทนากับผู้อื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
17. ท่านยินดีรับฟังความคิดเห็นที่ผู้อื่นมีต่อตัวท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
18. ท่านชอบที่จะเป็นกันเอง และรู้สึกใกล้ชิดกับคนรอบข้าง.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
19. โดยทั่วไปท่านทราบว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
20. ท่านไม่เรียกร้องการปฏิบัติตัวที่เป็นพิเศษจากเพื่อน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
21. ท่านเป็นคู่สนทนาที่มีประสิทธิภาพ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
22. ท่านมักพูดให้กำลังใจคนอื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
23. ท่านไม่กังวลหากต้องพบปะกับคนที่ไม่คุ้นเคย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
24. ท่านมักปฏิบัติตัวในลักษณะของการเอาใจเขามาใส่ใจเรา.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
25. ท่านเอาใจใส่การสนทนากับผู้อื่น.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
26. ท่านไม่รู้สึกรอคอยหรือเครียดเมื่อต้องพูดคุยกับคนที่เพิ่งรู้จัก.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
27. ในการสนทนาทั่ว ๆ ไปท่านมักสนใจว่าคู่สนทนาจะกล่าวอะไรต่อไป.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
28. ท่านมักจะติดตามการสนทนาไม่ค่อยทัน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
29. ท่านยินดีที่จะร่วมงานสังสรรค์และได้พบเจอเพื่อนใหม่.....	-3	-2	-1	0	1	2	3

	ไม่เห็นด้วยอย่าง		ไม่มี			เห็นด้วยอย่าง	
	ยิ่ง		ความเห็น			ยิ่ง	
30. ท่านคิดว่าคนอื่น ๆ คงรู้สึกสนุกและชอบที่จะได้พูดคุยกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
31. ท่านไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดใด ๆ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
32. ท่านไม่โอ้อวดที่จะต้องพูดคุยกับบุคคลที่มีอำนาจเหนือท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
33. คนอื่น ๆ มักจะมาปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับท่าน.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
34. ท่านมักจะแสดงความคิดเห็นอย่างถูกกาลเทศะ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม: พฤติกรรมการสื่อสาร

โปรดวงกลมหมายเลข ที่แสดงถึงความเห็นของท่านอย่างเหมาะสมที่สุดต่อข้อความต่อไปนี้

	ไม่เห็นด้วยอย่าง		ไม่มีความ			เห็นด้วยอย่าง	
	ยิ่ง		เห็น			ยิ่ง	
ท่านสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมีอาการใจสั้น ตื่นเต้น เมื่อต้องพูดต่อหน้ากลุ่มคน แม้จะเป็นเพียงกลุ่มเล็ก	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบที่จะพูดต่อหน้ากลุ่มคน	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะเลี่ยงการพูดคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าต้องพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย ท่านมักจะทำอะไรเป็น ๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
หลังจากที่ต้องพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย ท่านมักรู้สึกว่าคุณเองมีข้อผิดพลาดใน การพูด	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบที่จะพูดคุยกับคนแม้จะเป็นคนที่เพิ่งจะเจอ	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึกตื่นเต้นอะไรมากนัก เมื่อต้องพูดหน้าคนกลุ่มย่อย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าเป็นไปได้ท่านพยายามเลี่ยงการพูดต่อหน้าคนกลุ่มย่อย.....	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกเครียดหากต้องพูดกับคนที่ไม่คุ้นเคย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกว่าไม่มีปัญหา หากต้องการแสดงความคิดเห็นต่อคนกลุ่มย่อย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกแย่มาก แค่คิดว่าจะต้องพูดต่อหน้าคน	-3	-2	-1	0	1	2	3
เมื่อต้องคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย ท่านจะรู้สึกเครียดใจเต้นเร็วขึ้น	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกสนุกที่ได้พูดคุย แสดงความคิดเห็น ในการประชุมย่อย	-3	-2	-1	0	1	2	3
คนทั่วไปมักจะประทับใจกับลีลาพูดต่อหน้าคนของท่าน	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านชอบงานที่ต้องพบปะกับคนทั่วไป	-3	-2	-1	0	1	2	3
หลายครั้งที่ท่านมักจะท้อแท้ที่จะพบปะพูดคุยกับคนทั่วไป	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านรู้สึกเครียดขึ้น เมื่อจะต้องพูดหน้ากลุ่มคน	-3	-2	-1	0	1	2	3
ถ้าจะต้องพูดคุยกับใคร ๆ ท่านชอบที่จะเป็นผู้ฟังมากกว่าจะเป็นผู้เสนอความ ความเห็น	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะเลี่ยงการพูดต่อคนกลุ่มย่อย	-3	-2	-1	0	1	2	3
ท่านมักจะหาโอกาสที่จะได้พูดต่อหน้ากลุ่มคน	-3	-2	-1	0	1	2	3

ภาคผนวก ซ

การใช้อินเทอร์เน็ต

ความหมายของคะแนน

1	2	3	4	5
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เฉย ๆ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อถาม	1	2	3	4	5
1. ท่านมีความรู้สึกกังวล ไม่สบายใจ เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต เมื่อต้อง Log-off					
2. ท่านพบบ้างหรือไม่ว่า ท่านต้องการจำนวนชั่วโมงในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ					
3. ท่านเคยพยายามที่จะควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตให้น้อยลง แต่พยายามไม่สำเร็จ					
4. ท่านมีความรู้สึกไม่สบายใจ หงุดหงิด หรือเบื่อ เมื่อต้องหยุดใช้อินเทอร์เน็ต					
5. ท่านรู้สึกบ้างไหมว่า ท่านใช้เวลา on-line นานมากกว่าที่ตั้งใจไว้					
6. ท่านมีความรู้สึกว่าการเล่นอินเทอร์เน็ตนั้น อาจทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน การทำงาน					
7. ท่านเคยปิดบังเกี่ยวกับหัวข้อที่ท่านเล่นอินเทอร์เน็ตกับสมาชิกในครอบครัว					
8. ท่านเคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย หรือปัญหา หรือ ในอารมณ์ที่เบื่อหน่าย					
9. ขณะที่ท่านใช้อินเทอร์เน็ต ท่านมักจะลืมเรื่องที่ทำอยู่					
10. ถ้ามีทางเลือกระหว่างอยู่ที่เดิมแต่ไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ กับต้องย้ายไปอยู่ที่อื่นที่ลำบากกว่ามากแต่มีอินเทอร์เน็ต ท่านเลือกที่จะย้ายมากกว่าอยู่ที่เดิม					

ภาคผนวก ก

การทดสอบเงื่อนไขพื้นฐาน (Basic assumption)

ตัวแปร	ตัวสถิติ	กลุ่มสถิติ	
		สถิติอินเตอรัล	ไม่สถิติอินเตอรัล
สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา	Kolmogorov-Smirnov	.10	.04
	d.f.	35	345
	Sig.	.20	.199
ความวิตกกังวลทางสื่อสาร	Kolmogorov-Smirnov	.12	.06
	d.f.	35	345
	Sig.	.20	.09

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย